Nr. 5. Kraków, dnia 31 maja 1928 r. Rocznik XLIX.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

stoł. król. miasta Krakowa.

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Kraków, Biuro prasowe Magistratu.

Przedpłatę przyjmuje wyłącznie Administracja „Dziennika Rozporządzeń“, która wynosi w Krakowie za pojedynczy egzemplarz 1 Zł., z opłatą pocztową o 20 groszy więcej.

Z zagadnień struktury i administracji samorządu Gminy m. Krakowa.

DR. PIOTR WIELGUS.

Nowe rozporządzenia administracyjne a samorząd miejski.

Chcąc omówić krytycznie i zrozumieć znaczenie Rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej z dnia 19 stycznia 1928 Nr. 11, poz. 86 Dz. U. R. P., tudzież wydanych do tego rozporządzeń wykonawczych Rady Ministrów z dnia 19 marca 1928 Nr. 45, poz. 426 Dz. U. R. P. w sprawie powiatów miejskich i Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 r. Nr. 46, poz. 453 Dz. U. R. P. w sprawie wojewódzkich i powiatowych organów kolegjalnych administracji ogólnej, o postępowaniu administracyjnem z dnia 22 marca 1928 Nr. 36, poz. 341 Dz. U. R. P., następnie o postępowaniu przymusowem w administracji z dnia 22 marca 1928 Nr. 36, poz. 342 Dz. U. R. P., wreszcie o postępowaniu karno-administracyjnem z dnia 22 marca 1928 r. Nr. 38, poz. 365 Dz. U. R. P., należy przypomnieć sobie odnośne przepisy konstytucji o ustroju administracyjnym Państwa, zdać sobie sprawę z dotychczasowej organizacji władz administracji ogólnej w trzech dzielnicach Rzeczypospolitej, zwłaszcza zaś ze stanowiska i roli samorządu miejskiego w ustroju administracyjnym Państwa, nakoniec rozpatrzyć dotychczasowe zasady postępowania administracyjnego w trzech dzielnicach państwa.

Temat to niezwykle doniosły, obejmuje bowiem najistotniejsze zagadnienia nietylko organizacji administracji państwowej, ale także i samorządu miejskiego, powiatowego i wojewódzkiego.

Konstytucja polska podaje w art. 3, 65—73 zasady ustroju administracyjnego Państwa, w szczególności opiera ustrój państwa na zasadzie szerokiego samorządu terytorjalnego, któremu ustawy przekazać mają zakres ustawodawstwa, zwłaszcza z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa, który zostanie bliżej określony ustawami państwowemi. Dla celów administracyjnych terytorjum państwa podzielone ma być na województwa, powiaty, oraz gminy miejskie i wiejskie, które stanowić mają równocześnie jednostki samorządu terytorjalnego. Jednostki samorządowe mogą się łączyć w związki dla przeprowadzenia zadań, wchodzących w zakres samorządu. Związki takie mogą otrzymać charakter publiczno-prawny, jednak tylko na podstawie osobnej ustawy.

W organizacji administracji państwowej przeprowadzona ma być zasada dekoncentracji i decentralizacji. Administracja państwowa ma być w poszczególnych jednostkach terytorjalnych zespolona w jednym urzędzie, pod jednym zwierzchnikiem, przyczem uwzględniona ma być zasada udziału obywateli, powołanych drogą wyborów w wykonaniu zadań tych urzędów w granicach określonych ustawami.

Odwołanie się od orzeczeń organów rządowych, jak i samorządowych dopuszczone tylko do jednej wyższej instancji, o ile ustawy nie przewidują w tym względzie wyjątków. Od k[illegible]nych orzeczeń władz administracyjnych II instancji, będzie przysługiwało stronom prawo odwołania się do właściwego sądu.

W ramowych więc przepisach konstytucji polskiej przewidziano między innemi:

a) podział państwa na jednostki administracyjne stojące do siebie w stosunku hierarchicznym;

b) powołanie samorządu w szerokim zakresie do udziału w administracji państwa, a temsamem podział władz państwowych na rządowe i samorządowe;

c) przeprowadzenie zasady dekoncentracji w organizacji administracji państwowej i zespolenia rządowych władz administracyjnych dla celów administracji ogólnej;

d) udział czynnika obywatelskiego w administracji ogólnej, a to poza ramami administracji samorządowej;

e) możność łączenia się jednostek samorządowych w związki międzykomunalne dla przeprowadzenia zadań, wchodzących w zakres samorządu.

Odrodzone państwo polskie odziedziczyło po państwach zaborczych trzy typy ustroju administracyjnego. Ziemie b. zaboru rosyjskiego przebyły pozatem ewolucję ustroju administracyjnego w czasach okupacji austrjacko-niemieckich. Po trzechletnich przeszło rządach jenerał-gubernatorów i epizodycznych rządach Rady regencyjnej, przeszła władza administracyjna z końcem roku 1918 na czynniki polskie.

Wiadomo, że okupacyjne władze wojskowe nie oddały Radzie regencyjnej agend administracji ogólnej kraju ani I, ani II instancji, lecz agendy te wyłącznie w swych rękach dzierżyły. Wskutek tego Rada regencyjna z konieczności i natury rzeczy przystąpiła do organizacji nie władz administracyjnych I i II instancji, lecz do organizacji władz centralnych tj. Ministerstw.

Następstwem tego stanu rzeczy było, że gdy w roku 1918 Ministerstwa zaczęły pracować, na terenie b. zaboru rosyjskiego nie miały zorganizowanych władz administracyjnych I i II instancji i siłą rzeczy zajmować się musiały nawet sprawami należącemi do kompetencji władz powiatowych. Wynikła stąd centralizacja agend w Ministerstwach, a w konsekwencji niesłychany nawał pracy i chaos w załatwianiu spraw administracyjnych z dzielnic trzech zaborów, zwłaszcza, że każda z trzech dzielnic posiadała zupełnie odmienny ustrój władz administracyjnych, zupełne inne prawo administracyjne.

Analogicznie przedstawiała się sprawa ustroju samorządowego, opartego w trzech dzielnicach odrodzonej Rzplitej na zupełnie różnych podstawach.

Pierwszą próbą uregulowania powyższych stosunków stanowią „Tymczasowe przepisy o organizacji Urzędów powiatowych" z lutego 1919 r.

Przepisy te upoważniały Ministra Spraw Wewnętrznych do zorganizowania urzędów powiatowych, które przejąć miały prawa i obowiązki komend powiatowych także „powiatami" zwanych, a pochodzących jeszcze z czasów okupacji. Na czele urzędów powiatowych postawiono starostów, zwanych czasowo także komisarzami ludowymi, a także komisarzami powiatowymi, a nadzór nad nimi mieli wykonywać inspektorowie ministerjalni.

Dalsze stadjum rozbudowy administracji polskiej stanowi ustawa z dnia 2 sierpnia 1919 r. o organizacji władz administracyjnych II instancji. Ustawa ta wprowadza ustrój wojewódzki na terenach b. Królestwa jako władzę administracyjną II instancji. Według postanowień powyższej ustawy władzę administracyjną II instancji stanowi województwo. Wojewoda jest przedstawicielem rządu centralnego, sprawującym z jego ramienia władzę państwową i odpowiedzialnym wobec niego za zarząd województwa, on jest wykonawcą zleceń poszczególnych Ministrów i zwierzchnikiem władz i urzędów, które mu podlegają.

Zakres działania wojewody obejmuje wszelkie sprawy administracji państwowej z wyjątkiem spraw przekazanych administracji wojskowej, sądowej, skarbowej, szkolnej, kolejowej, górniczej, pocztowo-telegraficznej, oraz urzędów ziemskich.

Przy wojewodzie czynną być miała rada wojewódzka o charakterze częścią opinjodawczym, częścią natury decydującej. Te rady wojewódzkie, które się nie zebrały nigdy, składać się miały z przedstawicieli sejmików i rad miejskich miast, stanowiących samoistne powiaty, po jednym z każdego sejmiku czy miasta na okres urzędowania sejmiku, względnie rady miejskiej, oraz przedstawicieli poszczególnych działów administracji, zarówno wyłączonych z pod zwierzchnictwa wojewody, jak i jemu podległych.

Przewodniczącym rady wojewódzkiej miał być wojewoda lub wyznaczony przez niego zastępca.

Poszczególnym Ministrom przyznano prawo przekazywania drogą rozporządzeń decyzji wojewodzie w sprawach zastrzeżonych im dotąd w toku instancji.

Równocześnie prawie, bo rozporządzeniem rady Ministrów z 28 sierpnia 1919 r. Nr. 426 uregulowano na obszarze b. zaboru rosyjskiego organizację władz administracyjnych I instancji.

Rozporządzenie powyższe utrzymuje dawny rosyjski podział na powiaty, tworząc starostwa, jako powiatowe władze administracyjne I instancji ze starostą na czele, jako przedstawicielem władzy rządowej w powiecie.

Starosta sprawuje zarząd powiatu, jest odpowiedzialnym wykonawcą zleceń wojewody i służbowym przełożonym urzędników tych władz i instytucyj, które staroście podlegają.

Zakres działania starosty obejmuje wszelkie sprawy administracji państwowej z wyjątkiem spraw przekazanych administracji wojskowej, sądowej, skarbowej, szkolnej, kolejowej, pocztowo-telegraficznej i urzędów ziemskich.

Organizację samorządu na terenie b. zaboru rosyjskiego normuje dekret o samorządzie miejskim z d. 4 lutego 1919 r. Nr. 13 Dz. p. p. poz. 140, przyznający miastom przeważnie samorząd gospodarczy, a w dziedzinie administracji państwowej organom tegoż samorządu charakter organów wykonawczych zleceń władz i urzędów rządowych.

Administrację ogólną na ziemiach przyłączonych do obszaru Rzeczypospolitej na zasadzie umowy o preliminaryjnym pokoju i rozejmie w Rydze z 12 października 1920 r. reguluje Rozp. Rady Ministrów z dnia 21 marca 1921 r. Nr. 38 poz. 235 Dz. U. R. P.

Na terenie Małopolski, oraz przynależnych do Polski częściach Śląska Cieszyńskiego, Spiszu i Orawy utrzymano dotychczasowy podział kraju na powiaty i dotychczasową organizację starostw. Przez czas przejściowy funkcje władzy II instancji pełnił delegat rządu we Lwowie.

Ustawa z dnia 3 grudnia 1920 r. o tymczasowej organizacji władz administracyjnych II instancji (województw) na terenie b. Królestwa Galicji, oraz na Spiszu i Orawie uregulowała sprawę województw, jako

władz administracji państwowej II instancji, wprowadzając na obszarze Małopolski 4 województwa, a to krakowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie.

Wydane 14 marca 1921 r. Dz. U. R. P. Nr. 39 poz. 234, rozporządzenie Rady Ministrów do ustawy z dnia 3 grudnia 1920 r. określiło stanowisko i zakres działania Wojewody, tok instancji, stosunek wojewody do podległych mu urzędów, stosunek jego do funkcjonarjuszy na obszarze województwa i organizację urzędu wojewódzkiego.

Organizację samorządu miejskiego opartą na ustawowym podziale agend administracji ogólnej między władze rządowe i samorządowe utrzymano w Małopolsce bez większych zmian. Utrzymano również aż do roku 1921 drugą instancję w sprawach samorządowych Wydziału Krajowego w zmienionej formie Tymczasowego Wydziału samorządowego.

Na ziemiach b. zaboru pruskiego po przejściowym okresie urzędowania Komisarjatu Naczelnej Rady Ludowej na zasadzie dawnego pruskiego ustroju administracyjnego, zarówno w dziedzinie administracji rządowej, jak samorządowej, ustawa sejmowa z 1 sierpnia 1919 r. poddała administrację Wielkopolski i Pomorza władzy centralnych organów Rzeczypospolitej, utrzymała w mocy dotychczasowy podział kraju na powiaty i województwa, oraz wprowadziła instytucję Ministra b. dzielnicy pruskiej. Ustrój samorządowy pozostał bez zmiany. Utworzono też dwa województwa, tj. poznańskie i pomorskie.

Organizacja administracji województwa śląskiego opiera się częściowo na ustawach pruskich, częściowo o ile idzie o Śląsk Cieszyński na dawnem ustawodawstwie austrjackiem, analogicznem do tego, jakie posiadała dawna Galicja.

W obu powyższych dzielnicach podział administracyjny kraju i zakres działania władz administracji ogólnej zarówno rządowych, jak samorządowych nie uległ zasadniczej zmianie.

Odnośnie do województwa śląskiego nadmienić należy, że ustawa konstytucyjna z 15 lipca 1920 r. zawierająca statut organiczny województwa śląskiego, zastrzega ustawodawstwo w sprawach ustroju władz administracyjnych, zakresu ich działania, podziału administracyjnego Śląska, oraz organizacji samorządu kompetencji Sejmu śląskiego.

*

*   *

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej weszło w życie w dniu 8 marca br., a obowiązuje na obszarze całej Rzeczypospolitej z wyjątkiem województwa śląskiego i pewnych instytucyj na terenie województwa poznańskiego i pomorskiego.

Rozporządzenie to łącznie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 marca 1928 r. Nr. 45 poz. 426 i rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 r. Nr. 46 normuje ustrój i zakres działania władz administracji ogólnej według następujących zasad:

1) administracja ogólna państwa należy do władz rządowych (centralizacja),

2) władzami administracji ogólnej są wojewodowie, komisarze rządu w Warszawie, starostowie powiatowi i starostowie grodzcy, oraz te organa samorządu, którym władza rządowa państwa zleci spełnianie zadań administracji ogólnej.

3) władze powyższe pełnią funkcje administracji ogólnej jednoosobowo pod osobistą odpowiedzialnością naczelników, pewne jednak nieliczne zresztą sprawy załatwiają przy współdziałaniu kolegjów rad i wydziałów wojewódzkich, względnie powiatowych, a w miastach przy współudziale kolegjów złożonych z członków rady miejskiej, względnie z członków magistratu.

Organizacja województwa oparta na zasadzie dekoncentracji. Uprawnienia wojewody, jako przedstawiciela rządu i szefa administracji ogólnej są bardzo szerokie.

Wojewoda, jako przedstawiciel rządu, oprócz prawa wyłącznego reprezentowania rządu przy uroczystych wystąpieniach, o ile rząd osobnego nie wyśle delegata, uzgadnia działalność całej administracji państwowej z zasadniczemi linjami polityki rządu, oraz działalność administracji cywilnej, jakoteż interesy gospodarcze województwa z potrzebami obrony państwa.

W myśl powyższego szefowie wszystkich władz i urzędów państwowych podległych bezpośrednio władzom centralnym np. prezes kolei, prezes izby skarbowej, kurator szkolny, prokurator państwa itd., z wyjątkiem sądów, wojska, wyższych zakładów naukowych, przedsiębiorstw państwowych, więziennictwa, są obowiązani uzgadniać z wojewodą projekty swoich zarządzeń natury ogólnej lub też takich, które mają szczególne znaczenie dla polityki rządu. W tych sprawach wojewoda ma prawo odnosić się do odnośnych władz nawet z inicjatywą wydania potrzebnych zdaniem jego zarządzeń.

Wojewoda ma prawo żądać wyjaśnień od naczelników tych władz, urzędów, a w wypadkach szczególnie ważnych może wejrzeć w tok spraw tych instytucyj, z wyjątkiem jedynie wyższych zakładów naukowych, administracji wojskowej, sądów i przedsiębiorstw państwowych. Tego rodzaju kontrola niepodlegających hierarchicznie województwu władz, stanowi jeden z najważniejszych atrybutów stanowiska administracyjnego wojewody.

Środkiem wiodącym do ułatwienia wojewodzie spełnienia poruczonych mu zadań są perjodyczne zebrania naczelników władz i urzędów państwowych, podlegających bezpośrednio władzom centralnym, a nie zespolonych z administracją ogólną, zwoływane przez wojewodę i obradujące pod jego kierownictwem dla uzgadniania działalności wszystkich działów administracji państwowej między sobą i z zasadniczemi linjami zamierzeń rządu centralnego.

W zebraniach tych mogą brać udział nawet dowódcy okręgów korpusów i prezesi sądów, jednak za zezwoleniem swoich Ministrów.

Wojewoda ma prawo uczestniczyć i objąć przewodnictwo w posiedzeniach wszystkich kolegjalnych organów administracyjnych wszystkich działów administracji państwowej, niezespolonych z administracją ogólną, z wyjątkiem wojskowych, sądowych i więziennictwa, podatkowych komisyj szacunkowych i odwoławczych, organów ubezpieczeń społecznych, oraz komisyj rozjemczych powoływanych w zatargach o pracę i płacę. Z posta-

nowień tych zdaje się wynikać, że wojewoda może uczestniczyć i przewodniczyć na posiedzeniach izby skarbowej, kuratorjum szkolnego, rad miejskich, a nawet przewodniczyć w posiedzeniach senatu.

W wypadku częściowej lub całkowitej mobilizacji władza wojewody obejmuje również naczelne kierownictwo administracji skarbowej i szkolnej, Te wszystkie uprawnienia przysługują tylko wojewodzie osobiście tak, że wicewojewoda z tych uprawnień korzystać nie może, jeśli wojewoda urzęduje. Niezależnie od tego może otrzymać wojewoda te same uprawnienia w wypadkach, w których ze względu na interes Państwa Rada Ministrów uzna to za konieczne, w szczególności na wypadek ogłoszenia stanu wyjątkowego.

Wojewoda jako szef administracji ogólnej załatwia sprawy:

1) resortu spraw wewnętrznych,

2) resortu przemysłu i handlu z wyjątkiem spraw administracji górniczej, urzędów probierczych i służby legalizacyjnej narzędzi mierniczych, oraz administracji spraw morskich,

3) resortu rolnictwa z wyjątkiem administracji lasów państwowych, państwowych zakładów chowu koni, szkolnictwa rolnego i leśnego,

4) resortu opieki społecznej i pośrednictwa pracy,

5) resortu robót publicznych z wyjątkiem spraw przekazanych dyrekcjom dróg wodnych,

6) resortu spraw wyznaniowych, oraz spraw sztuki i kultury.

Wojewoda spełnia powyższe zadania przez udzielanie wskazówek i poleceń władzom administracji ogólnej oraz innym władzom i urzędom jemu podległym, rozstrzyganie odwołań od orzeczeń oraz zarządzeń odnośnych władz i urzędów, wydawanie orzeczeń i zarządzeń w II instancji oraz wykonywanie nadzoru nad działalnością władz administracji ogólnej i innych władz i urzędów jemu podległych.

Nadzór powyższy obejmuje nie tylko kontrolę w ścisłem tego słowa znaczeniu, ale i prawo uchylenia lub zmiany decyzji tych władz i urzędów w wypadkach ustawą przepisanych, albo gdy interes dobra publicznego tego wymaga.

Do współdziałania z wojewodą powołuje rozprządzenie czynnik obywatelski w bardzo zresztą szczupłym zakresie działania. Czynnik ten reprezentują dwie instytucje tj. rada wojewódzka i wydział wojewódzki. Instytucje te mają charakter przejściowy „do czasu zorganizowania samorządu wojewódzkiego na zasadach ustalonych konstytucją" (art. 41) i charakter ten przejściowy usprawiedliwia poniekąd sprzeczność ich struktury z zasadami konstytucji.

Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 r. Nr. 46, poz. 453 Dz. U. R. P. w sprawie wojewódzkich i powiatowych organów kolegjalnych administracji ogólnej reguluje w szczegółach wybory i sposób obradowania tych organów.

Przewidziana w powyższem rozporządzeniu rada wojewódzka składa się z reprezentantów, wybranych po jednym przez sejmiki powiatowe i rady miejskie miast wydzielonych z powiatowych związków komunalnych pod względem administracji samorządowej. Do rady wojewódzkiej może być wybrany każdy mieszkaniec odnośnego powiatu, względnie miasta, który może być członkiem rady gminnej, względnie miejskiej, z wyjątkiem czynnych funkcjonarjuszów administracyjnych państwowych, oraz samorządowych. Wątpliwą jest zatem kwestja, czy prezydenci, burmistrze względnie wiceprezydenci, wiceburmistrze i członkowie magistratu mogą być wybierani do rad wojewódzkich ze względu na to, że osoby te są czynnymi funkcjonarjuszami samorządowymi.

Rada wojewódzka jest w zasadzie organem opinjodawczym, choć możliwym jest także współudział rady wojewódzkiej z głosem stanowczym, co wynikałoby z brzmienia art. 45 i 47 i 59 rozporządzenia o organizacji i zakresie działania władz administracyjnych, oraz art. 19 rozporządzenia o wojewódzkich i powiatowych organach kolegjalnych administracji ogólnej. W art. 57 przewidzianem jest wydanie przepisów prawnych co do współudziału rady wojewódzkiej z głosem stanowczym. Wojewoda może zawiesić uchwały rady wojewódzkiej naruszające obowiązujące przepisy. Zresztą właściwie od wojewody tylko zależy, czy i w jakiej mierze przyznać radzie wojewódzkiej prawo głosu stanowczego, bo według § 19, ust. 3 rozp. Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 w sprawie wojewódzkich i powiatowych organów kolegjalnych administracji ogólnej wojewoda oznacza w zawiadomieniach o posiedzeniach rady wojewódzkiej, w których sprawach rada wojewódzka będzie miała głos stanowczy, a w których tylko opinjodawczy.

Wojewoda, jako przewodniczący w radzie wojewódzkiej nie głosuje, natomiast głosuje na posiedzeniach wydziału wojewódzkiego, zaczem przemawia przepis art. 52 ust. ostatni.

Udział przedstawicieli miast w radach wojewódzkich będzie niestosunkowo mały, bo np. w krakowskiej radzie wojewódzkiej zasiadałby tylko jeden reprezentant miast tj. reprezentant miasta Krakowa na kilkudziesięciu reprezentantów sejmików powiatowych. Lepiej ta sprawa będzie się przedstawiać na terenie b. zaboru rosyjskiego dla miast dlatego, że tam do rad wojewódzkich wysyłają reprentantów miasta wydzielone z powiatów. Miasta więc mimo swego znaczenia gospodarczego i kulturalnego w państwie, w radach wojewódzkich żadnego wpływu mieć nie będą, tembardziej, że członkowie zarządu miasta najlepiej z potrzebami miast obeznani, tj. członkowie zarządu miasta do rad wojewódzkich wybierani być nie mogą. De lege ferenda zasada ta winna ulec zmianie, przyczem za podstawę ilości reprezentantów w radzie wojewódzkiej winien być wzięty przynajmniej klucz ludności, w ten sposób, że wybory do rady wojewódzkiej odbywać się winny w dwóch kołach, to jest kole miast i kole gmin wiejskich.

Wydział wojewódzki składa się z wojewody względnie wicewojewody jako przewodniczącego, z dwóch urzędników państwowych, z których jednego wyznacza i odwołuje Minister Spraw Wewnętrznych, drugi zaś jest powoływany przez wojewodę w miarę tego, jakie sprawy ma wydział wojewódzki załatwiać, więc albo prezes Izby Skarbowej, względnie jego zastępca, lub też członek innych działów administracji z grona urzędników województwa, oraz z trzech członków wybieranych przez radę wojewódzką na lat 4 w głosowaniu stosunkowem z obywateli w danem województwie mieszkających i mających bierne prawo wyborcze do rady wojewódzkiej. Rada wojewódzka wybiera w osobnem głosowaniu trzech zastępców. Jeżeli skład rady wojewódzkiej wskutek no-

wych wyborów do sejmików powiatowych i rad miejskich zmieni się więcej niż w połowie, wojewoda zarządzi wybory nowych członków wydziału i ich zastępców przed upływem 4-lecia.

Do ważności uchwał wydziału wojewódzkiego potrzeba najmniej dwóch członków, z których jeden urzędnik i jeden z grona obywateli.

Przewodniczący głosuje; w razie równości głosów rozstrzygającem jest to zdanie, za którem głosował wojewoda.

Wydział wojewódzki ma głos stanowczy w sprawach szczegółowo w ustawie wymienionych (art. 65), nadto w tych sprawach, które wojewoda przekaże Wydziałowi do stanowczego załatwienia.

Minister Spraw Wewnętrznych może rozwiązać radę wojewódzką i wydział wojewódzki bez podania motywów; jeżeli rozwiązano radę tylko, to wydział wojewódzki załatwia sprawy radzie wojewódzkiej przydzielone; jeśli zaś rozwiązano także wydział wojewódzki, to wojewoda załatwia odnośne sprawy samodzielnie.

Bliższe szczegóły o wyborach do rad i wydziałów wojewódzkich, tudzież o sposobie ich urzędowania obejmuje rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 marca 1928 Nr. 46, poz. 453 Dz. U. R. P.

Na powiecie władzę administracji ogólnej spełnia starosta powiatowy, którego uprawnienia są mniej więcej analogiczne do uprawnień wojewody, rzecz naturalna przystosunkowane odpowiednio do powiatu i jego warunków administracyjnych.

Rozporządzenie przewiduje instytucje starostów, eksponowanych przez Ministra Spraw Wewnętrznych poza siedzibą starostwa z uprawnieniami do wydawania samoistnych orzeczeń i zarządzeń w imieniu właściwego starosty, oraz możność załatwiania perjodycznie pewnych spraw przez starostę na miejscu poza siedzibą starostwa, (instytucja podobna do roków sądowych).

W rozporządzeniu omawianem najżywiej interesują miasta postanowienia art. 73—79.

Miasta liczące więcej niż 75.000 mieszkańców stworzą odrębne powiaty miejskie dla celów administracji państwowej. Rada Ministrów może w drodze rozporządzenia utworzyć wyjątkowo powiaty miejskie dla celów administracji państwowej z miast poniżej 75.000 mieszkańców.

Na czele powiatu miejskiego stoi mianowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych starosta grodzki.

Minister Spraw Wewnętrznych może staroście sąsiedniego powiatu powierzyć funkcje starosty grodzkiego.

Rada Ministrów może przekazywać do odwołania wszystkie lub poszczególne funkcje starostów grodzkich prezydentom miast, stanowiących samoistne powiaty dla celów administracji państwowej, o ile miasta te posiadają warunki zabezpieczające należyte sprawowanie administracji państwowej.

Rada Ministrów ustala w drodze rozporządzenia, w których miastach wydzielonych jako osobne powiaty miejskie dla celów administracji ogólnej państwowej, starostowie grodzcy, względnie prezydenci tych miast, jako pełniący funkcje starostów grodzkich mogą korzystać z uprawnień przedstawicieli rządu.

Rada Ministrów na wniosek Ministra Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z innymi Ministrami może poruczać aż do odwołania wszystkim lub niektórym Wydziałom powiatowym, oraz magistratom miast, wydzielonych z powiatowych związków komunalnych funkcje powiatowych władz administracji ogólnej w dziedzinie administracji drogowej, zdrowia publicznego, weterynaryjnej, budowlanej, opieki społecznej, pośrednictwa pracy, o ile odnośne powiatowe związki komunalne i gminy posiadać będą funkcjonarjuszy posiadających przepisane przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych kwalifikacje.

Ze starostą, podobnie jak z wojewodą, współdziała czynnik obywatelski, przyczem radzie wojewódzkiej odpowiada sejmik powiatowy, wydziałowi wojewódzkiemu wydział powiatowy, a wojewodzie — starosta.

W wykonaniu przepisów art. 73—77, 80—84, 117, 125 i 126 omawianego poprzednio rozporządzenia, Rada Ministrów rozporządzeniem z dnia 19 marca 1928 r. Nr. 45 p. 426 Dz. U. R. P. oznaczyła szczegółowo miasta, stanowiące odrębne powiaty miejskie dla celów administracji.

Są to miasta: Białystok, Bydgoszcz, Częstochowa, Gniezno, Grudziądz, Inowrocław, Kraków, Lublin, Lwów, Łódź, Poznań, Sosnowiec, Toruń, Wilno.

Nie objęto tym podziałem miast innych, niżej 75.000 mieszkańców liczących, wyłączonych wprawdzie z powiatów na terenie b. zaboru rosyjskiego, gdyż są one wydzielone nie dla celów państwowej ogólnej administracji, ale tylko dla celów administracji samorządowej.

Jednak i w tych 14 miastach nie ma jednolitej organizacji powiatów miejskich, bo w jednych z tych miast, tj. na terenie województwa poznańskiego i pomorskiego prezydenci tych miast posiadają pełnię władzy starostów grodzkich, miasta natomiast Kraków i Lwów mają starostów grodzkich w osobach dawnych dyrektorów policji, w miastach b. zaboru rosyjskiego istnieją obok prezydentów miast osobni starostowie grodzcy.

W miastach wydzielonych z powiatów stanowiących osobne okręgi miejskie powiatowej administracji, współdziałać mają z prezydentem miasta, względnie starostą grodzkim kolegja, powołane z członków rady miejskiej, względnie magistratu.

W tym stanie rzeczy powiatowa administracja ogólna posiadać będzie 4 typy naczelników powiatów, a to starostów powiatowych w ścisłem tego słowa znaczeniu, prezydentów miast pełniących funkcję starostów grodzkich w pełnym zakresie działania (Bydgoszcz, Gniezno, Grudziądz, Inowrocław, Poznań, Toruń), starostów grodzkich stojących na czele powiatów miejskich obok prezydentów miast (Białystok, Częstochowa, Lublin, Łódź, Sosnowiec, Wilno), przyczem w Łodzi i Wilnie dawni komisarze Rządu przemianowani zostali na starostów grodzkich, a w Białymstoku, Częstochowie, Lublinie i Sosnowcu funkcje starostów grodzkich powierzono odnośnym starostom powiatowym, wreszcie starostów grodzkich w Krakowie i Lwowie (dawnych dyrektorów policji) z bardzo ograniczonym zakresem działania, bo obejmującym sprawy paszportowe, dorożkarskie, służby domowej policję sanitarno-obyczajową, rejestrację stowarzyszeń i zezwolenia na zgromadzenia publiczne.

Podobną rozmaitość przedstawia sprawa kolegjów obywatelskich. I tak w miastach Bydgoszczy, Gnieźnie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Poznaniu, Toruniu, Krakowie i Lwowie mają zgodnie z art. 80—84 Rozporz. Prez. Rzpltej z dnia 19 stycznia 1928 r. i § 5 Rozporz. Rady Ministrów z dnia 19 marca 1928 r. istnieć przy prezydentach miasta:

a) dotychczasowe rady miejskie,

b) dotychczasowe magistraty,

c) kolegja dla administracji ogólnej złożone z członków rady,

d) takież kolegja złożone z członków magistratu.

W Białymstoku, Częstochowie, Lublinie, Łodzi, Sosnowcu i Wilnie będą urzędowały przy prezydencie miasta rady miejskie i magistraty, a przy staroście grodzkim osobno dwa kolegja, a to jedno z członków rady miejskiej w miejsce sejmiku powiatowego, a drugie z członków magistratu w miejsce wydziału powiatowego.

Ta różnorodność organizacji administracyjnej w poszczególnych miastach Rzpltej, ta dwoistość władz w jednym okręgu terytorjalnym, stanowi jedną z ujemnych stron nowego ustroju administracyjnego i musi się stać źródłem rozbieżności i sprzeczności w załatwianiu spraw administracyjnych, a możliwie nawet kolizji tych dwóch czynników niemal że równorzędnych w sprawach administracji ogólnej na terenie tego samego miasta.

Oto w ogólnym zarysie stan prawny nowej organizacji władz administracji ogólnej. Cechuje go przeprowadzenie zasady dekoncentracji i zespolenia w daleko pomyślanych ramach. Wojewodzie, prócz szerokich uprawnień, które poprzednio omówiłem, przysługuje niezwykle doniosłe prawo wydawania rozporządzeń wykonawczych i porządkowych. Pierwsze dotyczące czasu i sposobu wykonania ustaw i rozporządzeń wydanych dla całego państwa, drugie zarządzeń miejscowych, mających na celu ochronę bezpieczeństwa spokoju i porządku publicznego w wypadkach nie unormowanych osobnemi przepisami prawnemi.

Zamierzenia i prace Rządu, o ile idzie o organizację administracji państwowej oceniać należy ze stanowiska polskiej racji stanu, z punktu widzenia interesów całego państwa, a nie poszczególnych jego instytucyj, choćby to miały być organizacje samorządowe, jak miasta i powiaty. Z tego więc stanowiska wychodząc, przy ocenianiu znaczenia i wartości omawianych dekretów Prezydenta Rzeczypospolitej, należy uwzględniać nie strukturę ogniw ustroju administracyjnego, nie to, czy odpowiedzą pojęciom współczesnym i zasadom samorządu czy to miejskiego, powiatowego, czy wojewódzkiego, czy pokrywają się one z dotychczasowemi zapatrywaniami, czy nawet czynią zadość stosunkom dzisiejszych samorządów terytorjalnych poszczególnych dzielnic, ale przedewszystkiem, czy odpowiadają interesowi państwa polskiego i potrzebom jego racji stanu.

Pod tym kątem widzenia oceniać trzeba i treść tych dekretów; trzeba przytem zdać sobie sprawę, że w epoce zaborczej naczelnym programem narodowym była walka z obcym rządem i przeciwstawianie się w każdy możliwy sposób tendencjom państwa sprzecznym z własnym interesem narodowym. Wynikiem tego właśnie poglądu tej polityki była obrona idei samorządowej, reprezentującej w państwie obcem ochronę własnej narodowości. Koncesje w dziedzinie samorządu wówczas uzyskane nie były dyktowane racją stanu danego państwa zaborczego, ale jego polityczną koniecznością, a po stronie naszej kwestją bytu i rozwoju narodowego.

Przesłanki powyższe z chwilą odrodzenia własnej niepodległości państwowej odpadły. Nie można obecnie, mając własne państwo, tych zdobyczy, któreśmy od zaborców uzyskali w drodze walki, zdobyczy samorządowych, które niejednokrotnie kolidowały z interesem państwa zaborczego, jako całości, odnosić do stosunków naszych, wymagać od państwa własnego. Miasta nie mogą prowadzić walki na terenie własnego państwa o ideę samorządu, a tembardziej prowadzić też walki na platformie zdobyczy i obrony struktury samorządu w epoce zaborczej uzyskanych. Jeśli państwa zaborcze poważną część swej władzy państwowej przelały na samorządy, to nie zrobiły tego ani z sentymentu, ani ze względów dla państwa korzystnych, to był wynik walki wprawdzie nierównomiernej, ale walki, w której silniejszy stosunkowo zaborca ze względów politycznych nieraz ustąpić musiał.

Rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z dnia 19 stycznia 1928 roku o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej, wkraczającego niewątpliwie w istotę dzisiejszego ustroju samorządowego oceniane jest różnie przez sfery fachowe i administracyjne. Jedni są zapatrywania, że rozporządzenie to nie stwarza nic nowego, jest stwierdzeniem dotychczasowego faktycznego stanu, utrzymaniem tego, co było dotychczas, a w szczególności tych prerogatyw Rządu, które były zastrzeżone jeszcze przez zaborców, że dane rozporządzenie jest tylko skodyfikowaniem i uporządkowaniem materjału, po najrozmaitszych ustawach i rozporządzeniach rozrzuconego.

Drudzy natomiast twierdzą, że przez wydanie tego rozporządzenia uchylono np. w Małopolsce dotyczasowy podział ustawowy agend administracji ogólnej między władze rządowe i samorządowe, że podporządkowano w zupełności samorządy, zwłaszcza miejskie i to miast większych pod władzę starostów grodzkich, względnie wojewody, i że samorząd jako taki nie istnieje, że wprowadza się daleko idącą centralizację w Państwie, zamiast przerzucić znaczną część agend administracyjnych na samorządy i uwolnić rząd od niepotrzebnego, a kosztownego balastu, że wreszcie rząd przekroczył kompetencję udzieloną pełnomocnictwami z ustawy sierpniowej ubiegłego roku.

Prawda, jak zwykle przy dwóch zwalczających się— jak w danym wypadku — poglądach, jest w pośrodku.

Nie ulega kwestji, że centralizacja w administracji i skupienie wszystkich agend ogólnego zarządu państwa w rękach władz rządowych ani teoretycznie nie jest uzasadnionem, ani praktycznie nie jest wskazanem, a konstytucja przewiduje daleko idącą decentralizację; jednak, jeśli państwo polskie ma część swej władzy, część atrybucyj państwowych przelać na samorządy miejskie czy powiatowe, to może to uczynić jedynie pod warunkiem, że władzy pozbywa się na rzecz czynników, dających zupełną gwarancję, że władzę wykonywać będą zgodnie z potrzebami i interesami państwa. Państwo nasze nie jest narodowo jednostką jednolitą, silnie i zwarcie zbudowaną, nietylko pewne jednostki, ale niejednokrotnie organizacje całe zdradzają odśrodkowe tendencje. Te więc żywioły należy wychowywać i nauczyć państwowo myśleć, by im można było oddać część władzy państwowej, część atrybucyj państwowej administracji ogólnej.

Okres niewoli wybił piętno na naszem społeczeństwie, którego jednym z objawów, to niedowierzanie państwu własnemu. Trzeba przytem zrozumieć, że okres kształtowania się państwa polskiego mija, że państwo

wchodzi już w stan normalnego rozwoju, że należy dążyć do tego, by w tem państwie polskiem stworzyć urządzenia, gwarantujące Polsce bezpieczeństwo i całość, obywatelom możność należytego i spokojnego rozwoju, samorządom terytorjalnym możność egzystencji i spełnienia tych zadań, które samorządy spełniać mają z wykluczeniem możliwości takiego działania, które państwu szkodę w jakiejkolwiek formie przynieść by mogło. Jestem zdania, że samorząd miejski jako taki w dotychczasowej formie któregokolwiek z trzech zaborów i dotychczasowym zakresie działania na przyszłość utrzymać się już nie da. Z rozrostem agend państwa i jego zadań, coraz więcej spraw samorządowych, zwłaszcza samorządu miejskiego, stanowiących dotychczas sprawy własnego zakresu działania gmin miejskich, wkracza w sferę interesów państwowych i z natury rzeczy przestaje być sprawami tylko samorządu, a staje się sprawami natury ogólniejszej, któremi także rząd jako taki w interesie publicznym zainteresować się musi, a w konsekwencji rząd w tych sprawach musi także swoje wypowiedzieć zdanie. Dotychczasowy podział agend administracyjnych między rząd i samorząd nie da się już pogodzić z obecnem życiem społecznem, bo życie idzie bardzo żywem tempem naprzód, życie stwarza nowe drogi, nowe zagadnienia i nic też dziwnego, że zakres samorządu zwłaszcza miejskiego ulega i ulegać będzie coraz dalej idącym ścieśnieniom na rzecz czynników państwowych zamieniając się w zakres poruczony, który zresztą państwo i według konstytucji i według powołanego już rozporządzenia samorządom chce oddać. Już dziś poważni znawcy prawa administracyjnego stoją na stanowisku, że miasto nie ma tytułu prawno-publicznego do własnego zakresu działania w dziedzinie administracji ogólnej, że nie ma takich agend gminy, któreby nie miały charakteru publicznego, wskutek czego organa samorządowe są tylko ekspozyturami rządowych władz administracyjnych.

To wyłuszczone powyżej stanowisko odpowiada w znacznej mierze już tym pociągnięciom, jakie rząd polski uczynił w odniesieniu do samorządów. Nie znaczy to przecież, by samorządy, tracąc agendy własnego zakresu działania, na rzecz poruczonego zakresu, swoje czynności, swoją pracę dla miasta i jego obywateli ograniczać miały. Owszem, rząd ustalając prawnie zasady udziału samorządu miejskiego w administracji ogólnej państwa w formie zakresu poruczonego, przecież tych agend miastom nie zabiera.

Interesy wszystkich instytucyj i organów samorządowych na terenie państwa interesowi tegoż państwa podporządkowane być muszą, jeśli to państwo chce się ostać i rozwijać należycie.

Tymi widocznie względami podyktowane były rozporządzenia wydane w związku z sanacją państwa dotyczące gospodarki finansowej, budżetu samorządów, administracji miejskiej, spraw personalnych i t. p., które do dziś dnia w miastach obowiązują mimo, że ich racja prawna wątpliwa, a gospodarcza dla miast bardzo szkodliwa, bo tamuje rozwój miast.

Niewątpliwie są pewne postanowienia i pociągnięcia w rozporządzeniu Prezydenta Rzpltej z dnia 19-go stycznia 1928 r,, które zdają się być wyrazem jawnego czy dorozumianego niedowierzania ze strony rządu polskiego instytucjom samorządowym. Podniosły się też liczne głosy, które ze stanowiska samorządu ujemnie oceniają przedewszystkiem rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z dnia 19 stycznia 1928 r. Podnoszą się wreszcie liczne zarzuty co do rozporządzeń Prezydenta Rzpltej dotyczących postępowania administracyjnego. Tu ujemne spostrzeżenia i zastrzeżenia dotyczą:

1) nadania uprawnień nie w jednakowym, lecz w różnym zakresie miastom, liczącym ponad 75.000 ludności, wyłączonym z powiatów dla celów administracji ogólnej, natomiast nieprzyznania tych uprawnień zupełnie miastom mniejszym, a zwłaszcza miastom z powiatów wydzielonym dla celów samorządowych na terenie b. zaboru rosyjskiego, mimo zapowiedzi w odnośnem rozporządzeniu Prezydenia Rzpltej, że i inne miasta z powyższych uprawnień będą mogły korzystać;

2) różnicy między miastami o ludności wyżej 75.000 mieszkańców, wydzielonemi z powiatów dla celów administracji ogólnej i to różnicy między takiemi miastami w Wielkopolsce, a miastami w b. zaborze rosyjskim i austrjackim; niedość na tem, między miastami tych dwóch dzielnic robi rozporządzenie różnicę, nadając jednym prezydentom miast o tej samej liczbie ludności pełnię praw powiatowej władzy administracyjnej, a innym zaś prezydentom miast władzę tę więcej lub mniej ograniczoną.

Jakkolwiek w danych wypadkach Radzie Ministrów przysługuje w myśl art. 76 swobodna ocena, to jednak Rada Ministrów swem rozporządzeniem z dnia 19 marca 1928 r. mimo, że pewne miasta posiadają zgodnie z art. 76 warunki zabezpieczające należyte sprawowanie administracji państwowej, uskuteczniła podział miast na 3 kategorje z różnym zakresem działania, przyznając uprzywilejowane stanowisko miastom wielkopolskim, choć inne miasta posiadają w szerszej jeszcze mierze warunki w zastrzeżeniu art. 76 przewidziane.

Rzecz zrozumiała, że gdyby Rada samorządowa stworzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7-go marca 1917 r. była powoływaną do spełnienia jej ustawowych zadań, gdyby jej dano pracować, to tego rodzaju niedociągnięć jak w sprawie tu pod 1) i 2) podanej nie byłoby.

Spodziewać się jednak należy, że przekazywanie administracji ogólnej samorządowi będzie mimo wszystko postępowało naprzód, bo leży to przedewszystkiem w interesie samego rządu.

3) wykonywania nadzoru przez wojewodę w sposób w ust. 4 art. rozporządzenia Prezydenta Rzpltej określony, przyczem wojewoda jako szef administracji ogólnej i kontrolor działalności władz administracji ogólnej, oraz władz i urzędów mu podległych, może z urzędu uchylić lub zmienić decyzję władz. Jest to istotnie bardzo daleko idące uprawnienie wojewody, z zasadą samorządu niezgodne, które w praktyce może się okazać często dokuczliwem tem bardziej, że jak wyżej wspomniałem, rząd stoi na stanowisku, iż cała administracja ogólna państwa należy do zakresu władz rządowych z wyjątkiem spraw czysto gospodarczych, które niespornie należą do własnego zakresu działania.

4) zarzutu, że rozporządzenie Prezydenta Rzpltej, zawierające wprawdzie prowizorycznie szereg postanowień z dziedziny ustroju samorządowego gminnego, powiatowego i wojewódzkiego, przesądziło przyszły ustrój gminy, powiatu czy województwa. Zdaniem mojem wy-

danie omawianego rozporządzenia nie przesądza w niczem odmiennego uregulowania danych spraw w przyszłości,

5) niezgodności z postanowieniami art. 67 i 70 konstytucji, w szczególności z zagwarantowanem Konstytucją prawem stanowienia w sprawach należących do zakresu działania samorządu przez rady obieralne oraz przewidzianym nadzorem nad działalnością samorządu przez wydziały samorządowe wyższego stopnia. W całem rozporządzeniu niema wzmianki, by sprawy należące do zakresu działania samorządu miały być usuwane z pod zakresu rad obieralnych, bo rozporządzenie reguluje organizację i zakres działania władz administracji ogólnej nie zaś spraw ściśle samorządowych. W tym kierunku nie ma powodu do obaw, przeciwnie należy się spodziewać, że rząd będzie korzystał w coraz szerszym zakresie z uprawnień określonych w art. 76,

6) zasady art. 84 stawiającego na czele powiatu miejskiego starostę grodzkiego, mianowanego przez Ministra Spraw Wewnętrznych, wyjątkowo zaś w drodze rozporządzenia Rady Ministrów dopuszczalności przekazania wszystkich lub poszczególnych funkcyj starostów grodzkich prezydentom miast, stanowiących samoistne powiaty, bez nadania im charakteru starosty grodzkiego, co wynikać musi z ogólnych założeń i zasadniczej koncepcji rozporządzenia i samorządu w niczem nie tanguje,

7) ingerencji wojewody z przepisu art. 15 zdanie 2 w sprawy urzędników samorządowych. Nie można wprawdzie podzielać zapatrywania tych, którzy twierdzą, że przepis art. 15 zdanie 2 do urzędników samorządowych się nie odnosi, jeżeli jednak rząd bada zachowanie się swoich urzędników, to jest zupełnie trafnem, że musi on mieć prawo ingerowania w sprawach urzędników samorządowych pełniących funkcje ogólnej administracji państwowej.

Nie ulega wątpliwości, że omówione przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzpltej, zwłaszcza organizacyjne wkraczają głęboko w ustrój samorządu miejskiego i powiatowego, że działalność samorządu ograniczają na rzecz administracyjnych władz rządowych, podporządkowując miasta nawet wyżej 75.000 ludności mające, gdzie prezydenci nie są starostami grodzkimi w szerszej jak dotychczas mierze władzy starosty grodzkiego. Koncepcja taka musi wcześniej czy później doprowadzić do kolizji między prezydentem miasta, jako właściwym gospodarzem miasta, a starostą grodzkim, czynnikiem bądź co bądź obcym; samorząd winien zespalać społeczeństwo z całością organizmu państwowego, wobec czego należało zaniechać tworzenia instytucyj, któreby mogły burzyć a nie jednoczyć całość organizmu państwowego.

Z drugiej strony podnieść trzeba jednak intencję rządu widoczną w ostatniem zdaniu art. 76, gdzie rząd wyraźnie oświadcza wolę oddania nawet wszystkich funkcyj starostów grodzkich prezydentom miast, stanowiących samoiste powiaty, pod warunkiem, że te miasta dadzą gwarancję należytego sprawowania administracji państwowej.

Wskazanem byłoby, aby kwestję tę uregulowano ustawowo bez pozostawienia dowolności i swobodnej oceny Radzie Ministrów, niemniej trzeba podkreślić raz jeszcze, że gwarancji przewidzianej w art. 76 rząd ma prawo żądać i powinien jej żądać. Trudno bowiem oddawać rządy organizacjom, które rządów bądź nie umieją sprawować, bądź też mogłyby je sprawować ze szkodą dla państwa, nawet w tych wypadkach, w których prezydent z korzyścią dla miasta postępuje, poczynania jego mogą być sprzeczne z interesem Państwa. Co do różnicy w uprawnieniach prezydentów miast na terenie Wielkopolski, a byłej Kongresówki i Małopolski, to w tym kierunku różnice nie były i nie są wskazane, tem mniej, że rząd odnośnie do zarządów miast, zwłaszcza zaś osób prezydentów miast ma daleko idącą władzę, bo aż do rozwiązania rady i usunięcia nieodpowiedniego prezydenta miasta.

To samo dotyczy różnic między miastami byłego zaboru rosyjskiego a Małopolski.

Będzie rzeczą Rady samorządowej w tym kierunku odpowiednio silne zająć stanowisko, by wszystkie miasta odpowiadające warunkom określonym w końcowych zdaniach art. 76 jednako były traktowane i by te kwestje uregulowano ustawowo.

Omówiwszy ujemne strony wydanych rozporządzeń nie można nie podkreślić tych dodatnich cech, które one istotnie w wielkiej mierze posiadają. Wymienić tu należy przedewszystkiem właściwie ujęte i racjonalnie rozbudowane zasady unifikacji administracji ogólnej, jej dekoncentracji i zespolenia organów administracji lokalnej.

Zasady powyższe przeprowadzone są konsekwentnie we władzach administracji na terenie województwa czy powiatu; dążą do uzgodnienia współpracy wszystkich władz państwowych i samorządowych, uzgodnienia jej z polityką rządu centralnego, z racją stanu państwa i narodu.

Wreszcie są one pierwszym zbiorem postanowień administracyjnych, uwzględniających polski charakter państwa, wprowadzają czynnik obywatelski w dziedzinie administracji państwowej, a tem samem dają gwarancję, że interesa miast, powiatów i ludności przy załatwianiu spraw administracyjnych będą należycie respektowane.

Podniesiono wprawdzie zarzut, że czynnik obywatelski nie ma w odnośnych kolegjach odpowiedniego znaczenia, trzeba sobie jednak zdać sprawę, że obecna forma tych kolegjów, to dopiero etap na drodze do współdziału i współpracy czynnika obywatelskiego z władzami administracyjnymi i że w dalszej ewolucji ten czynnik obywatelski uzyska należne mu prawa i stanowisko.

*

* *

Drugą grupę wydanych w dziedzinie administracji ogólnej przepisów stanowią rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem, postępowaniu przymusowem w administracji, oraz o postępowaniu karno-administracyjnem. Przepisy powyższe wydane dla władz administracji ogólnej, obchodzą również i samorząd miejski, zwłaszcza zaś miasta stanowiące samoistne powiaty dla celów administracji ogólnej.

Rozporządzenia te stanowią pierwszą próbę skodyfikowania procedury administracyjnej. Rzecz to niezwykle trudna, czego najlepszym dowodem, że przed wojną mało państw miało osobno skodyfikowane przepisy postępowania administracyjnego, a zastępowały je rozporządzenia normujące postępowanie w tych, czy in-

nych sprawach. Współczesne życie społeczne płynie nieprzerwanym pędem, jego dynamika nie znosi określonych z góry norm, samo tworzy zasady prawa materjalnego i formalnego, stąd też wydanie procedury administracyjnej przez Rząd uważać należy w pewnej mierze jako eksperyment administracyjny, jako pierwszą próbę w tej dziedzinie.

Cechuje wydane rozporządzenie dążność ustawodawcy do najdalej posuniętej możliwości obrony obywateli przed ewentualną samowolą organów administracyjnych, chęć szybkiego załatwienia spraw, troska o gwarancję dokładnego i objektywnego rozstrzygnięcia; czy i w jakiej mierze zadania te są osiągalne bez szkody dla prawidłowego toku czynności, dla sprawności administracyjnej, przyszłość okaże.

Nie wiem, czy rząd wydając powyższe rozporządzenie zdawał sobie sprawę, że urzędowanie w myśl ich przepisów wymaga odpowiedniego wyszkolenia personalu z odpowiednim naukowym podkładem i czy podziela moją obawę, że nie tylko nasze miasta, zwłaszcza kresowe, ale i władze rządowe nie są do wykonywania tych rozporządzeń w praktyce odpowiednio przygotowane.

Rozporządzenia, które obecnie pragnę omówić oparte są przeważnie na zasadach postępowania przed sądami na t. zw. instrukcjach sądowych i to zdaniem mojem, stanowi ich główną wadę.

Formalistyka i drobiazgowość, która w postępowaniu sądowem jest konieczną, w postępowaniu administracyjnem nie powinna mieć miejsca. Niestety wydana procedura administracyjna, jak to poniżej przedstawię, błędu tego nie uniknęła.

Postępowanie administracyjne przed wydaniem rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. Nr. 36 i 38 poz. 341, 342 i 365 Dz. U. Rz. P. opierało się na ziemiach byłego zaboru austrjackiego na instrukcji służbowej dla politycznych władz powiatowych z 17 marca 1855 r. Nr. 52, rozporządzeniu Ministerstwa oświaty z 14 maja 1876 L. 8040 i ustawie z 12 maja 1896 Nr. 101, przyczem orzecznictwo Trybunału administracyjnego regulowało praktycznie szczegóły postępowania. Przepisy cytowanych ustaw przewidywały załatwianie spraw już to w krótkiej drodze (ustnej), już to na podstawie rozprawy ze stronami, świadkami, znawcami itp. Decyzje miały zawierać pouczenie o środkach prawnych, które wnoszono za pośrednictwem władzy orzekającej. W b. zaborze rosyjskim obowiązywała instrukcja dla komisarzy powiatowych z 1919 r., w Wielkopolsce, na Pomorzu i Śląsku obowiązywała ustawa z 1 sierpnia 1883 r. i szereg ustaw późniejszych. Charakterystyczny w Wielkopolsce był współudział czynnika obywatelskiego, gdyż decyzje wydawały kolegja, złożone z urzędników i obywateli powołanych drogą wyborów. Przeciw uchwałom wydziału powiatowego (miejskiego) służyło zażalenie do Sądu administracyjnego, a od uchwał tego sądu w I instancji do Rady admistracyjnej. Oprócz przytoczonych przepisów ogólnych obowiązują w b. zaborze pruskim postanowienia szczegółowych ustaw np. ustawy wodnej, przemysłowej, łowieckiej i t. d.

Tak więc każda z trzech dzielnic miała inne przepisy. Wyrazem dążenia do unifikacji była ustawa z dnia 1 sierpnia 1923 Nr. 91 o środkach prawnych od orzeczeń władz administracyjnych wzorowana na austrjackiej ustawie z 1896 roku oraz ustawa z 31 lipca 1924 roku Nr. 76 o środkach prawnych przeciw orzeczeniom i zarządzeniom władz szkolnych.

Postępowanie administracyjno-karne regulowały w Małopolsce rozporządzenie ces. z 20 kwietnia 1854 r. Nr. 96 i rozporządzenia minist. z 3 kwietnia 1855 r. Nr. 61, z 30 września 1857 r. Nr. 198, z 5 marca 1858 r. Nr. 34 i z 31 stycznia 1860 r. Nr. 41. Postępowanie polegało na sumarycznem zbadaniu okoliczności i przesłuchaniu wezwanej strony, przyczem istotne momenty wpisywano do rejestru. Od orzeczenia przysługiwał rekurs do władzy II instancji.

Postępowanie mandatowe dopuszczalne było tylko na podstawie szczególnych ustaw, np. ustawy przemysłowej. Dopiero rozporządzenie Prezydenta Rzpltej z d. 27 września 1927 r. Nr. 87 rozszerzyło zakres postępowania mandatowego.

Na ziemiach b. Kongresówki obowiązywały dekret Naczelnika Państwa z 7 lutego 1919 r., oraz rozporządzenie Minist. Spraw wewn. z 21 lutego 1919 r. (Monit. Polski Nr. 46), z 8 lipca 1919 r. (Monit. Polski Nr. 159) i z 5 marca 1921 r. Nr. 104 Dz. u. W sprawach mniejszej wagi dopuszczały one postępowanie mandatowe; zresztą przeprowadzano postępowanie formalne z przesłuchaniem do rejestru. Wreszcie w dzielnicach stanowiących b. zabór niemiecki obowiązywały: § 136—145 ustawy z 31 lipca 1883 r. w łączności z § 6 ustawy z 11 marca 1850 r. (zb. ust. pr. str. 195 i 265), oraz instrukcja wykonawcza z 8 czerwca 1883 r. (Dz. Min. str. 152) i rozp. Rady Ministrów z 21 stycznia 1924 r. Nr. 9. Władze administracyjne i policyjne były upoważnione do nakładania kar w drodze nakazu karnego do wysokości 30 zł., albo do 3 dni aresztu, oraz do konfiskaty. Jeżeli władza uważała, że należy surowiej ukarać, winna była sprawę przekazać prokuraturze.

Postępowanie przymusowe regulowało w Małopolsce rozp. ces. z 20 kwietnia 1854 Nr. 96 o egzekucji zarządzeń, wezwań i nakazów, świadczeń pieniężnych na cele publiczne oraz świadczeń w robociźnie i naturze, w Kongresówce przepisy § 138 i 139 cz. VI. kodeksu karnego oraz art. 7 i 8 rozp. Minist. Spraw Wewnętrz. z 21 lutego 1919 r. (M. P. Nr. 46) o grzywnach jako środku przymusowym i przymusie bezpośrednim, rozp. Gen. Gubernatorstwa warszawskiego z 22 marca 1915 roku Nr. 12 o wykonaniu nakazu przez osoby trzecie na koszt obowiązanego i przymusie bezpośrednim, rozporz. Minist. Spraw Wewnętrz. z 5 listopada 1920 r. Nr. 4, przewidujące dostawienie osoby do rozpraw. Wspomnieć też trzeba o postanowieniu Rady Administracyjnej Królestwa z 1862/63 r. (Dz. pr. t. 61 str. 113) o egzekucji majątkowej dopuszczającem ostrzeżenia, sekwestracji oraz licytacji. W Poznańskiem, na Pomorzu obowiązywały przepisy § 132—135 ustawy z 31 lipca 1883 (Zb. u. pr. str. 195) regulujące wykonanie czynności przez osoby trzecie na koszt obowiązanego albo wymuszenie przez grzywny lub areszt zastępczy, względnie w drodze przymusu bezpośredniego; dalej rozporządzenia z 15 listopada 1899 r., z 28 listopada 1899 r., z 18 marca 1904 r. oraz z 24 sierpnia 1915 r. o administracyjnem przymusowem ściąganiu należytości pieniężnych (tytuł egzekucyjny, upomnienie, przetarg).

Ogłoszone w marcu rozporządzenia o postępowaniu administracyjnem opierają postępowanie to na następujących zasadach:

Rozporządzenie normuje postępowanie we wszystkich sprawach z zakresu prawa administracyjnego, załatwianych przez władze administracyjne państwowe i samorząd terytorjalny, o ile władze administracyjne działają nie z urzędu, lecz urzędują na podstawie wnoszonych podań. Właściwość władz rzeczową i miejscową określają przepisy art. 3, 4 analogicznie do przepisów o właściwości sądów. O ile brakuje prawnej podstawy do ustalenia właściwości, to właściwość miejscową ustala się podług miejsca położenia nieruchomości, zakładu przemysłowego lub faktycznego zamieszkania strony. Co do właściwości rzeczowej, to właściwemi są w I instancji powiatowe władze administracji ogólnej, w II instancji wojewódzkie władze administracji ogólnej. Wniesionego podania do niewłaściwej władzy nie wolno z tego powodu odrzucać, lecz należy podanie takie odstąpić władzy właściwej i o tem podającego zawiadomić. Urzędnik powinien się wyłączyć w sprawach, w których jest stroną, w sprawach swych krewnych i powinowatych, w których był pełnomocnikiem strony, załatwianych przez niego w I instancji, w sprawach, z powodu których miał dochodzenie karne lub dyscyplinarne. Przełożony może wyłączyć podwładnego urzędnika jeżeli uzna za potrzebne ze względu na interes publiczny. Lukę w ustawie stanowi brak przepisu, kogo należy uważać za załatwiającego sprawy administracyjne, czy referenta, czy też aprobującego w I instancji starostę, w II instancji wojewodę; przyjmując ostatnią ewentualność przepisy o wyłączeniu odnosiłyby się tylko do starosty i wojewody, co niewątpliwie nie leżało w zamiarze ustawodawcy. Przyjąć przeto należy, że w zasadzie wyłączeniu podlega referent sprawy, jako osoba na decyzję bezpośredni wpływ mająca i sprawę załatwiająca.

Rozdział IV rozporządzenia zawiera postanowienia o stronach i ich zastępcach. W ujęciu ich widoczny również wpływ przepisów procedury sądowej. Osoba interesowana może zastąpić się przez pełnomocnika. Pełnomocnictwa mogą być sporządzane w urzędach lub notarjalnie, dopuszczalne są również prywatne. W sprawach mniejszej wagi mogą zastąpić członkowie rodziny, domownicy lub pracownicy; dla nieobecnych na wniosek władz sąd ustanowi zastępcę. Strony lub ich pełnomocnicy mogą przeglądać akta, ale tylko te, które zdaniem władzy są niezbędne dla uzasadnienia praw strony. Może to niejednokrotnie dawać powód do nieporozumienia między stronami a władzami administracyjnemi.

Podania do władz można wnosić pisemnie, telegraficznie lub ustnie. Podanie winno zawierać nazwę władzy, żądanie, datę, podpis, adres. Podanie bez podpisu należy przyjąć, jeśli w treści podania niema wątpliwości co do osoby podającego.

Protokoły sporządza się przy ustnych podaniach, z przesłuchania stron i znawców, z oględzin i ekspertyz, przy ustnem ogłoszeniu decyzji, przy rozprawie ustnej. Świadków i biegłych władze administracyjne mogą słuchać pod przysięgą, zeznający może dać na piśmie swe oświadczenia, ale własnoręcznie napisane. Protokół przesłuchania winien być odczytany.

Władza ma prawo wzywać strony; wezwanie ma być przez urzędnika wzywającego podpisane. W wezwaniu należy zamieścić imię, nazwisko, adres wezwanego, wyjaśnić w jakiej sprawie strona jest wzywaną i w jakim charakterze, podać nazwę i adres władzy, zaznaczyć czy wezwany ma stawić się osobiście, czy ma złożyć wyjaśnienie na piśmie, czy też może przysłać pełnomocnika, wreszcie podać termin stawienia się i skutki prawne niestawiennictwa. Wezwania i pisma urzędowe doręcza się przez funkcjonarjusza urzędowego za potwierdzeniem odbioru stwierdzającem termin doręczenia przez pocztę i wreszcie przez urzędy gminne i Magistraty. Wezwanie doręczyć należy w zasadzie do rąk własnych adresata, dopuszczalnem jest również doręczenie zastępcze i przymusowe. Doręczenia wadliwie dokonane należy powtórzyć. Wzywać można strony również telegraficznie, telefonicznie lub w inny odpowiedni do okoliczności sposób. Do osobistego stawiennictwa wzywa się osoby tylko w wyjątkowo ważnych wypadkach, gdy interes publiczny tego wymaga i gdy strona w obrębie gminy mieszka. Poza 15 klm. odległości wzywać można stronę jedynie za wynagrodzeniem i zwrotem kosztów podróży.

Postanowienia art. 36—43 normują kwestję terminów w sposób ogólnie przyjęty. Strona może prosić o przywrócenie terminu w ciągu 7 dni od ustania przeszkody z powodu której termin omieszkała.

Analogiczne do postępowania przygotowawczego w postępowaniu przed sądami, również i władza administracyjna przed ostateczną decyzją może zarządzić dla ustalenia stanu sprawy t. zw. postępowanie wyjaśniające i w miarę potrzeby wyznaczyć rozprawę. Władza zarządza rozprawę ustną z urzędu lub na wniosek o terminie uwiadamia strony. Żądania, wnioski i zarzuty nie zgłoszone najpóźniej dzień przed, lub podczas ustnej rozprawy, o ile nie mogły być poprzednio zgłoszone, może władza przyjąć w dalszem postępowaniu. Władza decyduje na podstawie swobodnej oceny wyników postępowania wyjaśniającego.

Rozporządzenie przyjmuje dowód z dokumentów, ze świadków, znawców i oględzin. Odnośne przepisy rozporządzenia zbliżone są do sądowych, z tym wyjątkiem, że świadkowie mogą za zgodą władzy złożyć zeznania na piśmie. Świadków można przesłuchiwać w drodze rekwizycji przez równorzędny lub niższy urząd. Osobne postanowienia określają niedopuszczalność słuchania pewnych osób wogóle, lub przesłuchiwania na pewne okoliczności, możność odmówienia odpowiedzi itd.

Rozdział XI normuje sposób załatwiania spraw, przyjmując zasadniczo przy załatwianiu spraw administracyjnych formę pisemną. Podanie strony, które ma być przedłożone wyższej instancji, winna władza przedłożyć wyższej instancji najdalej w ciągu trzech dni. Podanie strony musi I instancja załatwić zasadniczo w ciągu trzech miesięcy, a jeżeli potrzebne do załatwienia sprawy porozumienie się z inną władzą, to w terminie pięciu względnie sześciu miesięcy. Strona ma prawo żądać po upływie tych terminów, by sprawę przedłożono wyższej instancji do załatwienia, co musi nastąpić w dniach 3-ch.

Postanowienie to stanowi nowość w procedurze administracyjnej, a właściwość tej koncepcji okaże praktyka w przyszłości.

W toku postępowania władze wydają decyzje, główne i incydentalne, ostatnie w wypadkach konieczności rozstrzygnięcia kwestji wstępnej, lub ubocznej. Decyzje mogą być stanowcze i przedstanowcze. Każda decyzja winna zawierać osnowę decyzji. podać podstawę prawną, uzasadnienie w razie odmownego załatwienia oraz pouczenie o środkach prawnych. Decyzja główna winna za-

łatwiać sprawę w całości. Brak pouczenia o środkach prawnych daje stronie prawo żądania w ciągu dni 14 wydania tegoż pouczenia.

Odwołanie przysługuje tylko do jednej instancji i należy je wnieść w ciągu 14 dni po ogłoszeniu lub doręczeniu decyzji, o ile poszczególne ustawy nie przewidują krótszych terminów. Instancja odwoławcza orzeka ostatecznie o niedopuszczalności odwołania lub o uchybieniu terminu dla wniesienia odwołania. Odwołanie należy wnieść za pośrednictwem tej władzy, która decyzję wydała. Władza ta obowiązana jest po otrzymaniu odwołania w ciągu 7 dni po upływie terminu odwołania przesłać je wraz z aktami sprawy wyższej instancji. Jeśli jednak władza, która decyzję wydała, uzna, że odwołanie zasługuje na uwzględnienie, może sama zmienić decyzję, o ile inne osoby praw już nie nabyły.

Prawomocnie zakończone postępowanie może ulec wznowieniu. O wznowieniu rozstrzyga z urzędu lub na prośbę strony władza, która wydała decyzję w ostatniej instancji. Podanie o wznowienie wnieść należy do władzy I instancji. Wznowienie dopuszczalne jest w wypadkach decyzji na podstawie fałszywych dokumentów, fałszywych świadectw, przekupstwa, w wypadkach wyjścia na jaw istotnie nowych okoliczności decydujących o treści decyzji. Władza nadzorcza ma pozatem prawo z urzędu lub wskutek zażalenia znieść każdą decyzję, wydaną przez niewłaściwą władzę, wydaną bez prawnej podstawy, niewykonalną, decyzję według wyraźnych przepisów nieważną, tudzież decyzję, która w razie wykonania spowodowałaby przestępstwo karne.

Koszty postępowania administracyjnego, w szczególności, koszty podróży, komisji, świadków, znawców, oględzin, doręczeń, sporządzenia podań, adwokatów — obciążają zasadniczo stronę, z której winy, lub w interesie której powstały. Zasada ta nie dotyczy kosztów postępowania wynikłych z ustawowego obowiązku władzy. Strony, świadkowie, znawcy, winni niestawiennictwa lub odmowy udzielenia żądanych wyjaśnień i zeznań bez usprawiedliwienia, ulegają karze do 50 zł., w razie ponownego niewykonania, karze do 100 zł. i mogą być doprowadzeni przymusowo do urzędu. W ciągu 14 dni po ukaraniu mogą przedstawić władzy powody niestawiennictwa. Władza może uchylić nałożoną karę, w razie uznania przyczyn niestawiennictwa za usprawiedliwione.

Za nieprzystojne zachowanie się w urzędzie, za wniesienie podania w tonie niewłaściwym, władza może orzec grzywnę do 100 zł. względnie karę aresztu zastępczego do trzech dni. Kary i grzywny nakłada powiatowa władza administracji ogólnej. Ukaranemu za niestawiennictwo służy prawo odwołania do Wojewody. Ukarany zaś za obrazę władzy może żądać skierowania sprawy do właściwego sądu.

W razie stwierdzonego ubóstwa strony, władza może ją zwolnić od opłat i kosztów postępowania administracyjnego.

Postępowanie administracyjne w sprawach karnych normuje rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z 22 marca 1928 r. Nr. 38, poz. 365 Dz. U. R. P. Według przepisów tegoż rozporządzenia przekroczenia zagrożone karą pieniężną do 3000 zł. i aresztem do trzech miesięcy podlegają dochodzeniu i karaniu przez powiatowe władze administracji ogólnej, na których obszarze je popełniono o ile z mocy przepisów szczegółowych nie są właściwe inne władze administracyjno-państwowe (n. p. władze skarbowe w sprawach karno-skarbowych). Kary mogą być wymierzane zasadniczo tylko po przeprowadzeniu postępowania, przyczem mają też zastosowanie niektóre przepisy o postępowaniu administracyjnem i o postępowaniu przymusowem w administracji.

Przy zbiegu przestępstw podpadających pod ten sam przepis, władza może grzywny podwyższyć ponad wymiar najwyższy w ustawie, nie więcej jednak niż o połowę, jeżeli zaś podpadają pod różne przepisy karne, władza wymierza karę według najsurowszego przepisu, zaś inne kary według każdego z tych przepisów oddzielnie. Karę wymierza się w granicach wymiaru oznaczonego w obowiązujących przepisach, a w braku takich w wymiarze do 200 zł. lub do 7 dni aresztu.

Każda władza administracyjna w szczególności jej organa wykonawcze (Policja państwowa) mają obowiązek ścigania przestępstw administracyjnych. Rozporządzenie przewiduje przytem możność przytrzymania osób schwytanych na gorącym uczynku, nieznanych, niemogących się wylegitymować, w wypadkach niemożności ustalenia tożsamości osób nie mających stałego miejsca pobytu, określonego źródła utrzymania, pozostających pod dozorem policyjnym, przestępców i t. d., a to celem dostawienia ich właściwym władzom administracyjnym.

Postępowanie administracyjne dzieli się na zwyczajne, nakazowe i doraźne.

Postępowanie zwyczajne wdraża władza w wypadkach doniesienia karnego. Władza wyznacza wówczas rozprawę i wzywa obwinionego do rozprawy, może też żądać pisemnego wyjaśnienia. Wezwanie ma zawierać, oprócz oznaczenia czynu przestępnego, uprzedzenie, że w razie niestawienia się władza jest uprawnioną zarządzić przymusowe jego sprowadzenie, albo przeprowadzić rozprawę zaocznie. W wezwaniu należy polecić obwinionemu podanie przed rozprawą lub przyprowadzenie na rozprawę świadków i dowodów. Przebieg i wynik ustala się w protokole. Orzeczenie ogłasza się obwinionemu ustnie, a doręcza na piśmie, jeżeli tego sam zażąda, albo jeżeli jest niepełnoletni lub niewłasnowolny. W wypadkach ważniejszych można wydanie orzeczenia odroczyć i doręczyć na piśmie. Orzeczenie zaoczne zapada, jeżeli obwiniony nie stawił się na rozprawie mimo należytego wezwania, a obecność jego nie jest konieczną; orzeczenie takie doręcza się na piśmie. Orzeczenie prócz oznaczenia czynu karygodnego, jego kwalifikacji prawnej, zawierać winno wymiar kary, postanowienia co do ponoszenia kosztów postępowania, co do ewentualnej konfiskaty przedmiotów zatrzymanych oraz pouczenie prawne.

Wykonanie aresztu zastępczego ma miejsce, jeżeli grzywna jest nieściągalną lub pozbawiłaby obwinionego środków utrzymania. Karę aresztu domowego stosuje się w wypadkach przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzpltej z 7 lutego 1928 Dz. U. R. P. Nr. 26 poz. 228. Konfiskatę zarządza się w wypadkach przewidzianych ustawą. Władza rozstrzyga o obowiązku i wysokości odszkodowania. Koszty postępowania ponosi obwiniony. Składają się one z kosztów doprowadzenia obwinionego, świadków, biegłych, kosztów utrzymania obwinionego w areszcie, kosztów wykonania kary. Strona niezadowolona może udać się na drogę sądową. Wznowienie postępowania może mieć miejsce w razie niesłusznego ukarania lub uniewinnienia.

Ukarany może w terminie 7-dniowym od daty ogłoszenia orzeczenia zażądać skierowania sprawy do właściwego Sądu okręgowego. W razie odmowy tego żądania może w ciągu 3-ch dni złożyć żądanie rozpatrzenia odmowy także wprost do Sądu. Władza administracyjna o ile nie cofnie orzeczenia, przesyła akta sądowi, orzeczenie to zastępuje akt oskarżenia. Wyrok Sądu okręgowego jest ostateczny.

Postępowanie nakazowe i doraźne jest postępowaniem skróconem. Władze mogą na podstawie doniesienia władz lub organów urzędowych o przestępstwie nałożyć bez przeprowadzenia postępowania grzywnę do wysokości 50 zł. lub orzec karę do 3-ch dni aresztu drogą nakazu karnego. Wojewoda może upoważnić do wydawania nakazów karnych także organa państwowe i samorządowe, podległe władzom administracji ogólnej I instancji. Powiatowe władze I instancji mogą upoważnić podległych funkcjonarjuszów rządowych i samorządowych do karania w drodze nakazów karnych do wysokości 10 zł. Przeciw nakazowi skazany może wnieść sprzeciw do władzy wydającej nakaz w ciągu dni 7-miu.

Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości może wprowadzić w wypadku, gdy przestępstwa podlegające orzecznictwu władz administracyjnych szerzą się w jakimś okręgu w sposób niebezpieczny, postępowanie przyspieszone oznaczające się tem, że wszelkie terminy skrócone są do 3-ch dni, orzeczenia się nie doręcza, a kary grzywien są natychmiast wykonalne. Sądy w tych wypadkach wyznaczają rozprawy w terminach 7, względnie 14 dni.

Po uprawomocnieniu się orzeczenia lub nakazu karnego, władza wzywa skazanego, by do 7 dni uiścił grzywnę, lub zgłosił się do aresztu. Władza może odroczyć lub lub przerwać wykonanie kary. Grzywny wymierzone w drodze postępowania karno-administracyjnego i konfiskaty przypadają na rzecz Skarbu Państwa, o ile poszczególne ustawy inaczej nie stanowią.

Wykroczenia administracyjne przedawniają się z upływem 6 miesięcy od popełnienia czynu, jeżeli w tym czasie nie wdrożono postępowania. Władza administracyjna nie może wydać orzeczenia, ani nakazu karnego, jeżeli od dnia wdrożenia postępowania upłynęło 12 miesięcy. Orzeczonej kary nie wolno wykonać, jeżeli w przeciągu 24 miesięcy od uprawomocnienia się orzeczenia lub nakazu karnego wykonanie kary nie zostało rozpoczęte. Orzeczenie skazujące umarza się w ewentualnych skutkach (zaciera się) po upływie 5 (pięciu) lat od chwili jego uprawomocnienia.

Omówione rozporządzenia o postępowaniu administracyjnem i o postępowaniu karno-administracyjnem, poza zbytnią formalistyką przepisaną zwłaszcza dla postępowania zwyczajnego wywołać muszą zastrzeżenia w dwóch kierunkach, a to odnośnie do przepisu art. 118 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku o postępowaniu administracyjnem, którym nałożono na gminy miejskie obowiązek doręczania pism sądowych, którego to obowiązku miasta dotychczas nie pełniły, a który to przepis nakłada na gminy świadczenia połączone z kosztami oraz postanowienia art. 56 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnem przekazującego grzywny wymierzone w drodze postępowania karno-administracyjnego w zasadzie Skarbowi Państwa, gdy dotychczas według dekretu kancelarji nadwornej z dnia 6 marca 1840 w miastach byłego zaboru austrjackiego grzywny za przekroczenia administracyjne wpływały do funduszu ubogich miejsca. To samo dotyczy przedmiotów skonfiskowanych lub kwot uzyskanych za nie przy sprzedaży.

Przepis powyższy spowoduje poważnie ukrócenie dochodów gmin, które mają tyle do spełnienia zadań, zwłaszcza w dziedzinie opieki społecznej.

Poza »procedurą administracyjną« i »karno-admistracyjną« objętą rozporządzeniami Prezydenta Rzeczypospolitej o postępowaniu administracyjnem i postępowaniu karno-administracyjnem — Rząd wydał administracyjną »ordynację egzekucyjną« w rozporządzeniu o postępowaniu przymusowem administracji.

Wspomniałem poprzednio, że dekret o postępowaniu administracyjnem oparty jest głównie na zasadach instrukcji sądowej, tę samą cechę posiada i rozporządzenie o postępowaniu przymusowem, którego pierwowzorem była niewątpliwie sądowa ordynacja egzekucyjna.

Rozporządzenie o postępowaniu przymusowem reguluje egzekucję wykonania:

a) obowiązujących przepisów prawnych,

b) orzeczeń, zarządzeń, nakazów władz administracyjnych zarówno rządowych jak i samorządowych, a to tak co do pewnych świadczeń, jak zaniechań.

Środkami egzekucji w postępowaniu administracyjnem są:

a) kara pieniężna,
b) egzekucja na majątku,
c) wykonanie zastępcze,
d) przymus bezpośredni.

Władzami egzekucyjnemi t. j. uprawnionemi do wdrożenia postępowania przymusowego są powiatowe władze administracji ogólnej, organami egzekucyjnymi organa wykonawcze państwowe i gminne.

Podstawą egzekucji administracyjnej jest podobnie jak w egzekucji sądowej tytuł prawny. Tytułem tym jest prawomocne orzeczenie, wydany nakaz lub zakaz administracyjny, zaopatrzony rygorem wykonalności. Analogiczny tytuł egzekucyjny stanowią prawomocne nakazy płatnicze lub wykazy zaległości prawomocnie orzeczonych należytości.

Podstawą prawną egzekucji należytości instytucyj nie będących władzami administracji ogólnej, lecz instytucjami prawa publicznego, jest dozwolenie egzekucji przez uprawnioną do tego władzę administracji ogólnej.

Egzekucje wykonywane przez gminę mogą być przez wojewodę ograniczone do pewnej kwotowej wysokości.

Egzekucje świadczeń pieniężnych wyżej 10.000 zł. mogą być przekazywane właściwemu sądowi.

Instytucje prawa publicznego mogą egzekucję swoich należytości prowadzić bezpośrednio przez sąd.

Przedmiotem egzekucji świadczeń pieniężnych są:

a) wszelkie należytości oparte na tytule prawnopublicznym władz rządowych i samorządowych oraz instytucji prawa publicznego, z wyjątkiem danin publicznych i monopoli, jak również świadczeń na rzecz instytucyj ubezpieczeń społecznych,

b) wszelkie świadczenia pieniężne inne, którym ustawy przyznają prawo ściągalności w drodze egzekucji administracyjnej.

Podobnie jak w postępowaniu przed sądami, egzekucja administracyjna może być prowadzoną dla zabezpieczenia wykonania oraz dla wykonania zarządzenia względnie świadczenia. Zarządzenia dla zabezpieczenia wykonania są natychmiast wykonalne, natomiast zarządzenia dla wykonania, względnie ściągnięcia mają przepisany prawnie przewód egzekucyjny. Rozporządzenie dopuszcza w toku postępowania środki prawne, analogiczne do przyjętych w postępowaniu sądowem, a więc odwołanie, skargę o wyłączenie. Odwołanie niema w zasadzie mocy wstrzymującej, lecz władza administracji ogólnej może tok zarządzonej egzekucji wstrzymać. Instancją rozstrzygającą odwołania jest wojewoda odnośnie do spraw prowadzonych przez władze powiatowe, starosta odnośnie do spraw prowadzonych przez gminy.

Egzekucja publicznych świadczeń pieniężnych może być prowadzoną przez:

1) zajęcie i sprzedaż majątku ruchomego,
2) zajęcie gotówkowych sum pieniężnych,
3) zajęcie i przekazanie wierzytelności,
4) zajęcie i przekazanie poborów służbowych (ad 3 i 4 dotychczas jedynie na zasadzie wyroku sądowego).

Bezskuteczność przeprowadzonej egzekucji w sposób wyżej podany dopuszcza przeprowadzenie rewizji osobistej. Egzekucję innych świadczeń, dopuszczających wykonanie zastępcze prowadzi się przez zarządzenie wykonania świadczenia przez osoby trzecie na koszt zobowiązanego i następne ściągnięcie kosztów wykonania.

O ile świadczenie z powodu właściwości jego nie może być zastępczo wykonane, władza może egzekucyjnie wymusić wykonanie jego nakładając na zobowiązanego, w razie potrzeby nawet wielokrotnie, grzywnę do 100 zł. lub orzekając karę do 5 dni aresztu każdorazowo.

O ileby i te środki skutku nie przyniosły, a rozchodzi się o wymuszenie na zobowiązanym pewnych zaniechań lub znoszenie czegoś, względnie ochronę wykonywanej czynności, władza administracji ogólnej może zarządzić przymus bezpośredni przy pomocy specjalnych organów asystencyjnych (policji lub wojska).

Oto w najogólniejszym zarysie cele i środki przymusowego postępowania.

Charakterystyczną ich cechą jest między innemi doręczenie na piśmie wszelkich nakazów płatniczych. Rygory zwłoki są bardzo ciężkie. Zaleganie w zapłacie powoduje za sobą obowiązek płacenia 2% odsetek miesięcznie. Poza tem gminy przeprowadzające egzekucję należytości pieniężnych, mają prawo pobierać na rzecz swoją:

a) 3% od kwot nieprzekraczających 500 zł. nie mniej jednak niż 5 zł.,

b) 2% od kwot większych niż 500 zł. a mniejszych niż 2.000 zł. nie wyżej, jednak niż 15 zł.,

c) 1% od kwoty wyżej 2.000 zł. nie mniej jednak, niż 40 zł., nie wyżej niż 250 zł.

Rozporządzenie omawiane nie obejmuje egzekucji danin publicznych i monopoli, natomiast przerzuca na gminy obowiązek ściągania grzywien, opłat, kosztów itp. należytości postępowania karno-sądowego, dając sądom w stosunku do gmin uprawnienia rządowych władz administracji ogólnej, to samo odnosi się do egzekucji pewnych pretensyj i należytości w postępowaniu cywilnem na obszarze b. Kongresówki.

Egzekucja danin publicznych, zakładów ubezpieczeń społecznych unormowaną jest, względnie będzie odrębnie.

Rozporządzenie o postępowaniu przymusowem w administracji normuje tok postępowania szczegółowo jedynie odnośnie do egzekucji należytości pieaiężnych, podając szczegóły dotyczące zajęcia, przechowania i sprzedaży przedmiotów egzekucyjnie zajętych.

DR. SZCZĘSNY WACHHOLZ.

Problem Samorządu w nowej organizacji administr. ogólnej Rzplitej Polskiej.

I.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 19 stycznia 1928 r. o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej, wraz z rozporządzeniami wykonawczemi (rozp. Rady Ministrów z 19 marca 1928 r. i rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z 28 marca 1928 r.), stwarza nową podstawę i ramy prawno organizacyjne dla instytucyj administracji ogólnej Rzeczypospolitej Polskiej. Ocena tego stanu prawnego, aby mogła być dokładną i wyczerpującą, musi zgodnie z teoretycznym podziałem administracji państwowej na: a) rządową i b) samorządową, wydobyć najpierw drogą analizy przesłanki charakterystyczne w cytowanych rozporządzeniach dla obu powyższych form administracji, a dopiero później dać drogą syntezy ogólny obraz obecnej organizacji, jako całości. Oczywiście siłą faktu związki samorządowe są w pierwszej linji zainteresowane temi przepisami, które dotyczą formy administracji samorządowej, dlatego też temu zagadnieniu poświęcę przedewszystkiem uwagę.

Rozpatrzenie, a przedewszystkiem krytyczną ocenę pozytywnych przepisów w mowie będących rozporządzeń, odnośnie do instytucji samorządu, w pierwszym rzędzie komunalnego, poprzedzić musi, celem uniknięcia wszelkich niejasności, zasadnicze przedstawienie istoty i charakteru samorządu wogóle i to zarówno pod względem faktycznym, jak i prawnym. Wiele bowiem nieporozumień, a nawet wręcz fałszywych sądów i opinij ciąży fatalnie nad tą instytucją, szkodząc w wysokim stopniu jej właściwemu rozwojowi.

II.

Według teorji prawa naturalnego posiada gmina, podobnie jak jednostka fizyczna (człowiek), pewne minimum praw nienaruszalnych i niepozbywalnych, a przedewszystkiem niezależnych od pozytywnego porządku prawnego, ugruntowanych w jej naturalnej, bo socjologicznej podstawie. W konsekwencji odmawia się państwu prawa do mieszania się w jakiejkolwiekbądź formie w ów zakres »własny« gminy, podobnie jak to ma miejsce odnośnie do sfery praw wolnościowych człowieka. Poglądy te skrystalizowały się w konstrukcji tzw. pouvoir municipal, tworzącej czwartą władzę w państwie, obok ustawodawczej, wykonawczej i sądowej [1]).

Cały powyższy punkt widzenia jest charakterystyczną cechą szkoły prawa naturalnego. Jest on wyni-

[1]) Kelsen „Allgemeine Staatslehre" str. 186 i n. Panejko „Geneza i podstawy samorządu europejskiego" str. 42 i nast.

kiem prądu umysłowego, przedstawiającego człowieka, jako jednostkę samowłasną i samowystarczalną, wchodzącą w związki społeczne dla celów wybitnie utylitarnych, zaś zgrupowanie społeczne, jako mechaniczną sumę takich jednostek. Prąd ten nosi miano indywidualizmu. Transpozycja tej tak określonej roli jednostki fizycznej w społeczeństwie, na stosunki zachodzące między prawną jednostką tj. w tym wypadku związkiem samorządowym, a państwem, stworzyła właśnie wyżej skreślony stan rzeczy odnośnie do stanowiska zajmowanego przez gminę (pouvoir municipal) w związku państwowym.' Logicznie rzecz biorąc według takiej koncepcji państwo nie może być niczem innem, jak federacją gmin. Pogląd podobny spotyka się też u niektórych autorów [1]).

Myśleniu indywidualistycznemu przeciwstawia się uniwersalizm, czyli kierunek myślenia uznający społeczeństwo za zjawisko pierwotne i całościowe, zaś człowieka wyłącznie za część takiej całości i w stosunku do tej całości za objaw wtórny i pochodny. W tem oświetleniu najwyższą całością, powiedzmy nadcałością jest »ludzkość« jako taka, która na podstawie kryterjum różnic kulturalnych dopuszcza podziału na wielkie odłamy t. zw. światy kulturalne. Światy kulturalne z koleji na podstawie subtelniejszych już odcieni rozpadają się na narody, w obrębie zaś tej ostatniej społeczności istnieje dalszy podział na drobniejsze związki, kończący się wreszcie na człowieku. Wszystkie te stopnie posiadają wybitny charakter części, a że całość z drugiej strony jest o tyle tylko istotną i realną, o ile istnieje w swych częściach, przeto w ostatecznej konkluzji powiedzieć można, że cały stosunek całości i części, oraz części między sobą (odbywający się zawsze drogą przez całość, co z naciskiem podkreślam), ma charakter nie atomistycznego, mechanicznego współoddziaływania na siebie jak w koncepcji indywidualistycznej, lecz organicznego rozczłonkowania [2]).

Jakie powyższe zwięzłe przedstawienie dwu różnych sposobów myślenia ma znaczenie w odniesieniu do poprzednio skreślonej »gloryfikacji« osoby fizycznej i prawnej t. j. człowieka i związków samorządowych, w szczególności gminy, jako samoistnych jednostek, a nie wybitnie zaznaczonych części, całości państwowej, staje się teraz już jasnem. Ani jednostka fizyczna t. j. człowiek, ani też jednostka prawna, lepiej związkowa t. j. wszelki związek samorządowy, nie mogą w dzisiejszej organizacji całościowej, jaką jest państwo, odgrywać takiej roli, jaką im indywidualistyczna koncepcja prawa natury przypisuje. Jedno i drugie jest częścią, człowiek, indywiduum społeczne, częścią społeczeństwa, zaś związek samorządowy częścią organizacji państwowej i jako takie we wszystkich swych poczynaniach, wyrażając się ściślej w całem swem zachowaniu się, występują zawsze i wyłącznie jako części rzeczonych całości. Wartość i znaczenie tej konstrukcji jest zbyt oczywistą, aby wymagała osobnego uzasadnienia, to też indywidualistyczny punkt widzenia i wszelkie koncepcje na nim oparte, jakkolwiek dziś niestety jeszcze wyznawane, wobec okazujących się w ich realnych tworach wybitnych znamion degeneracji, zaczynają się zwolna przeżywać czyniąc miejsce konstrukcjom zbliżającym się do zasad uniwersalizmu (w zakresie państwowo-ustrojowym faszyzm, leninizm, w zakresie produkcji socjalizm gildyjny t. zw. gildyzm etc.). Dalszy rozwój w tym kierunku jest już dzisiaj niewątpliwym, wynika bowiem z postulatów faktyczności życia, z któremi to przejawami ustawodawca tworzący prawo pozytywne bezwzględnie liczyć się musi. Należy je jedynie w odpowiednie formy ująć, a taką właśnie formą jest instytucja samorządu. Wymaga ona tylko, właśnie skutkiem zaistnienia nowych warunków bytu, odpowiedniego przekształcenia.

[1]) Np. cytowany przez Panejkę op. a. c. na str. 44 Rotteck.

[2]) Odnośnie do koncepcji indywidualizmu i uniwersalizmu zob. Spann „Gesellschaftslehre" i inne, Prof. Wł. L. Jaworski „Nauka prawa administracyjnego. Zagadnienia ogólne" i liczne artykuły w prasie, szczególnie w „Czasie" krakowskim, dalej mój artykuł „Indywidualizm a uniwersalizm" Przegląd Współczesny Nr. 39 ex 1925, również część ogólną mej pracy „Istota i prawo związków publicznych" drukowaną w Gazecie Administracji i Policji Państwowej od numeru czerwcowego r. b. począwszy.

III.

Z prawnego punktu widzenia przedstawia się samorząd, jako forma decentralizacji administracji państwowej, a to drogą powołania do pełnienia funkcji władzy wykonawczej, obok organów rządowych, także innych czynników, a to organów, istniejących w państwie związków publicznych. Samorząd nie stanowi jedynej formy decentralizacji administracyjnej. Obok niego istnieje bowiem pojęcie t. zw. dekoncentracji, polegającej na upoważnieniu niższych władz rządowych do merytorycznego załatwiania spraw, czyli wyrażając się ściśle prawniczo, do stanowienia indywidualnych norm prawnych.

W literaturze dotyczącej prawa administracyjnego, w szczególności w jego systematycznych wykładach, napotykamy liczne definicje instytucji samorządu, które mniej lub więcej trafnie oddają jej cechy istotne. Herrnritt [3]), autor jednego z najlepszych obecnie zarysów prawa administracyjnego, ujmuje, „prawne" momenty samorządu w następujących punktach:

1) cechuje go samodzielność, czyli osobowość związkowa i wynikające stąd prawo podmiotowe do wykonywania odnośnych zadań administracyjnych,

2) przedmiot działalności związku stanowi administracja spraw leżących w sferze interesów osoby związkowej,

3) samorząd jest administracją publiczną,

4) związki samorządowe mogą swą działalność regulować normami prawnemi (statuty, regulaminy), wydanemi w granicach ustawy (autonomja),

5) z uwagi na niedopuszczalność sprzeczności interesów samorządu i państwa, prawo nadzoru tego ostatniego nad samorządem.

Powyższa punktacja oddaje niewątpliwie istotne przesłanki zajmującej nas instytucji, ale posiada tę zasadniczą wadę, że operuje kategorjami nieprawniczemi, co wynika w szczególności z jej punktu 2 i 5. Nadto jest teoretycznie o tyle niepoprawną, że podaje między innemi jako kryterjum pojęcia samorządu, osobość związkową, która bynajmniej nie jest objawem koniecznym, a przedewszystkiem prawo podmiotowe do wykonywania, zleconej drogą ustawy, funkcji administracyjnej. Jak trafnie prof. Panejko [4]) zaznacza, o publicznem prawie podmiotowem związków samorządowych w stosunku do państwa mówić nie można, gdyż prawo to jako nadane drogą ustawy, jest w pierwszym rzędzie prawem państwa, którego zresztą częścią, jak to już wiemy, jest każdy

[3]) „Grundlehren des Verwaltungsrechtes" str. 187 uwaga 2.

[4]) Panejko op. a. c. str. 77, 93 i nast.

związek. Prawo to istnieć może tylko w stosunku do organów rządowych t. j. w stosunku do owej drugiej formy administracji państwowej i to w tym sensie, że tworzy ono niejako zakaz dla tych ostatnich naruszania kompetencji samorządu. W stosunku natomiast do państwa, czyli całości prawa, prawa takiego, powtarzam raz jeszcze, żaden związek mieć nie może.

Dla ilustracji, jaką winna być definicja, aby zasługiwała na miano, pod względem prawniczym ścisłej, podaję definicję Kelsena. Przez określenie samorząd „pisze Kelsen [1])" rozumie się w zasadzie: zdecentralizowany częściowy porządek prawny, którego normy są wytwarzane w sposób demokratyczny (t. j. przez ludzi normom tym podlegających) ... przyczem chodzić może o decentralizację nie tylko norm indywidualnych (np. aktu administracyjnego), lecz również o decentralizację norm generalnych, w szczególności także ustaw w znaczeniu formalnem". Dla ułatwienia zrozumienia powyższego określenia zaznaczam, że Kelsen jest przedstawicielem i zwolennikiem t. zw. teorji stopniowości norm prawnych, czyli łańcucha norm prawnych począwszy od najogólniejszej, hypotetycznej, będącej jako aprioryczne założenie, źródłem prawa narodów, przez normę zasadniczą konstytucji państwowej i generalną, ustawy wzgl. rozporządzenia, do indywidualnej aktu administracyjnego, czy też wyroku sądowego. Bliższego określenia czy teoretycznego uzasadnienia tej teorji dla braku miejsca i zbyt silnego w wypadku pozytywnym odbiegania od tematu, podać tu nie mogę, zaznaczam wszelako, że niejeden „twór", czy obraz systematyki pozytywno-prawnej, który dotychczas nie dał się jurydycznie zadawalająco wyrazić, dzięki tej teorji właśnie, da się obecnie jasno, a przedewszystkiem logicznie przedstawić.

Powyższa definicja Kelsena, jeśli chodzi o określenie samorządu komunalnego lub zawodowego, jednem słowem o związki samorządowe typu korporacyjnego jest wystarczającą, natomiast nie dopisuje już odnośnie do zakładów samorządowych. Normy bowiem indywidualne jak również i ewentualnie generalne w typie samoistnego związku zakładowego nie są stanowione przez ludzi im podlegających, gdyż zakład nie posiada członków, jak korporacja, tylko destynatarjuszy t. j. ludzi względnie inne związki dla których jest czynnym, a ci z kształtowaniem (ustrojem) i kierownictwem zakładu nie mają nic wspólnego. Zatem nie można mówić o demokratycznem stanowieniu norm w rozumieniu powyżej podanem. Za najodpowiedniejsze zdefinowanie pojęcia samorządu, a równocześnie pod względem jurydycznym, do ideału ścisłości możliwie się zbliżające, uważam dlatego określenie podane przez prof. Panejkę. „Samorząd", zdaniem prof. Panejki [2]), „jest ..... opartą na przepisach ustawy zdecentralizowaną administracją państwową, wykonywaną przez lokalne organy, niepodległe hierarchicznie innym organom i samodzielne w granicach ustawy i ogólnego porządku prawnego".

Na zakończenie prawnej ekspozycji pojęcia samorządu pragnę zwrócić uwagę na pewną, doniosłą nieścisłość, zawartą w określaniu samorządu komunalnego (powszechnego), pojęciem samorządu terytorjalnego. Nietrafność tego pojęcia podkreślił i ze zwykłą sobie logiczną ścisłością uzasadnił Kelsen [3]). Z punktu widzenia prawa każdy związek publiczny, jako częściowy porządek prawny obowiązuje siłą logiki, zarówno w czasie, jak i — przestrzeni — (terytorjum). Zatem przeciwstawianie korporacji t. zw. terytorjalnej (gminy etc.), jako organizacji obejmującej rzekomo wszystkich ludzi bez wyjątku z tytułu ich przebywania na jej obszarze i zasadnicze przeciwstawianie jej reszcie organizacyj korporacyjno-samorządowych t. j. związkom samorządu zawodowego, ujmującym, według powszechnego mniemania, ludzi w karby organizacyjne jedynie i wyłącznie z tytułu ich zawodu, czy wspólności interesów, jest co najmniej bardzo poważnem nieporozumieniem. Jak bowiem z jednej strony związki samorządu zawodowego, obok powyższego kryterjum organizacyjnego (zawód, interes), muszą siłą logiki posiadać także i — przestrzenną — moc obowiązywania swych norm, tak znów z drugiej strony związki t. zw. terytorjalne bynajmniej nie obejmują wszystkich ludzi przebywających na ich obszarze bez wyjątku. Zatem różnica zachodząca między związkami samorządu zawodowego i komunalnego nie jest nigdy zasadniczą, lecz tylko stopniową, względną. Z tej przyczyny ostre wzajemne przeciwstawianie obu powyższych rodzajów związków samorządowych, dotychczas praktykowane, pod względem teoretycznym niczem pozytywnem nie jest uzasadnione i dlatego też unikam nazwy samorządu terytorjalnego, a używam określenia: samorząd komunalny lub powszechny.

IV.

Zapoznawszy się w krótkości z podstawą faktyczną i prawną samorządu, w szczególności zaś z jego istotą i właściwym charakterem w oświetleniu teorji socjologicznej i prawnej, możemy już obecnie przystąpić do analizy tych postanowień omawianych rozporządzeń, które dotyczą organów innych, niżli rządowych. I tutaj zaraz na wstępie powstaje kwestja zasadnicza, a jest nią kwestja legalności rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 19 stycznia 1928 r.

Ustawa z dnia 2 sierpnia 1926 roku t. zw. ustawa o pełnomocnictwach wykluczyła w art. 2 in fine od wydawania drogą rozporządzenia dekretalnego (art. 44 odst. 5 i 6 Konst. Rzeczypospolitej Polskiej) ustaw samorządowych, oraz ordynacji wyborczej do organów samorządowych. Wynika z tego, że zasadnicze załatwienie zagadnień samorządowych, względnie przesądzanie ich ustawowego rozwoju na przyszłość, jest wyjęte z kompetencji Prezydenta Rzplitej. Natomiast logicznie rzecz biorąc, dopuszczalnem jest czynienie zmian, wynikających z konieczności dostosowania, względnie uzgodnienia innych nowo uregulowanych działów życia publicznego z życiem samorządowem. Dzieje się to w imię zarówno interesów poszczególnych obywateli, jak i całego społeczeństwa, jak już zaznaczyłem, z logicznej konieczności. Zmiany te jednak nie mogą być znaczne, w szczególności nie mogą, wychodząc poza ramy oczywistej konieczności, dotykać w sposób zasadniczy materyj wyłączonych ustawą z 2 sierpnia 1926 r., w zagadnieniu nas zajmującem, dotykać istoty samorządu, stwarzając, czy przekształcając fundamentalnie formy tej instytucji.

W obecnym zatem wypadku chodzi o stwierdzenie:

[1]) Kelsen op. a. c. str. 181.
[2]) Panejko op. a. c. str. 97.
[3]) Kelsen op. a. c. str. 143 i 144.

1) czy przepisy rozporządzenia z 19 stycznia 1928 dotyczą wogóle instytucji samorządu, oraz

2) w razie potwierdzenia poprzedniego pytania, czy przepisy rozp. z dn. 19 stycznia 1928 trzymają się określonych logiką granic dozwolonych zmian, czy też sięgają poza nie?

Odpowiedź na te pytania poprzedzić musi dokładne zbadanie odnośnego materjału omawianego rozporządzenia.

Rozdział III w art. 40—63, normuje sprawę wojewódzkich organów kolegjalnych. Organy te według brzmienia przepisu art. 40 tworzy „czynnik obywatelski reprezentowany przez organa samorządu wojewódzkiego" tj. Radę wojewódzką, złożoną pod przewodnictwem wojewody (wicewojewody) z członków wybranych (po 1) przez Sejmiki powiatowe i Rady miejskie miast wydzielonych z powiatu i Wydział wojewódzki w skład którego wchodzi wojewoda (wicewojewoda), dwóch urzędników państwowych i 3 członków wybranych przez Radę wojewódzką w stosunkowem głosowaniu z pośród mieszkańców województwa, posiadających b. prawo wyborcze do Rady wojewódzkiej. Sposób przeprowadzania wyborów do obu ciał określa rozp. Min. Spraw Wewnętrznych z 28/III 1928. Rada Wojewódzka jest organem opinjodawczym (art. 46), w pewnych wypadkach w rozporządzeniu nieokreślonych, współdziała z głosem stanowczym (art. 47). Wojewodzie przysługuje jednak prawo przekazania tych spraw, w których Rada wojewódzka ma głos stanowczy Wydziałowi wojewódzkiemu do załatwienia, o ile zwłoka związana ze zwołaniem Rady wojewódzkiej zagraża interesowi publicznemu, jeśli posiedzenie Rady nie doszło do skutku dla braku wymaganego kompletu (przewodniczący i połowa ogólnej liczby członków art. 44 in fine) lub wreszcie, gdy mimo wezwania Rada nie powzięła ostatecznej uchwały. Wydział wojewódzki w składzie powyżej przedstawionym, ma:

1) głos doradczy we wszystkich sprawach, które wojewoda wydziałowi do zaopiniowania przekaże (opinja fakultatywna art. 54), oraz głos doradczy w sprawach rozwiązywania i wyborów organów komunalnych, zatwierdzania, zawieszania i składania z urzędu poszczególnych ich członków, oraz nakładania na tychże kar porządkowych i dyscyplinarnych. W tych ostatnich wypadkach wojewoda — winien — (zasięgnięcie opinji obowiązkowe) zasięgnąć opinji Wydziału (art. 55 in fine).

2) głos stanowczy stosownie do przepisów rozp., oraz innych przepisów prawnych, w szczególności w sprawach wyliczonych w art. 55 od 1—7 tj. rozstrzyganie niektórych odwołań, nadzór nad samorządem określanie sposobu wykonania uchwał Rady wojewódzkiej etc. nadto decyzja w sprawie wydawania rozporządzeń porządkowych z art. 108 punkt 2. W razie, gdy Wydział wojewódzki jest niezorganizowany, posiedzenie nie doszło do skutku dla braku kompletu (komplet wymagany: przewodniczący, 1 członek — urzędnik, 1 członek z wyboru, art. 52 odst. 2), a zwłoka grozi niebezpieczeństwem lub jeśli mimo wezwania Wydział nie poweźmie ostatecznej decyzji, prawo decydowania przechodzi na wojewodę (art. 57 odst. 1). Uchwały Wydziału wojewódzkiego zapadają większością głosów obecnych, w razie równości decyduje przewodniczący (art. 52 odst. 3). W razie rozwiązania Rady wojewódzkiej, do czego uprawnionym jest Minister Spraw Wewnętrznych, przechodzą sprawy należące do kompetencji Rady na Wydział wojewódzki, a jeśli i ten jest rozwiązany, lub gdy tylko Wydział jest rozwiązany, sprawy Rady i Wydziału, lub tylko Wydziału przechodzą na wojewodę, który załatwia je samodzielnie, lub sprawy skarbowe w porozumieniu z prezesem Izby Skarbowej (art. 60 i 57 odst. 2).

Rozdział V w art. 80—84, normuje powiatowe organy kolegjalne tj. Sejmik i Wydział powiatowy, oraz kolegja miejskie wyłonione z Rad miejskich i Magistratów miast wyłączonych ze związku powiatowego, a które to kolegja są odpowiednikiem samorządowych władz powiatowych. Postanowienia cytowanych artykułów wprowadzają do obowiązującego ustawowego stanu prawnego samorządu powiatowego w byłej Kongresówce obok wspomnianych co tylko kolegjów miejskich następujące zmiany:

1) przesunięcie punktu ciężkości z Sejmików powiatowych na Wydziały powiatowe, a to wobec rozciągnięcia mocy obowiązywania art. 47 cyt. rozporządzenia o dewolucji praw Rady wojew. na Wydział wojew. przepisem art. 81 cyt. rozp. na powiatowe organy kolegjalne. Dotychczas Wydziały powiatowe:

a) przygotowywały sprawy na Sejmiki powiatowe,

b) wykonywały czynności poruczone przez ustawy i władze państwowe,

c) sprawiały władzę dyscyplinarną nad pracownikami powiatowego związku, zaś Sejmiki decydowały w sprawach majątkowych i finansowych, uchwalały etaty, regulaminy dla siebie, Wydziału powiatowego i ustanawianych przez siebie komisyj itd. a zatem punkt ciężkości zarządu powiatowego spoczywał bezwzględnie w rękach Sejmiku,

2) jak z przedstawionej pod 1 kompetencji Sejmiku powiatowego wynika jest on organem uchwalającym i kontrolującym, zaczem rozciąganie nań nazwy i atrybucji — „organu opinjodawczego" — (art. 81 i 46), stanowi dalszą zmianę,

3) załatwianie spraw należących do kompetencji Sejmiku przez starostę nie było dotychczas możliwem, obecnie skutkiem dopuszczalnej w myśl. art. 47 dewolucji praw Sejmiku na Wydział, oraz przepisu art. 57 odst. 1 i art. 60 możliwość taka istnieje,

4) posiedzenia Sejmiku powiat. według dotychczasowego stanu prawnego winny się odbywać przynajmniej raz na kwartał, zaś Wydziału przynajmniej raz na miesiąc, obecnie zaś zgodnie z postanowieniem art. 44 Sejmiku przynajmniej raz na rok, zaś Wydziału powiatowego zgodnie z art. 52 odst. 1 w miarę potrzeby na skutek zwołania przez starostę.

Podobnie z pewnemi mniejszej wagi różnicami przedstawia się rzecz odnośnie do stosunku Rady powiat. Wydziału powiatowego i marszałka powiatu w Małopolsce, choć wobec prawie zupełnego uchylenia tego samorządu drogą nader licznych rozwiązań rad powiatowych i wprowadzenia w ich miejsce komisarzy rządowych, zagadnienie powyższe na terenie Małopolski jest w praktycznym zakresie mało aktualne[1]), podobnie również odnośnie do stosunku Sejmików i Wydziałów powiatowych w b. zaborze pruskim.

[1]) Na terenie Małopolski zarówno wojewódzkie jak i powiatowe organy kolegjalne wejdą w życie po przeprowadzeniu wyborów do reprezentacji powiatowych, jedynie Wydziały wojewódzkie z prawami Rad wojewódzkich zostaną utworzone na podstawie nominacji Ministra Spraw Wewnętrznych (art. 115 i 116 dekr. z 19-I 1928).

Na czele powiatów miejskich stoją w zasadzie starostowie grodzcy, pełnienie tej funkcji może być powierzone staroście powiatu sąsiadującego z powiatem miejskim (art. 74, 75). W miastach Krakowie i Lwowie funkcje powiatowej władzy administ. ogólnej rozdzielają się na prezydentów tych miast, oraz dyrektorów policji, noszących tytuł starostów grodzkich (§ 3 rozp. z 19 marca 1928), zaś kolegja miejskie przewidziane w art. 84 rozp. z 19 stycznia 1928 funkcjonują przy prezydentach, zaś starostowie grodzcy (dyrektorzy policji) urzędują samodzielnie i jednoosobowo (§§ 5 i 7 rozp. z 19/III 1928). W miastach Bydgoszczy, Gnieźnie, Grudziądzu, Inowrocławiu, Poznaniu i Toruniu całość pow. władzy admin. ogólnej spoczywa w ręku prezydentów (§ 2 cyt. rozp.). W Białymstoku, Częstochowie, Lublinie, Łodzi, Sosnowcu i Wilnie na czele powiatu miejskiego stoją starostowie grodzcy, przyczem w Łodzi i Wilnie są nimi komisarze rządu, zaś w reszcie wymienionpch miast odnośni starostowie powiatowi, przyczem Ministrowi Spraw Wewnętrznych przysługuje prawo nominacji właściwych starostów grodzkich (§ 4 cyt. rozp.). We wszystkich tych miastach kolegja miejskie funkcjonują u boku starostów grodzkich. Poruczenie sprawowania funkcji pow. władzy admin. ogólnej organom powiatowym lub miejskim następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów i może być odwołanem (art. 78 i 117 rozp. z 9/I 1928).

Po zapoznaniu się z powyższemi przepisami omawianych rozporządzeń możemy obecnie przystąpić do dania odpowiedzi na pytania postawione na wstępie tego rozdziału:

ad 1) czy rozporządzenie z 19/I 1928 r. dotyka wogóle kwestji samorządu?

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w okólniku wyjaśniającym zasady rozporządzenia z 19/1 1928 stanęło na stanowisku, że omówione poprzednio instytucje t. j. Rady Wojewódzkie i Wydziały, oraz powiatowe organy kolegjalne zostały powołane do życia w wykonaniu art. 60 z ostatniej Konstytucji Rzpltej Polskiej. »Zarazem uwzględnioną będzie zasada udziału obywateli, powołanych drogą wyborów, w wykonaniu zadań tych urzędów, w granicach określonych ustawami«. Znaczy to, że przepisy rozdziału III i V rozp. z 19/1 1928 dotyczyć mają tylko dopuszczenia t. zw. czynnika obywatelskiego do udziału w administracji. Czy tak jest istotnie, czy rzeczone instytucje są rzeczywiście tylko dopuszczeniem owego czynnika obywatelskiego do współdziałania z właściwemi organami administracji? Tak zw. czynnik obywatelski, czyli »Instytut urzędników honorowych«, jak to określa Prof. Komarnicki [1]), jeden z najlepszych komentatorów Konstytucji z 17 marca 1921 przy omawianiu postanowienia art. 66 in fine, nie jest rzeczą nową i ze sposobu stosowania go gdzieindziej możemy wyciągnąć wnioski, które się niewątpliwie przyczynią do wyjaśnienia obecnego zagadnienia. I tak pruska ustawa administracyjna z 1883 r. w § 4. powoływała do współdziałania w zakresie ogólnej administracji, u boku starszego Prezydenta prowincji, Radę prowincjonalną, przy Prezydencie rejencji Wydział obwodowy, przy landracie, Wydział powiatowy, przyczem członkowie Rady prowincjonalnej i Wydziału obwodowego byli częściowo, zaś Wydziału powiatowego w całości wybierani przez organy samorządów. W byłem Wielkiem Księstwie Badeńskiem członkowie Rady obwodowej, której zadaniem było również współdziałanie w administracji państwowej, pochodzili z nominacji dokonanej z list proponowanych przez zgromadzenie powiatowe. Rolę czynnika obywatelskiego w administracji odgrywają dalej rozmaite Rady powołane do boku centralnych Władz rządowych n. p. Rady aprowizacyjne, kolejowe, sanitarne i t. d. Stanowisko „urzędników honorowych“ zajmują t. zw. sędziowie fachowi n. p. asesorzy w Sądach przemysłowych, przy Sądach pracy, Senatach handlowych i t. d.

Jak z powyższego zestawienia wynika, czynnik obywatelski powołanym być może, już to do zadań wykonawczych, a to — współroztrzygania — spraw łącznie z urzędnikami zawodowymi, jużto w charakterze doradczym, opinjodawczym [2]). Cechami tedy charakterystycznemi dla tej instytucji są albo:

a) współrozstrzyganie spraw łącznie z urzędnikami zawodowymi, albo

b) pełnienie funkcyj doradczych przez udzielanie opinji, rad technicznych itd. W tem oświetleniu koncepcja Wydziału wojewódzkiego poza powyższe granice nie wykracza, podobnie i instytucja Rady wojewódzkiej, jednakowoż odnośnie do tej ostatniej z tem już wyraźnem zastrzeżeniem, że w wypadkach, gdy decyduje z głosem stanowczym, granice te przekracza, gdy nie spełnia wówczas, ani funkcji doradczej, ani nie współdziała z urzędnikami zawodowymi wobec tego, że jedyny urzędnik (przewodniczący wojewoda lub wicewojewoda) na Radzie nie głosuje. Powyższy moment, jakkolwiek ważny, nie byłby może jeszcze rozstrzygającym. Podobieństwo rzeczonych instytucyj do organów samorządowych i to tak łudzące, że niepodobna już doszukać się cech wyróżniających, występuje dopiero wówczas i to dobitnie na jaw, gdy weźmiemy pod uwagę Radę i Wydział wojewódzki — jako całość — gdy ocenimy należycie ich wzajemny stosunek do siebie, a to okoliczność, że Rada jest przynajmniej de nomine ciałem uchwalającem, zaś Wydział wykonawczem (art. 55 odst. 7. cyt. rozp.), dalej fakt, że Rada wybiera członków obywatelskich Wydziału. I niewątpliwie obie te instytucje, co stwierdza zresztą wyraźnie art. 41 cyt. rozp., są »namiastką« samorządu wojewódzkiego, instytucjami, które — a jest to moment decydujący dla ich zastępczego charakteru — znikną w chwili wprowadzenia tego samorządu (art. 40 i 41 cyt. rozp.). Zupełnie już wyraźnie zarysowuje się poruszona w pytaniu ad 1) wątpliwość, w odniesieniu do instytucyj samorządu powiatowego [3]). Tu bowiem wobec faktycznego istnienia ustawami unormowanego samorządu powiatowego, wszelkie stanowienie w tym zakresie i w tych rozmiarach, jak to czyni rozporządzenie z 19/1 1928, jest wyraźnem i — realnie — zarysowanem stanowieniem o samorządzie. Ostatecznie zatem dochodzimy do wniosku, że omawiane przepisy rozp. z 19/1 1928 nie dotyczą już art. 66 in fine Konstytucji Rzpltej Polskiej o t. zw. czynniku obywatelskim, ale wkraczają już w dziedzinę samorządu.

Obecnie odpowiedzieć należy na pytanie:

[1]) „Polskie prawo polityczne“ str. 366.

[2]) Podobnie Herrnritt op. a. c. str. 184.

[3]) Odnośnie do b. zaboru pruskiego także w odniesieniu do samorządu wojewódzkiego, w reszcie bowiem Rzpltej samorządu tego faktycznie niema. Z drugiej jednak strony zaznaczyć wypada, że ustawa z 22 IX 1922, choć jako ramowa bardzo ogólnikowa, wyraźnie w art. 7 określa stanowisko Wydziału wojewódzkiego, jako ciała wykonawczego w stosunku do Sejmiku.

ad 2) a mianowicie, czy rzeczone przepisy trzymają się logiką określonych granic dozwolonych zmian, służących do uzgodnienia nowego stroju administracji ogólnej z samorządem?

Odpowiedź na to pytanie zawiera już sam wykład zasad rozdz. III a przedewszystkiem V omawianego rozporządzenia poprzednio przedstawiony. Zmiany wprowadzone rozporządzeniem, są, jak to już wykazałem, na terenie samorządu powiatowego, a częściowo i wojewódzkiego, natury wybitnie istotnej i bynajmniej nie mają na celu uzgadniania różnych przepisów, lecz odznaczają się wyraźnie zarysowaną tendencją przerzucenia punktu ciężkości z ciał obradujących i uchwalających na wykonawcze.

W ostatecznej zatem konkluzji stwierdzić należy, że z punktu widzenia formalno prawnego rozp. z 19/I. 1928 r. wykracza poza ramy ustawy z 2/VIII 1926 r., a nadto do pewnego stopnia sprzeczne jest z art. 70 Konstytucji Rzplitej Polskiej. »Państwo będzie sprawowało nadzór nad działalnością samorządu przez Wydziały samorządu wyższego stopnia ...«, wobec tego, że nadzór ten w znacznej mierze wykonuje właściwie Wojewoda po wysłuchaniu tylko opinji Wydziału wojewódzkiego (sprzeczność z art. 70 Konstytucji byłaby oczywistą, gdybyśmy przyjęli przeciwieństwo naszego twierdzenia o charakterze samorządowym Rady i Wydziału wojewódzkiego, t. j. akceptowali pogląd Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, gdyż wówczas nadzór byłby wykonywany przez wojewodę przy współudziale czynnika przez Konstytucję niepowołanego).

Odmiennie przedstawia się cały stosunek rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 19/I 1928 do instytucji samorządu z materjalno - prawnego punktu widzenia. Sprawa definitywnego i ustawowego załatwienia samorządu ciągnie się od szeregu lat, jak istny »tasiemiec« przez sesje sejmowe, nie mogąc się doczekać pozytywnego rozwiązania. Projekt ustawy samorządowej uchwalony w drugiem czytaniu przez Sejm poprzedni dnia 13 lipca 1927 był, używając wyrażenia bardzo oględnego, zupełnie nieodpowiedni. Opinję, którą w swoim czasie o projekcie tym wydałem, powtarzam obecnie w mojej rozprawie »O istocie i prawie związków publicznych«. Kwestja uregulowania samorządu stała zatem i stoi wciąż otworem, pomimo niezwykle pilnej potrzeby zmiany obecnych stosunków, mających np. na terenie Małopolski formy wprost archaiczne. Pisano o tem i mówiono na zebraniach publicznych, zgromadzeniach itd. bardzo wiele ale sprawa ani na krok nie postąpiła naprzód.

W tem oświetleniu dekret Prezydenta Rzplitej z 19/I 1928 nabiera całkiem odmiennego znaczenia, jest bowiem do pewnego stopnia koniecznością (w zakresie administracji rządowej koniecznością bezwzględną). Brak samorządu wojewódzkiego był niewątpliwie szkodliwy, w mowie będący dekret stara się go zastąpić w sposób nam znany, niestety z prawno formalnego punktu widzenia wadliwy. Stan ten jednak ulec może naprawie, a to tą drogą, że Sejm obecny zanim nie rozstrzygnie ustawowo kwestji samorządu, zatwierdzi dekret z 19/I 1928 oczywiście z pewnemi zmianami. Należy bowiem przedewszystkiem wzmocnić o wiele za »anemiczne« ujęcie kolegjalnych władz wojewódzkich i powiatowych. Instytucja »czynnika obywatelskiego«, czy samorządu, o nazwę się nie spieram, jeśli chodzi o stronę praktyczną problemu, winna być żywotną i silną. Te bowiem kolegja, których członkowie przychodzą, jak to trafnie określa Włodzimierz Nakar [1]) »w poczuciu oderwania ich od właściwej roboty ażeby odbyć nudną pańszczyznę ... « są z góry skazane na nikłą wegetację tylko, bez pożytku, a nawet często ze szkodą i to znaczną dla załatwianych spraw. W tem rozumieniu instytucje Rady i Wydziału wojewódzkiego traktowane być muszą jedynie jako prowizorjum w niczem nieprzesądzające przyszłego ustroju takich inwestycyj, czy instytucji samorządu. Jakim samorząd być powinien co do swej ogólnej zasady, wyraziłem we wstępnych rozdziałach, a więc przedewszystkiem nigdy jakąś antytezą Państwa, bo jest jego częścią, zaś z prawnego punktu widzenia zawsze tylko zdecentralizowanym częściowym porządkiem prawnym w obrębie całości prawa t. j. Państwa, a nie jakimś samoistnym i odrębnym od Państwa systemem prawa.

Z drugiej jednak strony niepodobna niedoceniać jego niewątpliwych, a wysokich wartości pedagogicznych, stwarzających właśnie i potęgujących — oczywiście w ujęciu poprawnem — całościowe (państwowe) rozumowanie części. Kwestji tej, jak samorząd kształtować należy, nie będę tutaj odrębnie omawiał, a to wobec tego, iż poświęcam temu zagadnieniu we wspomnianej już rozprawie »O istocie i prawie związków publicznych« dostatecznie dużo miejsca. Zaznaczę tu tylko pewne uchybienia dekretu z 19/I 1928 dotyczące przeważnie gmin miejskich, któreby zmienić należało. A więc przedewszystkiem uważam instytucję starostów grodzkich (dyrektorów policji) w Krakowie i Lwowie za całkiem zbędną. Idea, która przyświecała byłemu zaborczemu rządowi austrjackiemu, łatwo zrozumiała wobec jego stosunku do ludności słowiańskiej byłego kraju koronnego Galicji, rządowi Rzplitej Polskiej za wytyczną służyć nie może, a stwarza pozory dziś już niczem nieuzasadnionej nieufności władz rządowych wobec samorządu tych miast. Tak samo tworzenie dwóch ciał kolegjalnych w miastach wyłączonych z organizacji powiatowej jest zbytecznem i należałoby je ograniczyć jak to słusznie dr. Chlamtacz [2]) podkreśla do jednego, reprezentującego czynnik obywatelski. Możność odebrania pewnych praw, załatwianych obecnie przez gminy miejskie nastręcza również wątpliwości, nie natury prawno-teoretycznej, gdyż w tym kierunku teoretycznie, jak to poprzednio udowodniłem, państwo żadnymi więzami, w szczególności jakimś zakresem własnym gminy skrępowane nie jest, ale chodzi tu o względy natury technicznej. Chodzi bowiem o to, co się ma stać z personalem urzędniczym, który odnośne sprawy załatwia? Jeśli to będą urzędnicy prowizoryczni lub kontraktowi to zostaną niewątpliwie zwolnieni, lacz stabilizowani obciążać będą w dalszym ciągu zupełnie niepotrzebnie budżet miejski. Należałoby zatem równocześnie z możliwością odbierania pewnych spraw z zakresu działania gminy, zastrzedz przyjęcie odnośnego personalu urzędniczego na etat państwowy, bo i tak będzie on odnośnej władzy rządowej do załatwiania tych spraw potrzebny.

Na zakończenie analizy postanowień rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z 19/I 1928 dotyczących formy sa-

[1]) „Zagadnienie samorządu w Rzplitej Odzyskanej" str. 103.

[2]) „Rozporządzenie Prezydenta Rzplitej o organizacji i zakresie działania władz administracji ogólnej z dnia 19 stycznia 1928 w stosunku do samorządu miejskiego". Samorząd miejski maj 1928.

morządowej administracji państwowej, zaznaczam jeszcze, że przepisy art. 12—23 naruszają samorząd szkół akademickich wobec tego, że nie wyłączają tych szkół z zakresu działania wojewody określonego art. 13—19, a pod względem np. administracyjnym także przez art. 12 i 20. Wedle ustawy z 13/VII 1920 podlegają akademje Ministrowi W. R. i O. P. i to tylko jako władzy nadzorczej co stwierdzają również statuty uniwersyteckie np. statut Uniw. Jag. w Krakowie z 25/V 1925. Nowelizacja zatem w kierunku wyłączenia akademij z pod ingerencji wojewody jest również niezbędną.

V.

Stwierdziłem, że dekret Prezydenta Rzplitej z 19/I 1928 w zakresie administracji rządowej był bezwzględną koniecznością. Aby ocenić jego wysoką wartość w tym kierunku zdajmy sobie sprawę z zasad, które silnie i konsekwetnie w życie wprowadza. Tworzą one niewątpliwie istotne warunki istnienia poprawnej władzy administracji rządowej I i II instancji.

A więc przedewszystkiem:

I. Zasada zespolenia władzy w ręku wojewody w województwie, a starosty w powiecie.

Wojewoda jest szefem administracji ogólnej t. j. kompetencja jego obejmuje administracyjne działy:

1) spraw wewnętrznych,

2) handlu i przemysłu z wyjątkiem spraw górniczych, spraw przekazanych urzędom probierczym i służbie legalizacji narzędzi mierniczych, oraz częściowo morskich,

3) rolnictwa z pewnemi wyjątkami (lasy, szkolnictwo i instytucje fachowe),

4) opieki społecznej i pośrednictwa pracy,

5) robót publicznych z wyjątkiem spraw należących do dyrekcji dróg wodnych,

6) spraw wyznaniowych, sztuki i kultury (stosunek do ubezpieczenia społecznego nieunormowany).

Z niepodlegającemi mu zasadniczemi działami: szkolnictwa, sądownictwa, skarbowości, kolei, poczt, telegrafów, wojskowości, pozostaje jako przedstawiciel rządu, albo a) w stosunku wykonania nad nimi pewnego rodzaju nadzoru i kontroli (art. 11—20) albo b) w stosunku mającym na celu li tylko uzgadnianie działalności różnych działów administracji (art. 13) drogą perjodycznych zebrań informacyjnych. W stosunku do działów szkolnictwa z wyjątkiem spraw o charakterze ściśle naukowym i dydaktyczno-pedagogicznym, kolejnictwa z wyjątkiem spraw technicznych i bezpieczeństwa ruchu, skarbu, poczt, telegrafów, przysługują mu uprawnienia oznaczone pod a). W stosunku do sądownictwa, wojskowości tylko uprawnienia pod b) i to za uprzedniem zezwoleniem właściwych ministrów.

W odpowiedniej proporcji do tych uprawień wojewody kształtuje się kompetencja starosty, który jest również przedstawicielem rządu i szefem administracji ogólnej w powiecie.

II. Zasada dekoncentracji obejmująca w kompetencji wojewody:

a) wydawanie orzeczeń i zarządzeń w I instancji,

b) rozstrzyganie odwołań od orzeczeń i zarządzeń niższych władz państwowych (rządowych i samorządowych),

c) uchylanie decyzyj władz administracji ogólnej, oraz innych władz i urzędów wojewodzie podległych, w wypadkach przewidzianych przez przepisy prawne lub ze względów na dobro publiczne (art. 29 odst. 3 i art. 31 odst. 2, 3, 4);

w kompetencji starosty: załatwianie wszystkich spraw administracji państwowej, o ile na mocy obowiązujących przepisów nie należą do kompetencji innej władzy (art. 29 odst. 3 i art. 67).

Wreszcie, jako zupełnie nowa III zasada decentralizacji ustawodawczej (art. 31 odst. 5), na podstawie której wojewoda jest uprawnionym do wydawania rozporządzeń: a) wykonawczych, w razie przekazania mu tego prawa wprost przez ustawę lub rozporządzenie na jej zasadzie wydane, albo też w wypadkach, gdy minister na podstawie ogólnego upoważnienia ustawy względnie rozporządzenia pewne sprawy rozporządzeniem swem do uregulowania mu przekaże, b) rozporządzeń porządkowych w celu ochrony bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego w wypadkach, nieunormowanych osobnemi przepisami prawnemi. Bliższe określenia natury technicznej, co do sposobu wydawania powyższych rozporządzeń dalej oznaczenie kar za przekroczenia rozporządzeń porządkowych, a w szczególności określenie kompetencji Wydziału wojewódzkiego w zakresie wydawania w mowie będących rozporządzeń porządkowych, zawierają art. 109—111 i art. 113. Art. 112 określający tryb postępowania przy przeprowadzaniu zarządzeń władz administracyjnych stracił moc obowiązującą wobec unormowania tej kwestji rozp. z 22 III 28 o postępowaniu przymusowem w administracji, które w art. 61 wyraźnie zresztą art. 112 rozp. z 19/I 1928 uchyla.

Ocena tych zasadniczych postanowień dekretu z 19/I 1928 musi wypaść bezwarunkowo korzystnie. Obok ujednostajnienia przepisów dotyczących administracji ogólnej na terenie całej Rzpltej (z wyjątkiem Śląska i drobnych odchyleń odnośnie do administracji Województw Pomorskiego i Poznańskiego), wprowadza dekret w życie konsekwentnie i w prawdziwem tego słowa znaczeniu zasadę zespolenia władzy w jednostkach administracyjnych w jednem ręku, zasadę której początek ustawodawczy Rzpltej P. z niewytłumaczalnym uporem równie konsekwentnie przeczył [1]). Największe jednak niewątpliwie znaczenie przyznać wypadnie postanowieniom dopuszczającym decentralizację wojewódzką w zakresie stanowienia norm generalnych rozporządzeń wykonawczych, a także i porządkowych. Rzecz to niezwykłej wagi, jeśli się zważy, że wobec istnienia ogromnych wprost różnic kulturalnych, cywilizacyjnych, ekonomicznych i t. d. między poszczególnemi częściami państwa n. p. kresami wschodniemi a zachodniemi, wydawanie jednolitych przepisów prawnych dla całej Rzpltej, było, jest i będzie przez długi jeszcze czas niejednokrotnie wysoce niewskazanem. To też bardzo słusznie i trafnie zaznaczył »Czas« krakowski z 16/II 1928 w artykule wstępnym p. t. »Nowa organizacja administracji państwowej«, że jest to »dekoncentracja ustawodawcza bardzo daleko idąca i niesłychanie doniosła w naszem życiu politycznem!«

Kończąc rozpatrywanie dekretu z 19/I 1928 wraz z jego rozporządzeniami wykonawczemi wypada mi jeszcze, zgodnie z tem, co we wstępie zaznaczyłem, dać po części analitycznej, ogólny obraz nowej organizacji jako całości. Wzmocnienie rządowej władzy wykonawczej, a przez to umożliwienie jej rozwinięcia większej dozy

[1]) Kumaniecki „Ustrój państwowy władz administracyjnych na ziemiach Polski“ Wyd. 1920. Uwagi wstępne.

energji i sprężystości w administracji koniecznej, stanowi jedną z wybitnie dodatnich cech charakteryzujących nową organizację. Jeżeli wzmocnienie to obraca się w granicach w tym rozdziale omawianych t. j. około podkreślenia i utrwalenia zasad, na których władza rządowa opierać się winna, należy się myśli ustawodawczej dekretu pełne uznanie; jeśli natomiast wzmocnienie takie odbywa się kosztem uszczuplania udziału obywateli w administracji, sprowadzając ten czynnik do roli więcej biernego widza, to w tym kierunku, uwzględniając jednak wyraźnie stwierdzony przez rozporządzenie prowizoryczny charakter tej reformy, wypowiedzieć się należy o takiej tendencji, na przyszłość ujemnie. Tego się bowiem domaga istniejąca już dzisiaj niepodzielnie zasada współrządzenia z obywatelami, a nie rządzenie nimi. Nie chcę przez to powiedzieć, aby w mowie będący dekret sprowadził rolę czynnika obywatelskiego do jakiegoś całkiem nieistotnego zakresu, bynajmniej, pragnę jedynie podkreślić raz jeszcze to, co w zakończeniu rozdziału IV omawiałem, że w mojem pojęciu samorząd jest tą szkołą, która obywateli państwowego myślenia uczy. Że samorząd jest tym stopniem właśnie, który wiedzie obywatela w górę ku organizacji całościowej, gdyż zmusza go siłą faktu swego kollektywnego założenia do opuszczenia jednostkowego, egoistycznego stanowiska i odpowiedniego doń punktu widzenia. Stanowi to w stosunku do czysto indywidualistycznego egoizmu, czy egotyzmu postęp niewątpliwy i to postęp dla organizacji państwowej wysoce korzystny. Należy go zatem popierać, kształtując tylko odpowiednio. W tym kierunku wspomniana poprzednio wojewódzka centralizacja ustawodawcza może mieć duży wpływ i znaczenie.

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

OBWIESZCZENIA I ROZPORZĄDZENIA.

L. 12545/28 VII. Kraków, dnia 1 maja 1928.

Otwarcie plant Dietlowskich.

ROZPORZĄDZENIE.

Z dniem 3 maja 1928 r. otwiera Magistrat planty Dietlowskie na przestrzeni do wiaduktu kolejowego przy ul. Grzegórzeckiej aż do szkoły barakowej dla użytku publicznego.

W celu utrzymania porządku i czystości na nowo otwartych plantach wydaje Magistrat na podstawie § 102 lit. d) i nast. Statutu dla Gminy miasta Krakowa z dnia 6 października 1901 Dz. Ust. Kraj. Nr. 108, oraz postanowień §§ 77—80 Regulaminu porządku i czystości dla miasta Krakowa z dnia 24 sierpnia 1884 r. L. 5874 następujące zarządzenia:

Korzystanie z nowo otwartych plant dozwolone jest aż do odwołania — tylko w ciągu dnia t. j. od wczesnego rana aż do zmierzchu. Wieczorem na sygnał dany dzwonkiem, publiczność znajdująca się na plantach ma je bezzwłocznie opuścić, poczem planty zostaną zamknięte i od tej chwili, aż do ponownego otwarcia przebywać na plantach nie wolno.

Magistrat przypomina zarazem przepisy rozporządzenia z dnia 11 kwietnia 1928 roku L. 9276/28-VII. o ochronie plant wogóle i wzywa do ścisłego ich przestrzegania.

Winni przekroczeń niniejszego rozporządzenia karani będą po myśli obowiązujących przepisów grzywnami lub aresztem.

Wreszcie zwraca się uwagę, że winni przekroczeń powyższych przepisów, niezależnie od odpowiedzialności karnej, zobowiązani będą do wynagrodzenia szkody.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. I. 3439/28. Kraków, dnia 4 maja 1928.

Zdjęcia W. Krakowa na obszarze Dz. XIX, XX i XXI.

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie § 23, 24 i 57 ustawy z dnia 23-go maja 1883 r. Nr. 83 Dz. U. P. austr. i art. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1919 r. Nr. 39 poz. 283 Dz. P. P. wykonane będą przez Ministerstwo Robót Publicznych nowe zdjęcia, względnie uzupełnienia zdjęć Wielkiego Krakowa na obszarze Dzielnicy XIX (Piaski-Grzegórzki) XX (Dąbie) i XXI (Płaszów).

Prace te zostaną rozpoczęte w bieżącym roku i trwać będą około 3-ch lat. Zawiadamia się wszystkich właścicieli nieruchomości, położonych w tych dzielnicach, by we własnym interesie przystąpili jaknajszybciej do uregulowania granic swych nieruchomości i wyznaczenia ich na gruncie widomemi znakami.

Równocześnie podaje się do wiadomości, że w wypadkach wątpliwych zostaną zwołane komisje, celem ustalenia granic własności; odnosi się to szczególnie do tych nieruchomości, których kształt został od roku 1914 zmieniony lub które zmieniły swych właścicieli. Na komisje te obowiązani są stawić się wezwani właściciele i posiadacze gruntów pod zagrożeniem następstw §§ 19, 23, 24 i 57 powołanej ustawy z roku 1883 oraz rozporządzenia Prezydenta Rzplitej z dnia 15 lutego 1928 roku Nr. 18 poz. 155 Dz. U. Rz. P.

Wszelkie n o w e zmiany w stanie własności, posiadania lub kultury wszytkich nieruchomości w dzielnicach, objętych pomiarami, należy p r z e d zgłoszeniem w Ewidencji katastru podatku gruntowego przedstawić w Kierownictwie Pomiarów (Lubicz L. 2), gdyż w przeciwnym wypadku Ewidencja katastru nie będzie ani przyjmowała odnośnych planów techników cywilnych ani też zmian tych wprowadzała do elaboratów ewidencyjnych i sądowych.

W końcu zawiadamia się, że urzędnicy Ministerstwa Robót Publicznych, wykonujący prace pomiarowe, są uprawnieni do wykonywania powyższych prac na całem terytorjum Wielkiego Krakowa nawet bez specjalnego zawiadomienia dotyczącego właściciela nieruchomości z wyjątkiem objektów kolejowych i wojskowych, co do których winni być zaopatrzeni w specjalne legitymacje.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 13691/28 Kraków, dnia 14 maja 1928.

VII.

Zmiana brzmienia §§ 128, 129 i 130 „Przepisów o używaniu i ochronie ulic, oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. m. Krakowie“ z dnia 14 czerwca 1927 r. L. B. P. 7069/927.

OBWIESZCZENIE.

Na podstawie § 102 lit. a. Statutu dla stoł. król. miasta Krakowa z dnia 6 października 1901 Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 108, Magistrat podaje niniejszem do powszechnej wiadomości rozporządzenie Pana Wojewody krakowskiego z dnia 12 marca 1928 L. B. P. 1875/I-1928 o zmianie brzmienia §§ 128, 129 i 130. »Przepisów o używaniu i ochronie ulic oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. mieście Krakowie« z dnia 14 czerwca 1927 L. B. P. 7069/927. Mianowicie rozporządzenie to brzmi:

Zgodnie z brzmieniem rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 lutego 1928 Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 151 ex 1928 tudzież na zasadzie przepisów § 3 rozp. Min. R. P. i Min. Spraw Wewn. z 26 VI 1924 Dz. U. R. P. Nr. 61 poz. 611 ex 1924 zarządzam co następuje:

§ 1.

W Przepisach o używaniu i ochronie ulic oraz o ruchu ulicznym w stoł. król. mieście Krakowie z dnia 14 czerwca 1927 L. B. P. 7069/927 wprowadza się następujące zmiany:

1) § 128 otrzymuje brzmienie:

Kary.

Winny naruszenia przepisów niniejszego rozporządzenia oraz szczegółowych rozporządzeń, wydanych na jego podstawie, ulega — o ile dany czyn nie jest zagrożony karą surowszą — karze grzywny do 1.000 zł. (tysiąca złotych) lub aresztu do 6-ciu tygodni albo obu tym karom łącznie.

Jeżeli czyn przestępny polega na uszkodzeniu dobra publicznego należy wymierzyć grzywnę nie niższą od dwukrotnej wysokości zrządzonej szkody, jednak nie ponad miarę, określoną w ust. 1.

Podżeganie, pomoc, tudzież usiłowanie są karalne.

W orzeczeniu karnem należy oznaczyć na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu według uznania, jednak nie ponad 4 tygodnie.

2) § 129 otrzymuje brzmienie:

Odpowiedzialność właściciela, dzierżawcy lub zarządzającego pojazdem mechanicznym.

Właściciel, dzierżawca lub zarządzający pojazdem mechanicznym, który nie będzie mógł podać, kto w oznaczonym czasie kierował pojazdem mechanicznym, pozostającym w jego władaniu, o ile nie wykaże, że pojazdu użyła osoba mu nieznana, wbrew jego wiedzy i woli, czemu mimo należytej staranności nie mógł zapobiec, będzie karany grzywną do pięciuset złotych.

Na zasadach powyższych będzie karana osoba, której właściciel, dzierżawca, lub zarządzający pojazdem mechanicznym, zleci lub pozostawi kierowanie pojazdem.

W orzeczeniu karnem należy oznaczyć na wypadek niemożności ściągnięcia grzywny, karę zastępczego aresztu, według uznania, jednak nie ponad 2 tygodnie.

Właściciel, dzierżawca lub zarządzający pojazdem mechanicznym odpowiada za grzywny nałożone na kierowników pojazdów mechanicznych, które pozostają w jego władaniu.

3) § 130 otrzymuje brzmienie:

Władze orzekające i odwołanie.

Do orzekania o przestępstwach, przewidzianych w niniejszem rozporządzeniu powołany jest Magistrat stoł. król. miasta Krakowa.

Ukarany orzeczeniem Magistratu może w ciągu 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia wnieść na ręce tejże władzy żądanie przekazania sprawy właściwemu Sądowi powiatowemu (pokoju), który postąpi wedle przepisów postępowania obowiązujących w pierwszej instancji sądowej. Wyrok Sądu Okręgowego wydany w drugiej instancji jest prawomocny.

Osobom wymienionym w § 129 ustęp 4 służy na równi ze skazanym prawo żądania przekazania sprawy Sądowi.

§ 2.

Sprawy wszczęte przed wejściem w życie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 lutego 1928 Dz. U. R. P. Nr. 18 poz. 151 ex 1928 winny być ukończone według trybu obowiązującego w chwili ich wszczęcia.

§ 3.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Wojewódzkim (t. j. z dniem 1 maja 1928).

Wojewoda

(—) *L. Darowski*

L. 3913/1928 Kraków, dnia 16 maja 1928.

VIII.

W sprawie sprzedaży ryb na placach targowych.

OBWIESZCZENIE.

Ze względów sanitarnych Magistrat, jako władza administracji ogólnej I instancji na podstawie § 102-h statutu gminnego dla stoł. król. m. Krakowa postanawia, że przy sprzedaży ryb na placach targowych winny być przestrzegane następujące przepisy:

1. Kadzie, beczki i inne naczynia służące do przechowywania ryb winny być czyste.
2. W naczyniach, w których się mieszczą ryby, nie wolno płukać ryb zabitych, ani wrzucać do nich odpadków; woda winna być zawsze czysta i często zmieniana.
3. Do płukania ryb zabitych winni sprzedający posiadać osobne naczynia z wodą.
4. Ryby wolno krajać po zabiciu.
5. Deska służąca do krajania i czyszczenia ryb winna być zawsze czysta i znajdować się nad naczyniami służącemi do płukania ryb.
6. Na odpadki (wnętrzności) i inne nieczystości winien każdy sprzedający posiadać osobne naczynia.

7. Trudniący się sprzedażą ryb winien posiadać odzież czystą i posiadać czysty fartuch.

Niestosujący się do niniejszego rozporządzenia ulegną karze do 200·— zł., lub do 7 dni aresztu na podstawie art. 17 rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 22 marca 1928 r. Nr. 38 poz. 365 Dz. U. R. P. o postępowaniu karno-administracyjnem, o ile przekroczenie nie podpada pod powszechną ustawę karną.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 15 czerwca 1928 r.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 4257/1928
Ba.

Kraków, dnia 29 maja 1928.

Rewizja policzbowania i stanu faktycznego domów, budynków i mieszkań na obszarze miasta Krakowa.

OBWIESZCZENIE.

W dniu 20 września 1928 roku wchodzi w życie rozporządzenie Prezydenta Rzplitej Polskiej z dnia 16 marca 1928 r. Dz. U. Rz. P. Nr. 32 poz. 309 o ewidencji i kontroli ruchu ludności.

W związku z tem, Magistrat w myśl rozporządzenia Województwa krakowskiego z dnia 24 kwietnia 1928 L. Bp. 2394/I-28 oraz na podstawie ustawy z dnia 29 marca 1869 r. Dz. U. Nr. 67 zarządza przeprowadzenie ogólnej rewizji wszystkich realności położonych na terenie m. Krakowa, tak co do stanu ich policzbowania, jak i stanu faktycznego.

Rewizja ta rozpocznie się z dniem 1 czerwca 1928 r. w formie spisu domów, budynków i mieszkań przez organa Budownictwa miejskiego Oddział A. zaopatrzone w odnośne legitymacje urzędowe.

Domom i budynkom mieszkalnym nie posiadającym l. porz. względnie spisowych lub mylnie oznaczonym, liczby te zostaną nadane względnie sprostowane z urzędu, przyczem odnośne tabliczki orjentacyjne zostaną na koszt właścicieli realności sprawione i w odpowiedniem miejscu przybite.

Magistrat wzywa zatem właścicieli względnie administratorów realności, aby za zgłoszeniem się organu spisującego udzielili mu dokładnych w tym kierunku koniecznych wyjaśnień i ułatwili spis mieszkań.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 2340/28
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Spiskiej w Dz. IX „Ludwinów“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
		od (2) do (16)	parcele				
			Narożnik ul. Orawskiej				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ulicy Zatorskiej				
17		1	Grabowski Feliks	24	130	133	
71		3	Woźnik Wojciech, Nina, Władysław i Apolonja	92	14	105	
72		5	Bank Związku Spółek Zarobkowych Sp. Akc. w Krakowie	85	140	169	
43		7	Porzycki Franciszek i Anna	86	48	60	
49		9	Wolny Stanisław, Władysław, Janina i Marjanna	87		48	
70		11	Offinowski Tadeusz, Wanda i Rozalja	67	14	106	
83		13	Waloryk Wojciech Józef, Marja, Bronisława i Sabina	94	14	107	
50		15	Jelonek Janina	84	14	125	
		(17)	parcela				
			Narożnik ul. Orawskiej				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1621/28
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Orawskiej w Dz. IX „Ludwinów“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Spiskiej				
		od (2) do (14)	parcele gruntowe				
			Pola orne				
			Narożnik ul. Konopnickiej				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Spiskiej				
		(1)	parcela				
		(3)	parcela				
		(5)	parcele				
133		7	Goldman Jakób i Teofila	158	199	208	
			Narożnik ul. Tureckiej				
64		9	Patrz ul. Turecka L. 47				
114		11	Patrz ul. Czackiego 20				
			Narożnik ul. Czackiego				
		(13)	parcele				
		(15)	parcele				
			Narożnik ul. Konopnickiej				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 885/28
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Syrokomli w Dz. XII „Półwsie Zwierzynieckie“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba stary wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. T. Kościuszki				
	2 4	od 2 do 8	Patrz ul. T. Kościuszki Lp. 5, 7 i 9. Koszary artylerji im. Generała Dąbrowskiego				
		(10) (12) (14)	parcele				
139	10	16	Okrutniewicz Aleksander i Ewa	1833/11 1833/18 1833/19 1988/6		792	
151	12	18	Marchewczyk Jan i Katarzyna	1832/5 1833/10		794	
		(20)	parcele				
			Narożnik ul. K. Ujejskiego				
		22	parcela				
134	20	24	Czechowicz Stan. i Józefa	1816/10	617	836	
		(26) (28)	parcele				
			Narożnik ul. Smoleńsk				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. T. Kościuszki				
156	1	1	Patrz ul. T. Kościuszki Lp. 3				
		(3)	parcela				
166	3	5	Klein Jan	1949	2665	2666 st. Kraków	
171	7	7	Schenker Dawid	1940/10 1982/4 1991/12		2960	
186		9	Schnitzerowa Ludwika	1991/11 1982/3	2665	2957	
			Narożnik ul. Kazimierza Morawskiego				
147	9	11	Prof. Grzymek Jan i Helena	1991/14		2946	
		od 13 do 19	parcele				
128	15	21	Gmina miasta Krakowa Szkoła Przemysłowa żeńska	1091/26 1991/28 1991/30	511	2665	
		23	parcela				
		25	parcela				
			Narożnik ul. Smoleńsk				

Zestawiono w Budownictwie m. Oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 883/928
B. a.

Wykaz policzbowania domów w ulicy Salwatorskiej w Dz. XII „Półwsie Zwierzynieckie“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul Filareckiej				
149		2	Patrz ul. Filarecka L. 17				
		(4) (6) (8)	parcele				
			Narożnik ul. Kraszewskiego				
		(10) (12) (14) (16)	parcele				
			Narożnik ul. Słonecznej				
		(18) (20)	parcele				
163		22	Inż. Cyrankiewicz Józef	1562/2		893	
			Narożnik ul. bez nazwy (droga prywatna)				
		od 24 do (34)	parcele				
			Narożnik ul. Kasztelańskiej				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Filareckiej				
83		1	Schieferstein Anna i Marja	217		486	
		(3) (5) (7)	parcele				
			Narożnik ul. Kraszewskiego				
146		9	Patrz ul. Kraszewskiego 22				
		(11)	parcele				
182		13	Wilczyńska Anna	1791/1 1788/1	287	762	
164		15	Patrz ul. Słoneczna 17				
			Narożnik ul. Słonecznej				
122		17	Patrz ul. Słoneczna 18				
		(19) (21) (23)	parcele				
136		25	Kanzal Marja	294/1		430	Dom dawniej oznaczony Lp. 10 ulica Słoneczna
178		27	Galas Jan	294/2	430	842	Dom dawniej oznaczony Lp. 12 ulica Słoneczna
		(29)	parcele				
150		31	Bialik Józef i współwł.	312		431	
		(33)	parcele				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1594/28
B. a.

Wykaz policzbowania domów w Aleji Artura Grottgera (w przedłużeniu) w Dz. XV „Nowa Wieś“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Kujawskiej				
	(32)	(32)	parcela				
236	34	34	Gnat Stanisław	271	15	471	
		(36)	parcela				
		(38)	parcela				
		od 40 do 60	parcele				
111		62	Patrz ul. Racławicka 25				
			Narożnik ul. Racławickiej				
125		64	Patrz ul. Racławicka 26				
270		66	Rosół Józef Feliksa i Zbroja Marja	112/1	53	401	
			parcele nie zabudowane				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Koryto Młynówki liczb nieparzystych brak				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1017/28
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Bronowickiej w Dz. XVI „Łobzów“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik ul. Podchorążych				
1		(2, 4)	Patrz ul. Podchorążych 3 i 4				
			Droga polna				
		(6, 8)	parcele gruntowe				
167		10	Paprocki Franciszek i Mara	274/1	391	57	
		od 12 do 28	parcele gruntowe				
161		30	Buczak Jan i Marja	298/1	23	511	
		(32)	parcela gruntowa				
144	10	34	Nowak Florentyna	302	482	58	
		(36) (38)	parcele gruntowe				
163	12	40	Hellner Aleksander	309/1 309/2	70	544	
		(42) (44)	parcele gruntowe				
			Droga do fortu				
			Granica Gm. m. Krakowa i Gm. Bronowice Małe				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. Dawna	L. porz. Nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
2	1, 3, 5	1, 3, 5	Patrz ul. Podchorążych 1 i 2				
			Narożnik ulicy Bartosza Głowackiego				
59		(7) (9) (11) (13)	parcele gruntowe				
			Glonczyk Anastazja	154	258	274	
		(17) (19)	parcele gruntowe				
160		21	Yorko Janina	289/1	410	418	
		od 23 do 41	parcele gruntowe Gmina miasta Krakowa				
125	21	43	Urząd Poboru Opłat i Podatków Pośrednich dawna akcyza	172	62	3	
			Droga do fortu				
			Granica Gm. m. Krakowa i Gm. Bronowice Małe				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

L. 1593/28
Ba.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Salinarnej w Dz. XXII „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. par.	star. wyk. hip.	now. wyk. hip.	
			Narożnik Placu Zgody				
344	1	2	Wachs Emanuel, Henryk i Anna	385	501	389	
331	3	4	Pieniążek Mikołaj, Bronisława, Agata, Zofja i Sosin Marja	386 387	71	64	
446	5	6	Offner Cecylja	388	72	417	
72	7	8	Sperro Wilhelm	389	72	65	
			Narożnik ul. Dąbrówki				
73 223	9 11	10 12	Hausner Stanisława i Antonina	424	993	671	
		(14)	Hausner Magdalena	426	490	596	
300	13	16	Godula Franciszek i Józefa	428	413	243	
271	15	18	Freudenfeld Alter i Rozalja	429	374	244	

Strona prawa.

L. s.	L. porz.		Właściciel domu	Liczba			Uwaga
	dawna	nowa		kat. par.	star. wyk. hip.	now. wyk. htp.	
			Narożnik Placu Zgody				
59	2	1	Widerski Jan i Struzik Marja	263	290	282	
262	4	3	Barbasch Berta	261 262	1138	281	
741	4 a	5	Krzyżańska Stefanja	260	320	280	
205	6	7	Stoch Władysław Jan i hr. Szembek Wanda	258	731	591	
325	8	9	Wetstein Jakób i Pesla	253	463	245	
616	10	11	Brablec Wanda, Bielawska Bronisława i Bobilewicz Stefanja, Tarnowska Mieczysława i Hefler Aleksandra	252	759	528	
	(12)	(13)	parcela				
	(14)	(15)	parcela				
466	16	17	Vogler Feigla Perla 2-im.	248	705	513	

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. par.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
404	17	20	Offner Herman, Cecylja, Kranz Leon i Amalja	430	568	394	
			Narożnik ulicy Dąbrowskiego				
		(22)	parcela				
47	19	24	Firma „Kryształ", Polska Fabryka Warszawska Cukrów i Czekoladek Spółka z ogr. odpow. w Podgórzu	450	47	49	
	(21)	(26)	parcela				
46	23	28	Matzner Godel i Salomea	451	46	47	
429	25	30	Firma „Kryształ", Spółka z ogr. odpowiedzialnością w Krakowie-Podgórzu, Nachlicht Juljusz i Sobolewski Witold	466	331	291	
			Zbieg z ul. Lwowską				

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. par.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
	(18)	(19)	parcela				
62	20	21	Patrz ul. Józefińska 47	245	347	289	
			Narożnik ulicy Józefińskiej				
51	22	23	Patrz ul. Lwowska 25	243		286	
	(24)	(25)	parcela				
520	26	27	Patrz ul. Lwowska 29	241		313	
608	28	29	Patrz ul. Lwowska 31	240	1115	391	
			Narożnik ul. Lwowskiej				

Zestawiono w Budownictwie miejskim Oddział A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w r.

L. 1589/28
B. a.

Wykaz zmiany policzbowania domów w ulicy Kącik w Dz. XII „Podgórze“ w Krakowie.

Strona lewa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba stary wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik pl. Zgody				
289	1	2	Dr. Gogulski Józef i Dr. Leontyna, Dr. Hołubowski Jan	375	384	241	
219	3	4	Konieczna Bronisława	374	241	167	
379	5	6	Jagło Julja	373	534	357	
383	7	8	Szezwild Michał, Marja, Władysław, Michalina, Janina, Eugenjusz, Józef i Stefan	372	535	358	
384 58	9 11	10 12	Chytroś Antonina	370 370	246 246	219 219	
65	13	14	Głowacka Henryka i Panek Anna	371	246	482	
64	15	16	Dr. Weiss Stanisław, Schreiber Abraham i Estera	366 363/1	59	681	
704	17	18	Dr. Weiss Stanisław Fabryka guzików	363/2 364/2	5	59	
477 556	19 21	20 22	Rand Ignacy i Debora	357 360	707 900	55 56	

Strona prawa.

L. s.	L. porz. dawna	L. porz. nowa	Właściciel domu	Liczba kat. parc.	Liczba star. wyk. hip.	Liczba now. wyk. hip.	Uwaga
			Narożnik pl. Zgody				
245	2	1	Patrz pl. Zgody Lp. 10	377	354	279	
	4	(3)	parcela				
302	6	5	Abrahamowicz Estera	378	495	278	
66	8	7	Paleczna Janina	379	378	60	
272	10	9	Pierwsza Małop. Fabryka Warszawskich Cukrów i Marmolady Ska z ogr. odpow.	395	920	505	
			Narożnik ul. Janowa Wola				
391	12	11	Partrz ul. Janowa Wola 2	396	454	312	
		(13)	parcela				
63	14	15	Kotaba Jakób i Marjanna	399	756	529	
			Narożnik ul. Traugutta				

Zestawiono w Budownictwie m. O. A. (Biuro policzbowania domów).

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

Wykaz
konsensów budowlanych, wydanych w maju 1928 r.

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. I.		
Kajetan Dudziak	pl. dod. przeb. wewn. parteru, I i II p.	Florjańska 47	Chmielewski	14
Aba Pineles	nadbud. II p. i III p. na budynku frontowym	Bracka 3—5	Liebling, Oberleder	1283
Dr. Zygmunt Fendler	klozet spłukiwany na parterze, I i II p.	Jagiellońska 7	Z. Prokesz	2633
Adam Lenert	dobud. parteru na sklep, przeniesienie mieszkania stróża do innej ubikacji	Sławkowska 6	Siódmak	2123
Herman Eber	wyburz. sklep. nad tylną częścią sieni i zamurowanie otworu z sieni do ubik.	Sławkowska 14	Fr. Stankiewicz	4067
		Dz. III.		
Walerja Gramatykowa	klozety	Retoryka 21	Stanisław Dudek	2553
Chaim Schönherz	I p. oficyna	Felicjanek 25	Silberstein	2172
Abraham Nussbaum	przebud. II-p. front. domu i nadbud. III p.	Straszewskiego 7	T. Wexner	4348
		Dz. IV.		
Hirsch Weinfeld	nadbud. II p., wewn. przeróbki na parterze i I p.	Krowoderska 70	Gliński, Kramarski	1082
Dr. Bruno Wojciechowski	nadbud. II p. od frontu	Siemiradzkiego 1	T. Hoffman	1985
Władysław Gryglewski	spłukiw. kloz. w podwórzu	Garbarska 14	J. Burzyński	687
Helena Silbiger Berta Finster	nadbud. II i III p., dobud. part. stróżówki, wychodki spłukiwane na part. i I p.	Dolne Młyny 9	E. Skawiński	691
		Dz. V.		
Jan Chlipalski	adaptacja na strychu oficyny lewej dla rozszerzenia pralni	Rynek Kleparski 14	— — —	2808
		Dz. VII.		
Lewkowitzer, Süsskind	nadbud. II piętra na bud. mieszk. front. na dobud. ofic. II p. i przeróbki wewn.	św. Sebastjana 17	Liebling, Oberleder	2015

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. VII.		
Józef Gottlieb	podpiwniczenie prawego podwórza mieszk. stróża w suterenie po lewej stronie budynku	Jasna 8	S. Baum	2040
		Dz. VIII.		
Bertold Fränkel	plan dodatkowy przebud. mieszk. na I p. i częśc. przebud. klatki schodow.	Dietla 91	H. Lamensdorf	2830
Saul Schenker	dobud. III p. na domu mieszkalnym frontowym	Krakowska 35	— — —	2018
Konwent S. S. Miłosierdzia „Dom Pracy“	dom II-piętrowy frontowy	Piekarska 4, 6, 8, 10	Pokutyński	2628
Regina Laska Esterowicz	dobud. III p. na domu front. i nadbud. I p. na oficynie w podwórzu	Podbrzezie 4	Z. Prokesz	1598
		Dz. X.		
Tomasz Gawior	stodoła i ustęp	Twardowskiego 17 lk. 206/1	S. Zabłocki	2344
		Dz. XI.		
Kazimierz Zieliński	garaż	Szwedzka 32	J. Wilczyński	2915
Olga Grzesik	garaż	Szwedzka 10	J. Galiszkiewicz	3118
Gmina miasta Krakowa	nadbud. I p. i przebud. przyziemnego budynku warsztatowego	Barska 12	— — —	2910
		Dz. XII.		
Kasiel Zimetbaum	dobud. II p. domu	Na Stawach 3	H. Lamensdorf	5537/27
		Dz. XIII.		
Karol Dziekanowski	dobud. I p. ofic.	Kr. Jadwigi 26	Mączyński	1733
Jan Marchewczyk	prowizoryczna szopa	Kr. Jadwigi 47	L. Karolla	2553
		Dz. XV.		
Jan Konik	zbiornik na nawóz	Kazimierza Wielk. 47	T. Bujas	857
Zygmunt i Halina Nowiccy	II-piętrowy dom mieszk.	ul. Szopena parc. wh. 163	— — —	2872
J. Loster	klozety na part. i I p.	Konopnickiej 13	Birkenfeld	2432
Jan Rzymkowski	nadbud. I i II p.	Kujawska 15	J. Rzymkowski	2220

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
Dz. XVI.				
Marja Konikowa	parterowe oficyny	Juljusza Lea 81	J. Merenda	206
Agnieszka Rajtar	parterowe oficyny, stajnia i wozownia	Bronowicka lk. 290/2	Z. Szufa	458
Dz. XVII.				
Janusz Zarzecki	pl. dodatk. nadbud. IV p.	Aleja Słowackiego wh. 2971	J. Zarzecki	2621
Marja Feczko	prowizoryczny wychodek z dołem kloacznym	Mazowiecka 96	— — —	2599
Marja Antkiewicz	przyziemny dom i bud. gospodarcze	droga polna lk. 1754 wh. 63 za Sudołem	E. Skawiński	1901
Anna Studencka	I-piętrowy dom	Prądnicka boczna wh. 591	J. Stobiecki	2067
Stanisław Bieliński	pl. dodatk. nadbud. IV p.	Aleja Słowackiego wh. 1214/12, 1223/6	J. Zarzecki	2561
Dz. XIX.				
Piotr Żupnik	I p. oficyna	Mogilska 31	E. Skawiński	23
Dz. XX.				
Mojżesz Guttman	zadaszenie przy cegielni	Niepołomska lk. 367	H. Guttman	5952
Bolesław Szarek	dom parterowy i budynki gospodarcze	Miedziana wh. 485	S. Jonkler	3117
Kasper Bińczyński	ogrodzenie	parcela lk. 52/1 Dąbie	St. Bartz	799
Dz. XXI.				
Wojciech i Katarzyna Chwaj	izba i kuchnia w stodole	Golikówka 22	— — —	2029
Jan i Julja Medwid	pl. dodatk. domu I p.	Płaszowska boczna lk. p. gr. 751/1	A. Dostal	3036
Dz. XXII.				
Wilhelmina Leowa	prowizoryczna szopa na materjały budowlane	Czarna lk. p. gr. 1314/1	— — —	1565

Właściciel budujący	Rodzaj budowy	Miejsce budowy	Projektodawca	Liczba Mgtu
		Dz. XXII.		
Gmina miasta Krakowa	przebudowa i nadbudowa ustępów, dobudowa mieszkania tercjana szkoły męsk.	Lwowska 60, 62	Budownictwo m. A.	3078
Jan Piwowarczyk	dom przyziemny z suterenami i poddaszem	lk. 934/3 parc. gr. Aleja pod Kopcem	J. Stobiecki	1980

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

Statut administracyjny parku leśnego fundacji Kasy Oszczędności m. Krakowa „Las Wolski“.

§ 1.

Organem Magistratu stoł. m. Krakowa dla fachowego kierownictwa i administracji parku leśnego fundacji Kasy Oszczędności m. Krakowa „Las Wolski“ jest Zarząd parku leśnego „Las Wolski“ narazie z siedzibą urzędową w Krakowie.

Na czele Zarządu stoi mianowany przez Prezydenta miasta kierownik, któremu podlega przydzielony do Zarządu personal urzędniczy i służbowy.

§ 2.

Gdy celem fundacji Kasy Oszczędności m. Krakowa „Las Wolski“ jest trwałe zagospodarowanie tegoż szlachetnemi rodzajami drzew dla stworzenia leśnego parku, przeto do zakresu działania Zarządu należą wszelkie czynności, zmierzające do przebudowy lasu w park, z regeneracją zadrzewienia, a to zarówno wszelkie sprawy techniczne jak i gospodarczo-administracyjne.

§ 3.

Zarząd parku leśnego w Woli Justowskiej obejmuje poza „Lasem Wolskim“ również sprawę zalesień ochronnych na nieużytkach wzgórz Krzemionek, oraz administrację wszelkich gruntów miejskich przydzielonych Zarządowi, zakładanie ewentualnie parków dzielnicowych, z wyjątkiem urządzeń podlegających Zarządowi ogrodów miejskich.

§ 4.

Zarząd „Lasu Wolskiego“ tworzy jednostkę gospodarczą z osobną korespondencją, książkowością i kasą podręczną.

W sprawach osobistych podlega Zarząd Biuru Prezydjalnemu Magistratu, w sprawach zaś dotyczących gospodarczej administracji „Lasu Wolskiego“ Wydziałowi I. Zarząd przedkłada Wydziałowi I wnioski w sprawach administracyjnych i obowiązany jest stosować się ściśle do wydanych zarządzeń i poleceń.

W zakresie ściśle fachowym obowiązany jest, o ile chodzi o sprawy zasadnicze lub większej doniosłości, przedstawić Wydziałowi I Magistratu sprawozdania i wnioski co do wydać się mających zarządzeń.

§ 5.

Kontrolę nad gospodarką Zarządu sprawuje wyłoniona ze Sekcji I Rady miasta Komisja dla spraw „Lasu Wolskiego“. Sposób wykonywania nadzoru i kontroli określa osobny regulamin. Kierownik Zarządu jest obowiązany brać udział w posiedzeniach Komisji, udzielać żądanych wyjaśnień i przedkładać jej sprawozdania z prac dokonanych i zamierzonych po uprzedniem zatwierdzeniu tychże przez Magistrat.

Wnioski na Radę miasta mają być przedtem przedkładane Komisji. Prezydent miasta stanowi, które sprawy Komisji tej przedkładane być mają.

Kierownik Zarządu obowiązanym jest być obecnym na posiedzeniach Sekcji i Rady miasta, na których rozpatrywane są sprawy „Lasu Wolskiego“ i udzielać na życzenie potrzebnych wyjaśnień.

§ 6.

Kierownik Zarządu odpowiedzialny jest przed Prezydentem miasta za administrację i techniczne kierownictwo. Osobna instrukcja służbowa określa jego stanowisko służbowe, obowiązki, odpowiedzialność i t. p.

Do zakresu działania kierownika należy:

1) ogólny Zarząd i prowadzenie robót leśno-technicznych, czynności administracyjne i handlowe, a w szczególności korespondencja, prowadzenie ksiąg i zapisków gospodarczych, kasy podręcznej, rozbudowy, administracja gruntami, budynkami i inwentarzem martwym i żywym zarządu i kierownictwo zalesień ochronnych miejskich nieużytków. Wydzierżawienie gruntów i innych budynków może nastąpić tylko na podstawie zatwierdzenia przez Magistrat;

2) opracowywanie i przedstawianie Magistratowi projektów, wniosków i opracowań w powyższych sprawach;

3) opracowywanie i przedstawianie Magistratowi rocznego budżetu, zamknięć rachunkowych i bilansu po sprawdzeniu przez M. Izbę Obrachunkową;

4) przedstawianie Magistratowi wniosków w sprawach organizacyjnych, a Biuru Prezydjalnemu w sprawach osobistych stałego i prowizorycznego personalu urzędniczego i służby;

5) przyjmowanie i zwalnianie rzemieślników i robotników za dziennem wynagrodzeniem oraz przyznawanie wynagrodzeń dla tychże w ramach uchwalonych przez Komisję;

6) wypłata robotników, zakupno sadzonek, nasion, narzędzi i innych materjałów potrzebnych do prowadzenia gospodarstwa ogrodowego oraz robót związanych z rozbudową i przemianą lasu na park;

7) wykonywanie przepisów dotyczących opieki socjalnej dla pracowników przedsiębiorstwa;

8) czasowe przyjmowanie technicznych sił pomocniczych lub kancelaryjnych do współpracy tak na terenie dla pomiarów, jak i w biurze, dla pomocy przy rozbudowie parku i w pracach technicznych, za odpowiedniem wynagrodzeniem, a to w porozumieniu z Naczelnikiem Wydziału I oraz za aprobatą Prezydenta miasta i zwalnianie tychże według własnego uznania.

§ 7.

Celem umożliwienia kontroli nad stanem robocizny przedkłada kierownik Zarządu w sposób osobnem rozporządzeniem oznaczony przez Wydział I perjodyczne raporty Prezydentowi miasta.

Prezydent miasta jak i w zastępstwie jego Naczelnik Wydziału I może w dowolnym czasie polecić przeprowadzenie na miejscu kontroli, czy raport i zapiski dzienne w księgach ewidencyjnych robotników odpowiadają rzeczywistości. W razie zauważenia uchybień, przeprowadzający kontrolę zbada sprawę, względnie zawiadomi w drodze służbowej Prezydenta miasta.

Wysokość wynagrodzenia robotników podlega zatwierdzeniu Magistratu.

§ 8.

Robotników wypłaca się z Kasy podręcznej za listami płacy. Listy płacy robotników, sporządzone na dzień przed wypłatą na podstawie ewidencyjnych książek służbowych poszczególnych dozorców lub strażników, podpisuje kierownik Zarządu, poczem przedkłada je do podpisu Naczelnikowi Wydziału I. Wypłaty dokonuje się z Kasy podręcznej. W tym celu otrzymuje Zarząd odpowiednie zaliczki z Kasy miejskiej. Wypłata następnej zaliczki może mieć miejsce po wyrachowaniu się z poprzedniej. Wypłaty dokonuje wyznaczony przez kierownika urzędnik Zarządu w miejscu i godzinie na to oznaczonej. Rachunki z zaliczek mają być udokumentowane dowodami wypłat i należy je przedkładać bezzwłocznie po wyczerpaniu zaliczki Magistratowi do dalszego urzędowania.

§ 9.

Kierownik ustala z końcem każdego tygodnia przydział służbowy personalu i straży ogrodowej, oraz program robót na tydzień następny. Program ten, a w razie nadzwyczajnym zaszłe zmiany, przedkłada kierownik do aprobaty Prezydentowi miasta przez Wydział I Magistratu. Zarząd prowadzi w myśl ogólnie obowiązujących instrukcyj ścisłą ewidencję kredytów przyznanych budżetem dla każdej pozycji z osobna i kontuje wszystkie wypłaty dokonane z Kasy podręcznej oraz utrzymuje i prowadzi inwentarz instytucji.

§ 10.

Do Zarządu przydzieleni pracownicy, jak urzędnicy i straż leśna parkowa, mają charakter pracowników miejskich i podlegają obowiązującym przepisom pragmatykalnym i służbowym dla urzędników i sług Magistratu.

Obowiązki ich szczegółowe określają osobne instrukcje.

§ 11.

Celem utrzymania należytego porządku i opieki nad gospodarką, wszystkie objekty podzielone zostaną na obręby i obchody i oddane osobnym dozorcom i straży leśno-parkowej, którzy mają obowiązek utrzymywać porządek, chronić i zapobiegać szkodom w swych obrębach i obchodach, jak niemniej wykonywać wszystkie czynności zlecone im przez kierownika Zarządu.

§ 12.

Ani kierownikowi, ani też funkcjonarjuszom Zarządu nie wolno posługiwać się robotnikami opłacanymi przez Gminę do celów osobistych i prywatnych.

§ 13.

Miejscem płatniczem Zarządu „Lasu Wolskiego“ jest Kasa miejska, a granicami gospodarki finansowej kwoty corocznie w budżecie miejskim dla „Lasu Wolskiego“ wstawione.

§ 14.

Organem rewizyjnym Magistratu dla kontroli prowadzonych ksiąg gospodarczych i rachunkowych Zarządu oraz Kasy podręcznej jest Miejska Izba Obrachunkowa.

Gotówkę wszelką ponad kwotę, którą oznaczy Magistrat jako rezerwę bieżącą, wnosi Kasa Zarządu do Głównej Kasy miejskiej.

§ 15.

Szczegółowy zakres działania kierownika i biura zarządu, przepisy prowadzenia manipulacji, rachunkowości i kasowości określą osobne instrukcje.

§ 16.

Szczegóły kontroli nad gospodarką Zarządu w zakresie administracji i fachowości (§ 5) normują osobne przepisy.

Prezydent miasta:
Inż. *Karol Rolle* w. r.

Instrukcja służbowa dla kierownika Zarządu miejskiego parku pod nazwą „Las Wolski“ w Woli Justowskiej.

I. Stanowisko służbowe.

Art. 1.

Kierownik Zarządu jest urzędnikiem techniczno-administracyjnym, zarządzającym całym ruchomym i nieruchomym majątkiem „Lasu Wolskiego“.

Art. 2.

Kieruje on działalnością wszystkich podległych mu urzędników i innych organów pomocniczych, przeznaczonych do pełnienia służby w powierzonym mu Zarządzie, sprawuje nad nimi bezpośredni nadzór techniczny i służbowy.

Art. 3.

Kierownika Zarządu mianuje Prezydent miasta Krakowa.

Art. 4.

Kierownik, jako urzędnik Gminy miasta Krakowa, winien się ściśle stosować do przepisów obowiązujących w administracji miejskiej, tudzież do szczegółowych rozporządzeń Prezydenta miasta.

II. Obowiązki.

Art. 5.

Kierownik jest bezpośrednim gospodarzem i zarządcą oddanej mu w administrację majętności fundacyjnej na Woli Justowskiej, którą powinien prowadzić według swego najlepszego zrozumienia, wiedzy i sumienia, stosując się przytem ściśle do obowiązujących ustaw, przepisów i rozporządzeń.

Art. 6.

Obowiązki kierownika Zarządu obejmują zarówno czynności techniczne jak i biurowe.

Art. 7.

Do obowiązków technicznych kierownika należy:

a) zachowanie i zabezpieczenie majątku „Lasu Wolskiego“ i obrona jego praw;

b) wykonywanie niezbędnej regeneracji drzewostanów dla wyhodowania szlachetnych rodzajów drzew krajowych i zagranicznych a to celem należytej rozbudowy całego lasu na park angielski;

c) dążenie do uzyskania w gospodarce możliwie najpomyślniejszych wyników;

d) prowadzenie wszelkich prac w dziedzinie gospodarstwa parkowego, prowadzenie stacyj doświadczalnych, badań naukowych i praktycznych;

e) przedkładanie wniosków gospodarczych wszelkiego rodzaju przy uwzględnieniu stosunków miejscowych, zgodnie z przepisami obowiązującemi i dyrektywami Zarządu miasta. Wykonywanie z pomocą podległego mu personalu wszelkich zarządzeń gospodarczych na podstawie otrzymanych zleceń a dotyczących innych spraw jak np. zalesień ochronnych itp.;

f) możliwie najracjonalniejsze i najkorzystniejsze zużytkowanie i spieniężenie zbędnego materjału drzewnego i innych produktów;

g) opracowywanie i wykonywanie projektów i kosztorysów robót budowlanych i komunikacyjnych, o ile roboty te nie będą powierzone specjalnemu organowi technicznemu;

h) dozór nad ochroną parku i nad dokładnem wypełnianiem służby przez podległe mu organa wykonawcze oraz ogrodową straż.

Art. 9.

Do czynności biurowych kierownika zarządu należy:

a) prowadzenie i załatwianie pisemnych czynności urzędowych;

b) prowadzenie rachunków i kasy;

c) zestawienie i przedkładanie preliminarzy budżetowych, tudzież całorocznych zamknięć rachunkowych. Obowiązki te wypełnia kierownik przy pomocy przydzielonych mu urzędników kancelaryjnych.

Art. 10.

Aby uzyskać możność skutecznego spełnienia wyżej wspomnianych obowiązków, powinien kierownik jak najdokładniej znać posiadłość fundacyjną, którą kieruje, oraz zaznajomić się gruntownie z akcją zalesień ochronnych nieużytków gminnych itp. innemi agendami.

Art. 11.

Obszar wszystkich tych objektów powierzonych jego zarządowi ma on jak najczęściej objeżdżać, a w każdym razie w zimie raz w tygodniu, zaś w porze od wiosny do jesieni, gdy odbywają się ważniejsze czynności gospodarcze połączone z regeneracją, rozbudową itp. winien kierownik w miarę potrzeby przynajmniej dwa razy w tygodniu osobiście wszelkie prace kontrolować i sprawdzać na miejscu. Wszelkie w tym kierunku podjęte objazdy i obchody służbowe winien kierownik wpisywać do osobnego dziennika.

Dziennik ten, w którym uwidocznione być mają w jak najkrótszem streszczeniu: data, zwiedzony objekt, względnie oddziały lub sekcje parkowe, spełnione czynności urzędowe, wydane polecenia, poczynione spostrzeżenia i uwagi, należy na żądanie przedstawić Prezydentowi miasta do wglądu, a w każdym razie przedkładać w terminie między 1 stycznia a 30 marca każdego roku Magistratowi, jako załącznik do zamknięcia rachunkowego z ubiegłego roku wraz z innemi alegatami do dalszego urzędowania.

III. Obrót pieniężny i materjałów oraz ich obrachunek.

Art. 12.

Kierownik Zarządu przyjmuje, wpłaca do Kasy miejskiej dochody i wypłaca z zaliczek otrzymanych wydatki w granicach zatwierdzonego budżetu i przyznanego kredytu.

Art. 13.

Dla umożliwienia w każdym czasie stwierdzenia stanu wpływów pieniężnych i wydatków prowadzi Zarząd osobny dziennik kasowy i wpisuje tam codziennie przychód i rozchód pieniężny.

Art. 14.

Wszelkie wpływy pieniężne, pochodzące ze sprzedaży produktów lub z innych dochodów mają być odprowadzone do Głównej Kasy miejskiej z końcem każdego miesiąca na rachunek Zarządu „Lasu Wolskiego".

Art. 15.

Przy wpłacaniu i podejmowaniu gotówki z Kasy miejskiej winien się kierownik stosować do przepisów obowiązujących Izbę Obrachunkową i Kasę miejską.

Art. 16.

Obrót wszelkich produktów tj. materjałów, opału, płodów ubocznych etc. i ich szczegółowy obrachunek prowadzi kierownik w osobnej księdze.

IV. Dziennik przychodu i rozchodu dla produktów drzewnych.

Art. 17.

Przy sprzedaży drzewa i innych produktów, kierownik winien się ściśle stosować do przepisów prowadzenia rachunkowości i kasowości niniejszemi przepisami objętych oraz wskazań udzielonych mu przez Magistrat.

Wyciąg z szczegółowego rachunku obrotów w produktach drzewnych — kierownik przesyłać ma co miesiąc Magistratowi do Izby Obrachunkowej jako załącznik do zestawienia odprowadzonej gotówki za ten sam miesiąc, a to w formie i w terminach przez Prezydenta miasta wyznaczonych.

V. Odpowiedzialność.

Art. 18.

Kierownik Zarządu jest osobiście odpowiedzialny za rzetelne i właściwe załatwianie wszelkich spraw administracyjnych i za sumienne spełnianie obowiązków wymienionych w art. 6—12.

Kierownik odpowiedzialny jest również za wszelkie straty i niedobory przez niego spowodowane lub z jego winy czy też braku dozoru powstałe. Odpowiedzialny jest również za wszelkie błędy w rachunkowości, za

które prócz zwrotu szkody pociągnięty być może do odpowiedzialności służbowej.

Art. 19.

Przydzielony kierownikowi personal urzędniczy i służbowy odpowiedzialny jest za należyte spełnianie obowiązków służbowych, jak i za wykonanie szczególnych zleceń i zadań.

Art. 20.

Obowiązki służby parkowej określają osobne przepisy. Zadaniem jej jest ochrona własności parkowej, oraz utrzymywanie bezpieczeństwa porządku i spokoju w „Lesie Wolskim".

VI. Utrzymanie stanu granic i posiadania.

Art. 21.

Dla zachowania całości granic i utrzymania stanu posiadania „Lasu Wolskiego" kierownik winien stan granic i znaki graniczne perjodycznie kontrolować, utrzymywać je w porządku, uzupełniać braki i przestrzegać, aby granice były zawsze dobrze widoczne.

To samo dotyczy również utrzymania stałych punktów triangulacyjnych, linij oddziałowych i sekcyjnych oraz wszelkich innych znaków przestrzennego podziału parku, tudzież linij widokowych na objektach zalesień ochronnych, jako przyszłych parków dzielnicowych.

Kierownik czuwa, aby stan posiadania „Lasu Wolskiego" nie zmienił się na niekorzyść Gminy.

Ars. 22.

O wszelkiem naruszeniu posiadania, o sporach granicznych, winien kierownik bezzwłocznie a najpóźniej do 3 dni donieść Magistratowi, podając:

a) dokładny opis przedmiotu sporu;

b) czas spokojnego wykonywania prawa spornego;

c) w wypadku przerw w wykonywaniu prawa, długość tychże;

d) imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania świadków, którzy okoliczności ad a), b), c) stwierdzić mogą;

e) czy o granicę naruszoną nie toczyła się już sprawa i w jakim sądzie i przez kogo była wnoszona;

f) dołączyć odręczny szkic sytuacyjny miejsca spornego z podaniem świadków, którzy naruszenie to będą mogli stwierdzić.

Art. 23.

Kierownik prowadzi wykazy stanu posiadania i ciężarów „Lasu Wolskiego" oraz ewidencję zaszłych w nich zmian, a to oddzielnie dla:

a) posiadłości gruntowych;

b) posiadłości budowlanych.

Wykazy te zawierać winny opis położenia parcel, obszaru, rodzaj kultury, ciężarów i ewentualnych praw na obcych gruntach etc. Odpisy wykazów zmian posiadania przedkłada kierownik corocznie Magistratowi przy zamknięciach rachunkowych za ubiegły rok, łącznie ze sprawozdaniem administracyjnem.

Art. 24.

W wypadkach pożądanych zmian lub ulepszeń w stanie posiadania czy to przez zaokrąglenie posiadłości lub sprostowanie granic, czy też przez kupno, sprzedaż lub zmianę gruntu, kierownik winien przedłożyć Magistratowi wyczerpujące sprawozdanie, umotywowane z uzasadnionym wnioskiem.

VII. Utrzymywanie istniejących i wykonywanie nowych budowli.

Art. 25.

Wszelkie istniejące zabudowania mieszkalne, gospodarcze, ogrodzenia, drogi, mosty itp. winny być stale przez kierownika w należytym i użytecznym stanie utrzymywane i od zniszczenia zabezpieczone.

Remont budowli istniejących — oraz stawiania nowych budynków dokonywane być mogą jedynie na zasadzie uchwał Magistratu w ramach budżetu lub na zasadzie szczegółowych zarządzeń Prezydenta miasta. Wnioski na przeprowadzenie potrzebnych robót przedkłada kierownik. W razie znaczniejszych wydatków należy do wniosku dołączyć szkic, plany, przekroje i kosztorys.

Art. 26.

Kierownik może w ramach przyznanego w budżecie kredytu zarządzić sam wykonanie mniejszych, koniecznych, lub niecierpiących zwłoki napraw dróg i budynków, o ile łączny wydatek z tego powodu nie przekracza sumy 1000 zł rocznie, winien jednak o wydanych zarządzeniach zawiadomić Magistrat.

Art. 27.

Remont dróg, mostów, budynków itp. budowę nowych objektów przeprowadza kierownik sam, o ile Prezydent miasta inaczej nie postanowi na zasadzie planów i kosztorysów, sprawdzonych przez Budownictwo m. a zatwierdzonych przez Magistrat.

Odbiór i kolaudację wykonanych budowli przeprowadzają osoby przez Prezydenta wyznaczone.

VIII. Gospodarstwo parkowo-leśne.

Art. 28.

Główny obowiązek kierownika Zarządu stanowi opracowanie planu gospodarczego i rozbudowy fundacji leśno-parkowej, w razie potrzeby przy pomocy osobnego leśnika systemizatora.

Kierownik prowadzi gospodarkę i rozbudowę parku na podstawie zatwierdzonego przez Magistrat względnie przez Radę miejską planu.

Wszelkie zmiany w wykonaniu powyższego planu wymagają zatwierdzenia ponownego.

Art. 29.

W szczególności należy do zadań kierownika celowa regeneracja lasu odroślowego na park, a temsamem odnowienie i pielęgnowanie drzewostanów oraz kierunek i nadzór techniczny przy ich wykonaniu.

W tym celu przedkłada kierownik każdego roku opracowane na podstawie ogólnego planu gospodarczego wnioski co do robót w najbliższym okresie gospodarczym wykonać się mających.

Wnioski te obejmować mają:

a) nazwę obrębu, względnie oddziału lub sekcji itd. gdzie odnowienie ma być dokonane;

b) obszar do odnowienia i pielęgnowia przeznaczony;

c) opis siedliska;

d) rodzaj i sposób odnowienia dokonać się mającego;

e) rodzaj i sposób pielęgnowania gleby, kultur i młodników;

f) kopanie i odnawianie rowów odwadniających, nawodnienia oraz innych prac meljoracyjnych;

g) środki ochrony rozsadników kultur i młodników od objawów szkodliwych ze strony przyrody organicznej i nieorganicznej;

h) materjały do odnowień potrzebne i sposób ich pozyskania;

i) obliczenie kosztów za każdą poszczególną robotę z podaniem, co w gotowiźnie, a co w robociźnie i w materjale ma być dokonane.

Kierownik wyznacza czas rozpoczęcia robót, dogląda możliwie najczęściej ich wykonania, pilnując, by personal prowadził roboty z należytą sprężystością i znajomością rzeczy.

Personal roboczy ma być dokładnie pouczony o rodzaju i sposobie wykonania robót.

Art. 30.

Do utrwalenia i uzupełnienia aparatu urządzenia parku leśnego kierownik utrzymuje potrzebne księgi gospodarcze i osobny pamiętnik, notując w nich w chronologicznym porządku ruch gospodarczy i wszelkie ważniejsze zdarzenia i wypadki, poczynione doświadczenia mające wpływ na stan i rozwój parku oraz na prowadzone w nim gospodarstwo.

Art. 31.

Opracowane przez kierownika wnioski co do zakupna potrzebnych do rozbudowy parku materjałów, ceny sprzedawanego drzewa i innych płodów oraz ceny najmu i robót akordowych zatwierdza Magistrat. Do zatwierdzonych cen kierownik winien ściśle się stosować.

Art. 32.

Celem wypłaty wszelkich wynagrodzeń, wyznacza kierownik jednego z funkcjonarjuszy Zarządu, który na podstawie całodziennych zapisków, sporządza wykazy płac dziennych i zarobków akordowych i przedkłada je do wypłaty w terminach przez kierownika Zarządu oznaczonych.

Z reguły nie wolno wypłacać żadnego wynagrodzenia ani zaliczki przed wykonaniem roboty.

Wypłata zarobków może być tylko dokonana na podstawie listy płacy dziennej w obecności dwóch nieinteresowanych osób lub strażników, a przy liście akordowej za potwierdzeniem na liście pobierającego zapłatę.

Art. 33.

Drzewo i wszelkie płody wolno sprzedawać, wydawać i wywozić z parku tylko za asygnatą prawidłowo i formalnie przez kierownika wystawioną, jeżeli cena kupna za nie została już zapłaconą lub rachunkowo wyrównaną. Asygnata ma być w trzech równobrzmiących egzemplarzach wystawioną, z których jeden zostaje w Zarządzie, służy jako alegat dziennika kasowego, drugi otrzymuje strażnik a po wydatku służy on jako alegat dotyczącego wykazu odbiorczego, a trzeci doręcza się stronie.

Art. 34.

Kierownik winien starać się również o racjonalne prowadzenie gospodarki trawozbiorów, owoców leśnych, i o pozyskanie przedewszystkiem dla własnej potrzeby nasion leśnych. Zezwolenie na pobór tych użytków ubocznych winno nastąpić również tylko za asygnatą podpisaną przez kierownika.

Art. 35.

Kierownik Zarządu parku usilnie powinien dążyć do podniesienia zwierzostanu i kultury rybackiej parku.

Art. 36.

W ciągu 30 dni po ukończeniu roku gospodarczego, względnie po dokonaniu lub zaprzestaniu robót kierownik sporządza sprawozdanie i wykaz wykonanych w danym okresie gospodarczych odnowień i robót i przedkłada go Magistratowi.

Przy robotach zalesień ochronnych nieużytków gminnych, kierownik postępuje w sposób przepisany powyżej dla zalesienia i regeneracji w parku wolskim.

IX. Preliminarz budżetu i zamknięcia rachunkowe.

Art. 37.

Kierownik przedkłada w oznaczonym przez Magistrat terminie szczegółowy projekt zamierzeń budżetowych w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach w formie przepisanej dla budżetu Gminy m. Krakowa.

Najpóźniej w trzy miesiące po zamknięciu roku gospodarczego kierownik winien opracować i przedłożyć Magistratowi zamknięcie rachunkowe z gospodarki za rok ubiegły.

Art. 38.

Po sprawdzeniu i zatwierdzeniu budżetu przez Radę miejską prześle Magistrat przez Izbę obrachunkową jeden egzemplarz kierownikowi do wiadomości.

Art. 39.

Kierownik zarządu parku winien starać się o ścisłe dotrzymanie cyfr budżetowych, a pod żadnym warunkiem nie może przekroczyć cyfr rozchodów.

Żaden wydatek nie objęty zatwierdzonym budżetem lub też nieusprawiedliwiony nadzwyczajnym kredytem, nie może mieć miejsca.

X. Ochrona parku.

Art. 40.

Ochrona parku należy do zakresu działania personalu manipulacyjnego, straży parkowej. Kierownik czuwa i przestrzega, aby podległy mu personal sumiennie spełniał swe obowiązki, a ponadto dokłada starań, aby za szkody i wykroczenia spotykały winnych zasłużone kary.

Art. 41.

Kierownik prowadzi wykaz szkód sporządzony na podstawie zapisków strażników w książkach służbowych.

Najdalej do 15-to po upływie każdego miesiąca przedkłada kierownik wykaz miesięczny szkodników z prośbą o ukaranie i przyznanie odszkodowania. Natomiast o szkodach podpadających pod postanowienia ustawy karnej doniesie sądowi powiatowemu dla każdego przestępstwa osobno.

Art. 42.

O wszelkich nadzwyczajnych wypadkach np. o gromadnym napadzie na park, o skaleczeniu służby, o grożących szkodach elementarnych spowodowanych przez szkodliwe owady, śnieżyce, wiatrołomy i t. p. kierownik zawiadamia Magistrat donosząc równocześnie o środkach zapobiegawczych i poczynionych zarządzeniach.

XI. Stosunek służbowy do podwładnych.

Art. 43.

Kierownik zarządu parkowego winien znać dokładnie instrukcję dla podwładnego personalu, pouczać go wyczerpująco o obowiązkach służbowych, polecenia wydawać stanowcze, zrozumiałe i wykonalne i przestrzegać, aby przepisy, instrukcje i jego polecenia były najdokładniej wykonane.

Art. 44.

Za przewinienia podwładnych, kierownik jest odpowiedzialny w wypadkach braku dozoru nad podwładnym personalem.

Podwładnego wykraczającego przeciw obowiązującym przepisom tak dalece, że pozostawienie go w służbie mogłoby być szkodliwe dla majątku Gminy m. Krakowa, powinien kierownik zawiesić w urzędowaniu i donieść o tem Magistratowi (Biuro prez.).

Art. 45.

Wszelkie sprawy służbowe winien kierownik załatwiać z podwładnym personalem o ile możności ustnie.

Ważniejsze tylko upomnienia, zarządzenia, okólniki i usterki ogólnej treści mają być wpisane do książeczek służbowych personalu.

Kierownik wydaje ważniejsze polecenia na piśmie zaś podwładni składają mu ustne, lub krótkie pisemne dosienienia (raporty służbowe).

Art. 46.

Wprowadzenie w urzędowanie nowo przyjętych funkcjonarjuszów odbywa kierownik protokolarnie, pouczając obejmującego o służbie, o jego obowiązkach służbowych za podpisaniem protokołu.

Art. 47.

Służbę prowizoryczną i etatową przyjmuje Prezydent miasta na wniosek kierownika przedłożony za pośrednictwem Biura prez.

XII. Objęcie i oddanie urzędowania.

Art. 48.

Objęcie i oddanie zarządu parkowego ma być dokonane protokolarnie przez delegata Wydziału I Magistratu. Protokół z powyższej czynności spisany w dwóch egzemplarzach ma być podpisany przez ustępującego kierownika i obejmującego po nim czynności oraz przez wspomnianego delegata Wydziału I.

Protokół ma obejmować:

1) ogólny opis parku według treści operatu urządzenia, w braku tegoż treściwie przedstawiony stan parku na podstawie istniejących map, jego granic, miejsc spornych, punktów triangulacyjnych, znaków granicznych, podziału lasu itp.,

2) wykaz gruntów deputatowych i innych rolnych, pozostających pod zarządem kierownika,

3) wykaz budynków administracyjnych i ich stanu,

4) wykaz wszelkich innych nieruchomości, jak kiosków parkowych, schronisk itp.,

5) wykaz zapasu produktów leśnych, jakie na podstawie ksiąg znajdować się powinny w parku i na składach w dniu oddawczym względnie odbiorczym i stwierdzenie czy rzeczywiście się znajdują, a w razie niezgodności wyjaśnienie powstałych różnic. Znalezione braki i usterki należy zestawić w osobnym wykazie, dołączyć się mającym do protokołu,

6) wykaz sadzonek w rozsadnikach — wykaz urządzeń rybackich i zwierzyńca,

7) spis inwentarza martwego i żywego z wykazaniem różnic ubytku i przybytku, które mają być wyjaśnione i uregulowane,

8) wykaz pozostałości gotówkowej, jaka w kasie znajdować się powinna osobno dla administracji Woli, a odrębnie dla zalesień ochronnych,

9) wykaz kontraktów w toku jeszcze będących.

10) wykaz szczegółowy niezałatwionych pism urzędowych i spraw zaległych wedle protokołu podawczego.

Art. 49.

Jeden egzemplarz protokołu oddawczego względnie odbiorczego pozostaje w Zarządzie »Lasu Wolskiego«, drugi złożony ma być w aktach Wydziału I Magistratu.

Od dnia podpisania tego protokołu, kierownik który objął służbę, odpowiedzialny jest za cały tok gospodarki.

XIII. Siedziba Zarządu.

Art. 50.

Kierownik Zarządu »Lasu Wolskiego« winien mieszkać w parku na Woli. Do czasu wybudowania tamże budynku administracyjnego może mieszkać poza parkiem na Woli w obrębie jednak granic Gminy m. Krakowa.

Art. 51.

Obowiązki i prawa służbowe kierownika Zarządu parku wolskiego określają poza przepisami niniejszemi, postanowienia przepisów służbowych dla pracowników Gminy m. Krakowa.

XIV. Korespondencja urzędowa.

Art. 52.

Kierownik Zarządu parkowego załatwia czynności biurowe przy pomocy dodanego mu personalu manipulacyjno-kancelaryjnego w formie przyjętej w administracji miejskiej.

Wszystkie pisma i rozporządzenia wpływające do Zarządu mają być w chronologicznym porządku pod liczbą kolejną wpisywane do dziennika podawczego.

Załatwienie aktu należy w odnośnej rubryce uwidocznić w tym dzienniku.

Załatwione akta należy składać i przechowywać w registraturze wedle fascykułów spraw.

Akta bardzo ważne, dokumenty, kontrakty, plany i sprawy poufne mają być przechowane pod pewnem zamknięciem.

XV. Inwentarz.

Art. 53.

Kierownik Zarządu »Lasu Wolskiego« winien prowadzić i utrzymywać w ewidencji księgi inwentarza w formie przepisanej dla administracji miejskiej. Inwentarz ten winien obejmować spis:

1) nieruchomości, a to grunty i budynki z dokładnym ich opisem i podaniem liczby hipotecznej, katastralnej, rodzaju kultury, obszaru, wielkości i t. d.

2) ruchomości, w szczególności inwentarza żywego, martwego, urządzeń, narzędzi i t. d.

Odpis inwentarza ma być co 3 lata przedkładany z uwzględnieniem przybytku i ubytku Wydziałowi I Magistratu, co roku Wydział I ma otrzymać wykaz zmian w przybytku i ubytku w roku ubiegłym.

Akta, księgi administracyjne i rachunkowe, operaty planów gospodarczych, mapy leśne, dzieła naukowe, jak również narzędzia i przybory taksacyjne, miernicze, rysunkowe oraz wszelkie sprzęty i przedmioty, winien kierownik utrzymywać w przechowaniu z zabezpieczeniem od uszkodzenia i jest za nie odpowiedzialny.

Prezydent miasta:

Inż. *Karol Rolle* w. r.

NOMINACJE.

P. **Marjan Zbigniew** 2-im. **Benedyktowicz,** adjunkt Magistratu, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. wicesekretarzem Magistratu z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 1250/28).

P. Inż. **Edward Kreiler,** pomocnik techniczny Budownictwa m., mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. prowizorycznym referentem Budownictwa miejskiego z poborami VIII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 2276/28).

P. **Feliks Chociszewski,** prowiz. ogniomistrz M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 maja 1928 r. ogniomistrzem Miejskiej Straży Pożarnej z poborami IX. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 3418/28).

P. **Józef Dura,** prowiz. ogniomistrz M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 maja 1928 r. ogniomistrzem Miejskiej Straży Pożarnej z poborami IX. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 3417/28).

P. **Jan Kubicki,** prowiz. ogniomistrz M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 maja 1928 r. ogniomistrzem Miejskiej Straży Pożarnej z poborami IX. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 3419/28).

P. **Marja Burzyńska,** prowiz. kancel. Magistratu, mianowana została z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Magistratu z dotychczasowemi poborami uposażenia grupy X., szczebel **a.** (L. prez. 11007/27).

P. **Józefa Kopciówna,** prowiz. kancel. Magistratu, mianowana została z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Magistratu z dotychczasowemi poborami uposażenia, grupy X., szczebel **a.** (L. prez. 11011/27).

P. **Józef Myszkowski,** prowiz. kancel. Magistratu, mianowany został z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Magistratu z dotychczasowemi poborami uposażenia grupy X., szczebel **a.** (L. prez. 11012/27).

P. **Helena Pecówna,** prowiz. kancel. Magistratu, mianowana została z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Magistratu z dotychczasowemi poborami uposażenia grupy X., szczebel **a.** (L. prez 5608/27).

P. **Felicja Wróblewska,** prowiz. kancel. Magistratu mianowana została z dniem 1 lipca 1927 r. kancelistą Magistratu z dotychczasowemi poborami uposażenia grupy X., szczebel **a.** (L. prez. 11015/27).

P. **Józef Strojek,** prowiz. robotnik Elektrowni miejskiej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. odczytywaczem elektromierzy Elektrowni miejskiej z poborami XI. grupy uposażenia, szczebel **e.** (L. prez. 13379/27).

P. **Józef Śpiewak,** prowiz. robotnik Elektrowni miejskiej, mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 stycznia 1928 r. dozorcą kotłów Elektrowni miejskiej z poborami XI. grupy uposażenia, szczebel **e.** (L. prez. 13381/27).

P. **Władysław Wagner,** prowiz. pracownik Elektrowni miejskiej, mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 stycznia 1928 r. monterem Elektrowni miejskiej z poborami XI. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 13380/27).

P. **Józef Chrzanowski,** prowiz. robotnik Elektrowni miejskiej, mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 stycznia 1928 r. robotnikiem Elektrowni miejskiej z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 13382/27).

P. **Józef Dura,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samoch. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13845/27).

P. **Józef Gaweł,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samoch. przy Zakładzie Czyszczenia miasta z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 992/28).

P. **Jan Grochot,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 13850/27).

P. **Stanisław Kozubal,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samoch. przy Zakładzie Czyszczenia miasta z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 990/28).

P. **Franciszek Kubarek,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. plutonowym M. Straży Pożarnej z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 3435/28).

P. **Józef Macała,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. plutonowym M. Straży Pożarnej z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 3433/28).

P. **Józef Rózga,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 13849/27).

P. **Michał Rudnicki,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samochod. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13033/27).

P. **Jan Stanecki,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym kierowcą samochodowym w Miejskim Parku Samoch. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. (13844/27).

P. **Władysław Zajdowski,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia m. z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 13846/27).

P. **Tadeusz Żółty,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. plutonowym M. Straży Pożarnej z poborami XIII. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 3434/28).

P. **Stanisław Albin,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia m. z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13037/27).

P. **Marcin Grzybek,** prowiz. robotnik Elektrowni m., mianowany został, przy udzieleniu veniam aetatis, z dniem 1 stycznia 1928 r. stróżem Elektrowni miejskiej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **d.** (L. prez. 13378/27).

P. **Władysław Janociński,** strażak M. Straży Pożarnej mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1449/28).

P. **Józef Janus,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 13848/27).

P. **Jan Kieć,** prowiz. fornal M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 lipca 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 3430/28).

P. **Adolf Kwiatkowski,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1447/28).

P. **Zygmunt Piszczek,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1450/28).

P. **Józef Siuda,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 kwietnia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. przez. 1446/28).

P. **Stefan Syrek,** strażak M. Straży Pożarnej, mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. strażakiem M. Straży Pożarnej z poborami XIV. grupy uposażenia, szczebel **b.** (L. prez. 1448/28).

P. **Karol Domagała,** przyjęty został z dniem 1 marca 1928 r. na prowizorycznego strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 2036/28).

P. **Andrzej Głowacki,** robotnik Zarządu Wodociągu m., otrzymał z dniem 1 stycznia 1928 r. pobory XV. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 2598/28).

P. **Mieczysław Głuszyński,** przyjęty został z dniem 6 lutego 1928 r. na prowizorycznego strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 3428/28).

P. **Rudolf Hartabus,** przyjęty został z dniem 6 lutego 1928 r. na prowizorycznego strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 3422/28).

P. **Jan Jagusztyn,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym dozorcą Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XV. grupy uposażenia, szczebel **c.** (L. prez. 991/28).

P. **Stanisław Jamka,** przyjęty został z dniem 6 lutego 1928 r. na prowizorycznego strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 3423/28).

P. **Stanisław Tuchowski,** przyjęty został z dniem 6 lutego 1928 r. na prowizorycznego strażaka M. Straży Pożarnej z uposażeniem XV. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 3426/28).

P. **Wojciech Bartosik,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13030/27).

P. **Jan Bugaj,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 11831/27).

P. **Stanisław Fluder,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13031/27).

P. **Józef Goldman,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 11829/27).

P. **Benedykt Sewiła,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r

prowizorycznym pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. przez. 13028/27).

P. **Józef Siembab,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. pomocnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13841/27).

P. **Teodor Stachura,** robotnik Zakładu Czyszczenia m., mianowany został z dniem 1 stycznia 1928 r. prowizorycznym rękodzielnikiem Zakładu Czyszczenia miasta z poborami XVI. grupy uposażenia, szczebel **a.** (L. prez. 13035/27).

EMERYTURY.

P. **Włodzimierz Paweł** 2 im. **Dach,** komisarz Magistratu przeniesiony został w stały stan spoczynku i otrzymał począwszy od dnia 1-go maja 1928 r. ze względu na policzalną służbę w ilości 35 lat od uposażenia służbowego t. j. VII. grupy, szczebel **e.** (L. prez. 3442/28).

P. **Helena Katarzyna** 2 im. **Kosobudzka,** kancel. Magistratu przeniesioną została z powodu stwierdzonej przez lekarza miejskiego niezdolności do służby z dniem 30 kwietnia 1928 w czasowy stan spoczynku i otrzymała ze względu na policzalną służbę w ilości 22 lat od uposażenia służbowego t. j. IX. grupy, szczebel **a.** (L. prez. 2174/28).

P. **Paweł Baś,** robotnik miejski zwolniony został z pracy w Gminie z dniem 30 kwietnia 1928 i zarazem otrzymał w drodze łaski od 1 maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 40 (czterdzieści) złotych miesięcznie. (L. prez. 2115/28).

P. **Józef Laska,** robotnik miejski otrzymał w drodze łaski od 1-go maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 30 (trzydzieści) złotych miesięcznie. (L. prez. 2887/28).

P. **Jan Łyko,** robotnik miejski otrzymał w drodze łaski od 1-go maja 1928 począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 50 (pięćdziesiąt) zł. miesięcznie. (L. prez. 1283/28).

P. **Walenty Paruch,** palacz gł. gmachu Magistratu zwolniony został ze służby miejskiej i otrzymał w drodze łaski od 1-go kwietnia 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 40 (czterdzieści) złotych miesięcznie. (L. prez. 2942/28).

P. **Jan Solecki,** podmajstrzy Miejsk. Zakładów Ceramicznych zwolniony został z dniem 30 kwietnia 1928 z obowiązków służbowych w Gminie miasta Krakowa i otrzymał w drodze łaski od 1-go maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 80 (ośmdziesiąt) złotych miesięcznie. (L. prez. 3151/28).

P. **Andrzej Trynka,** b. stróż nocny otrzymał w drodze łaski od 1-go maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 30 (trzydzieści) złotych miesięcznie. (L. prez. 3798/28).

P. **Józef Woźniak,** robotnik m. otrzymał w drodze łaski od 1-go kwietnia 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 40 (czterdzieści) złotych miesięcznie. (L. prez. 1136/28).

P. **Jan Ziernicki,** robotnik M. Zakładów Ceramicznych zwolniony został z pracy w Gminie m. Krakowa z dniem 30-go czerwca 1928 a zarazem otrzymał w drodze łaski od 1-go lipca 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 80 (ośmdziesiąt) złotych miesięcznie. (L. prez. 4319/28).

P. **Anna Bogusiowa,** wdowa po palaczu Wodociągu m. otrzymała od 1-go maja 1928 r. począwszy na czas wdowieństwa pensję wdowią w wysokości 50% emerytury zmarłego męża miesięcznie w ilości 124 punktów, tudzież pensję sierocą dla pozostałej córki Heleny ur. 18 stycznia 1911 do końca stycznia 1929 r. miesięcznie po 31 punktów. (L. prez. 4330/28).

P. **Marja Wierzbicka,** wdowa po jazowym m. otrzymała w drodzo łaski od 1-go maja 1928 r. począwszy nadzwyczajne zaopatrzenie w ryczałtowej kwocie 25 (dwadzieścia pięć) złotych miesięcznie. (L. prez. 4250/28).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Protokoły obrad Rady miejskiej.

Posiedzenie jawne 196 w kad. XVII z dnia 24 maja 1928 roku.

Obecni: *Prezydent m.:* Inż. Karol Rolle.
Wiceprez. m. Witołd Ostrowski.
„ „ Dr. Ludwik Schneider.
„ „ Dr. Piotr Wielgus.
Sekretarz Rady m. Franciszek Strasik.
Radców m. obecnych **66.**
Początek posiedzenia o godz. **6·30 popołudniu.**

Przed porządkiem dziennym.

Wspomnienia pośmiertne.

Prezydent inż. Rolle poświęcił gorące wspomnienia pośmiertne: zmarłemu członkowi Rady m. śp. Marcinowi Staszczakowi, który zmarł w dniu 29 IV 1928 oraz błp. Bernardowi Wachtlowi zmarłemu w dniu 4 maja 1928 r., poczem wygłosił przemówienie poświęcone prof. dr. Józefowi Rostafińskiemu.

Prof. dr. Józef Rostafiński, urodził się w roku 1850 w Warszawie. Gimnazjum i Szkołę Główną kończył tamże, następnie był asystentem i docentem biologji i botaniki na uniwersytecie w Strassburgu.

W roku 1876 obejmuje obowiązki profesora na Uniwersytecie Jagiellońskim i dyrektora Ogrodu botanicznego i na tem stanowisku pozostaje aż do roku 1913.

Na stanowisko dyrektora miejskich kursów imienia Baranieckiego powołano go w roku 1892 i na tem sta-

nowisku pozostaje aż do zwinięcia kursów. Za jego staraniem kursa te zostały przemienione z jednorocznych na 2-letnie, dalej rozszerzył kurs artystyczny, i wprowadził kurs gospodarstwa wiejskiego oraz kurs społeczny.

Był członkiem Akademji Umiejętności w Krakowie oraz członkiem różnych innych naukowych towarzystw zagranicznych. Wydał wiele dzieł z zakresu botaniki. Opracował doskonały przewodnik po Krakowie.

Przemówień Prezydenta miasta Rada m. wysłuchała stojąc.

Urlopy.

Rada miejska udzieliła celem poratowania zdrowia urlopów nast. radcom miejsk. pp. prof. dr. Nowakowi 4 tyg., Dutkiewiczowi 4 tygodnie.

Następnie Prezydent Rolle zawiadomił członków Rady m., że najbliższe posiedzenie Rady m. odbędzie się już w odbudowanej po pożarze sali, poczem poinformował zebranych, że pertraktacje o pożyczkę zagraniczną dla miasta Krakowa są już na ukończeniu. Konsorcjum oferuje miastu 4—5 miljonów dolarów. Zastępcy firmy bankowej udali się do Paryża w celu uzyskania ostatecznych instrukcyj. Po ich powrocie rokowania pożyczkowe przeniesione będą do Warszawy. Gorzej natomiast przedstawia się sprawa pożyczki dla Gminy m. Krakowa w Banku Gospodarstwa Kraj. który oferuje dziś zaledwie 8 miljonów złotych.

Oświadczenie Prezydenta inż. Rollego przyjęła Rada m. do wiadomości.

Wnioski nagłe.

Sekretarz odczytał następujące wnioski nagłe:

1. Rm. Ziffera i tow. w sprawie ostatniego wypadku w Elektrowni miejskiej.

»We czwartek 17 maja 1928 wydarzyła się katastrofa w elektrowni miejskiej.

Wedle zebranych przez nas wiadomości winę tej katastrofy ponosi kierownik ruchu w elektrowni rzekomy inż. p. Nowak, który kazał usunąć rurociąg, względnie wentyle przy podgrzewaczu — czegoby fachowiec nie uczynił.

Toteż kiedy po eksplozji podgrzewacza robotnicy chcieli odłączyć uszkodzony podgrzewacz, okazał się karygodny brak wentyli, toteż przez otwór powstały wskutek eksplozji spłynęła woda z podgrzewacza i połączonego z nim kotła.

Od 12 IV były 3 pompy nieczynne ,a jedna mała czynna — co powodowało w krytycznym czasie brak wody.

Dzięki niezwykłej przytomności umysłu i ofiarnej pracy pracowników elektrowni zdołano uniknąć olbrzymiej katastrofy.

W jednem z miast na Górnym Śląsku wskutek takiego samego wypadku elektrownia poszła w gruzy.

Zaznaczamy, że od roku 1924 gruntowne czyszczenie podgrzewaczy ani razu nie miało miejsca.

Wskutek niefachowego kierownictwa grożą elektrowni dalsze nieszczęścia — przed któremi ostrzegaliśmy Pana Prezydenta Ostrowskiego — ale daremnie.

Wobec powyższego stanu rzeczy wnosimy: Rada miejska poleca Komisji dla przedsiębiorstw przemysłowych, aby bezzwłocznie w drodze komisyjnej w asystencji znawców i po przesłuchaniu pracowników i inżynierów elektrowni przystąpiła do usunięcia niedomagań w kierownictwie i urządzeniach elektrowni miejskiej«.

Wniosek niniejszy przekazano komisji dla zakładów przemysł. do regulaminowego traktowania.

2. Rm. Stączka i tow. w sprawie oświetlenia latarń numerowych na domach:

»Wprowadzone przed kilku laty elektryczne oświetlenie latarń numerowych na domach obciąża niesłusznie właściciela domu, skoro służy do użytku lokatorów i obcych przechodniów. Klub Pracy Gospodarczej wnosi o reasumpcję dotyczącej uchwały Rady miasta, jako dotąd prawnie nieobowiązującej i o wyszukanie innego więcej sprawiedliwego pokrycia tego wydatku«.

Wniosek powyższy przekazano do regulaminowego traktowania.

3. Rm. ks. Masnego i tow. w sprawie zwalczania żebractwa w mieście:

»Wzywa się Wysokie Prezydjum stoł. król. miasta Krakowa do podjęcia planowej i systematycznej walki z nałogowem żebractwem, które przybrało zastraszające rozmiary. W tym celu Prezydjum:

1) zaapeluje do wszystkich towarzystw dobroczynnych, aby wspólnie z zarządem miasta planowo wedle ostatnich rozporządzeń Ministerstwa Spraw Wewnętrzn. zajęły się sprawdzaniem nędzy prawdziwej i przyjściem z pomocą z funduszów, jakie wpływać będą z dobrowolnego opodatkowania,

2) wyda odezwę do mieszkańców miasta Krakowa, aby się zechcieli opodatkować na rzecz prawdziwie ubogich, zasługujących na wsparcie,

3) przystąpi do budowy domu pracy przymusowej domu pracy i przytułku dla niemogących pracować«.

Wniosek przeznaczono do regulaminowego traktowania.

Wnioski.

Sekretarz odczytał następnie zwyczajne wnioski:

1. Rm. Stączka i tow. w sprawie uzupełnienia członków Rady m.

»Ubytek Członków Rady miasta skutkiem niezwykłej śmiertelności wzrósł obecnie do cyfry 22. Jeśli doliczymy do tego stale korzystających z urlopu lub z innej przyczyny nie jawiących się na pełnych posiedzeniach, przekonamy się, że obecnie uchwały Rady m. nader doniosłej natury gospodarczej zapadają przy bardzo słabym komplecie Izby radzieckiej.

Wobec tego Klub Pracy Gospodarczej wnosi o niezwłoczne skompletowanie przez powołanie uprawnionych zastępców«.

2. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie założenia miejskiego zakładu pogrzebowego:

»Rada miasta uchwala założyć miejski Zakład pogrzebowy.

Magistrat wypracuje i przedłoży Sekcjom i Radzie miejskiej odpowiednie wnioski w przeciągu 4 tygodni«.

3. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie memorjału Koła architektów co do regulacji i rozbudowy miasta:

»Koło architektów krakowskich z prof. Szyszko-Bohuszem na czele ogłosiło w dziennikach memorjał, w którym podniesiono ciężkie zarzuty przeciw Prezydentowi miasta p. Rollemu i budownictwu miejskiemu

z powodu obecnej praktyki gminy w dziedzinie budownictwa i urbanistyki (regulacji i rozbudowy) miasta.

Celem zbadania treści tych zarzutów i ich zasadności Rada m. uchwala: Wzywa się P. Prezydenta m. aby udzielił wyjaśnień w tej sprawie Sekcji ekonomicznej Rady miasta, która następnie przedstawi w tej sprawie Radzie miasta odpowiednie wnioski«.

4. Rm. Dr. Rosenzweiga w sprawie urządzenia kinoteatru miejskiego.

»Rada miasta uchwala urządzić kino miejskie, z którego dochód byłby przeznaczony na pokrycie deficytu Teatru miejskiego.

Odnośne wnioski przedłoży Magistrat Sekcjom i Radzie miejskiej w przeciągu najbliższych 6 tygodni«.

5. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie rozpisanie wyborów do Rady m.:

»Z przebiegu dotychczasowych obrad Sejmu jest widocznem, że Sejm w roku bieżącym nie załatwi ustaw samorządowych.

Samorząd m. Krakowa znajduje się w stanie zupełnego rozkładu w każdej dziedzinie.

Interes miasta i jego ludności wymaga zmiany tego stanu przez nowe wybory.

Rząd i Sejm zapominają, że od lat blisko 20 urzęduje Rada miejska bez wyborów, że obecna Rada m. wbrew istotnym zasadom demokracji została wybrana w drodze przywilejów kurjalnych przez Kurje małych i wielkich domów, małego i wielkiego przemysłu, rękodzieła, inteligencji, dzielnice przyłączone i t. d.

Na 127 członków Rady m. nieobsadzono 25 miejsc z braku zastępców — tych 25 głosów niejednostronnie zaważyćby mogło na szali uchwał Rady m.

Aby kres położyć powyższemu stanowi rzeczy ubliżającemu zasadom demokracji i powadze Rady miasta jako naczelnej instytucji samorządowej miasta i aby drogą tej demonstracji zmusić Rząd i Sejm do zainteresowania się losem samorządu i utworzenia bezzwłocznie choćby tymczasowej ordynacji wyborczej dla miasta Krakowa — członkowie Rady miasta postanawiają z dniem 1 września 1928 gremialnie złożyć mandaty radzieckie«.

6. Rm. Dr. Rosenzweiga i tow. w sprawie pomieszczenia dla eksmitowanych:

»W ostatnich dniach eksmitowano z mieszkań kilkanaście rodzin — grożą dalsze eksmisje z mieszkań zwłaszcza dozorcom domowym.

Miasto nie buduje dostatecznej ilości małych mieszkań.

Wojskowość czyni trudności w oddaniu miastu baraków wojskowych na ten cel.

Aby powyższej katastrofie natychmiast zaradzić Rada miejska uchwala przystąpić bezzwłocznie do budowy baraków na 100 mieszkań.

Na ten cel przyznaje się kredyt w wysokości 100.000 zł. Sekcji Skarbowej poleca się uzyskanie pokrycia tego wydatku«.

Wnioski pod 1—6 przekazano do regulaminowego traktowania.

Porządek dzienny.

I. Subskrypcja 5000 sztuk akcyj Krakowskiej Spółki Tramwajowej.

Wniosek Prezydenta miasta oraz Sekcji I i II.

Rada m. uchwali:

»I. Upoważnia się Pana Prezydenta miasta wraz z jednym z wiceprezydentów do subskrypcji dla Gminy miasta Krakowa 5.000 sztuk nowych, na okaziciela opiewających, gotówką pełno wpłaconych akcji Krakowskiej Spółki Tramwajowej po 30 złotych nominalnej wartości na warunkach, ustalonych przez Radę Nadzorczą Krakowskiej Spółki Tramwajowej, Tow. Akc., a zatwierdzonych przez Ministerstwo Skarbu, do podpisania odnośnej deklaracji subskrypcyjnej, oraz wpłaty kwoty 150.000 zł. w zamian za owych 5.000 sztuk akcji.

II. Potrzebna na subskrypcję kwota 150.000 złotych będzie potrącona z odpowiedniej części pretensji, jaką Krakowska Spółka Tramwajowa dłużną jest Gminie m. Krakowa z tytułu podatku tramwajowego«.

Referent wiceprezydent m. Dr. Wielgus.

W dyskusji zabierali głos:

Rm. Rymar porusza sprawę budżetowania Krak. Spółki Tramwajowej w ogólnym budżecie Gminy.

Rm. Dr. Rosenzweig zapytuje o stan finansowy S-ki Tramwajowej, uważając, że budżet tejże jest deficytowy.

Rm. Dr. Müller zapytuje o zaległości, jakie S-ka Tramwajowa winna Gminie, jak przedstawia się sprawozdanie kasowe za rok 1927 oraz jaki jest projekt budowy nowych linij tramwajowych.

Rm. Chwastek podnosi sprawę taryfy tramwajowej, która winna obejmować również jazdę autobusem uruchomionym przez S-kę Tramwajową.

Szczegółowych wyjaśnień poruszonych przez mowców udzielili Prezyd. inż. Rolle i Wiceprez. Dr. Wielgus, poczem wnioski Sekcji I i II uchwalono.

II. Ugoda między Gminą miasta Krakowa a p. Janem Przychockim.

Wniosek Sekcji I i II.

Rada m. uchwali:

Zatwierdza się ugodę sądową zawartą między Gm. m. Krakowa a p. Janem Przychockim do Nr. I 432/27 mocą której Gmina m. Krakowa podwyższa wymienionemu o kwotę 2.000 (dwa tysiące) złotych odszkodowania w wysokości 15.440 zł. przyznane mu orzeczeniem wywłaszczającem Województwa krakowskiego z dnia 4 listopada 1927 r. L. Ad. 16397/I-1927 za parcelę lkat. 503/2 z lwh. 560 Dz. XXII o obszarze 369 m. kw. i parcelę lkat. 504/2 i 505/2 z lwh. 561 Dz. XXII o obszarze 39 m^2 czyli razem za obszar 408 m. kw. potrzebny na cele rozszerzenia wylotu ul. Dąbrowskiego i Hetmańskiej w Dz. XXII.

Koszta postępowania sądowego a w szczególności koszta oszacowania gruntu przez znawców ponosi p. Jan Przychocki.

Wydatek powyższy pokryć należy z Działu II »Wydatki nadzwyczajne« § 140 budżetu 1928/9.

(L. 3123/I-28).

Sprawozdawca rm. Breuer.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu, a wniosek Sekcji I i II uchwalono.

III. Odroczenie terminu rozpoczęcia budowy Zakładów naukowych Uniwersytetu Jagiell. na gruntach gminy w Dz. XIV.

Wniosek Sekcji I i II.

Rada miasta uchwali:

I. Odracza się do dnia 13 grudnia 1930 (tysiąc dziewięćset trzydziestego) roku termin rozpoczęcia budowy.

1) Zakładów naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego na gruntach, objętych lwh. 174 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. XIV Czarna Wieś i lwh. 16 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. VI Wesoła.

2) Instytutu geograficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego na parceli lkat. 74/3 objętej lwh. 172 ks. gr. gm. kat. Kraków Dz. XIV Czarna Wieś.

II. Przez rozpoczęcie budowy rozumieć należy rzeczywiste wybudowanie fundamentów.

III. Wszystkie inne postanowienia odnośnych kontraktów kupna sprzedaży z dnia 13 grudnia 1922 roku i z dnia 22 grudnia 1921 r. pozostają nadal w mocy.

Sprawozdawca st. radca Mgtu Dr. Reiner.

(L. M. 2506/28 I).

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

Rm. Dr. Müller zapytuje o stan budowy Akademji górniczej, a w łączności z tem uwolnienie dotychczasowej szkoły od pomieszczenia Akademji górniczej na cele szkoły powszechnej.

Po odpowiedzi Ref. st. radcy Dr. Reinera wnioski Sekcji I i II uchwalono.

IV. Wydzielenie z parafji św. Mikołaja i utworzenie samoistnej parafji św. Kazimierza na Grzegórzkach terytorjum miasta Krakowa.

Wniosek Sekcji III i IV.

Rada miasta uchwali:

1) Zgodzić się imieniem członków rzymsko-katol. parafji św. Mikołaja w Krakowie na wydzielenie z tejże parafji i przyłączenie do utworzyć się mającej samoistnej parafji św. Kazimierza na Grzegórzkach terytorjum miasta Krakowa opisanego w piśmie Książęco-Metropolitalnej Kurji w Krakowie z dnia 28 I 1928 L. 561/28 a mianowicie o granicy biegnącej od mostu kolejowego na Wiśle lewym brzegiem Wisły w dół aż do granicy gminy katastralnej Krakowa, od brzegu Wisły granicą gminy katastralnej miasta Krakowa do gościńca z Mogiły, środkiem ul. Mogilskiej do ul. Kopernika, od ul. Kopernika środkiem ul. Okopy, Grzegórzeckiej, Rzeźniczej i ul. Podgórskiej do mostu kolejowego na Wiśle.

2) Zreasumować uchwałę Tymczasowego Zarządu miasta z dnia 17 VI 1925, którą postanowiono darować mającej się utworzyć parafji w Grzegórzkach parcelę lkat. 221/29 lwh. 483 gm. kat. Kraków-Piaski, o powierzchni 4549 m^2 pod budowę kościoła, parcelę lkat. 221/28, lwh. 482 o powierzchni 1134 m^2 pod budowę plebanji i parcelę lkat. 221/9, lwh. 481 o powierzchni 638 m^2 pod budowę domu ludowego po ukończeniu przez parafję budowy na tych gruntach kościoła, plebanji i domu ludowego w tym kierunku, że Rada miasta zgadza się na wydzielenie już obecnie parceli lkat. 221/9 przeznaczonej pod budowę domu ludowego w obszarze 638 m^2 i zaintabulowanie jej na rzecz mającej się utworzyć parafji w Grzegórzkach zaraz po prawnej jej erekcji a niezależnie od ukończenia budowy, a to celem umożliwienia parafji zaciągnięcia pożyczki hipotecznej na dokończenie rozpoczętej budowy domu ludowego.

Darowizna powyższego gruntu nastąpi pod warunkiem, że wartość jego w chwili zaintabulowania na rzecz parafji, oznaczona przez Budownictwo m. Oddz. B. zaliczoną będzie gminie miasta Krakowa na poczet ewentualnego datku konkurencyjnego.

(Sprawozdawca rm. Ks. Masny).

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji IV i III uchwalono.

V. Zatwierdzenie ofert na dostawy gminne.

Wniosek Sekcji I i VII.

Rada miasta uchwali:

I. Przyjąć ofertę na roboty introligatorskie firmy Robert Jahoda.

II. Przyjąć oferty na roboty stolarskie (urządzenie biur i szkół oraz naprawa sprzętów) następujących firm:

A. 1) J. Olejaka odnośnie do robót wyszczególnionych pod pozycjami od 1—16 włącznie, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 36, 37, 38, 39, 43, i 46.

2 Ch. Limanowska i Ska (W. Graff) odnośnie do robót wyszczególnionych pod pozycjami 17, 18, 19, 20, 25, 32, 33, 34, 41, 42 i 53.

3) S. Dawidowicz odnośnie do robót wyszczególnionych pod pozycjami 35, 40, 44 i 45.

B. Oddać robotę na naprawę ławek szkolnych objętych pozycjami 47 do 52 włącznie firmom Limanowska i Ska, S. Dawidowicz i Olejak, rozdzielając ją według ilości szkół w ten sposób, że naprawę ławek w jednej szkole wykonałby wyłącznie tylko jeden z oferentów, o ile cena najniższa wyszczególniona za te roboty w pozycjach 47 do 52 włącznie będzie przyjętą przez wyżej wymienionych oferentów, w przeciwnym razie oddać roboty tym oferentom którzy ten warunek przyjmą.

III. Przyjąć oferty na dostawę mioteł ryżowych oraz szczotek ryżowych i włosiennych następujących firm:

1) Reim i Spółka na dostawę szczotek ryżowych ręcznych (poz. 6) w połowie zapotrzebowania, o ile oferent cofnię podany w ofercie ustęp »ceny bez zobowiązania loco nasz magazyn«.

O ileby firma Reim i Ska nie cofnęła ze swej oferty powyżej podanego ustępu, należy oddać dostawę w całości firmie W. Turek.

2) Maurycy Günz na dostawę:

a) szczotek włosiennych do zamiatania (poz. 1) w połowie zapotrzebowania,

b) szczotek ryżowych na drążku (poz. 5) w połowie zapotrzebowania,

c) szczotek ryżowych klozetowych poz. 7),

d) mioteł ryżowych dużych (poz. 8),

e) zmiotek ryżowych (poz. 9).

3) Dziedziniewicz i Gadomski na dostawę:

a) szczotek włosiennych do zamiatania (poz. 1) w połowie zapotrzebowania,

b) szczotek ryżowych na drążku (poz. 5) w połowie zapotrzebowania.

4) Władysław Turek na dostawę:

a) szczotek włosiennych (zmiotek) dla użytku szkół (poz. 2) i dla użytku biur (poz. 2a),

b) szczotek włósiennych do czyszczenia szkieł (poz 3),
c) szczotek włósiennych do omiatania ścian (poz. 4),
d) szczotek ryżowych ręcznych (poz. 6) po 86 gr. w połowie zapotrzebowania.

IV. Przyjąć oferty na dostawę papieru i przyborów kancelaryjnych następujących firm:

1) Jan Wilczyński na artykuły pod pozycjami 1 b, 2b w połowie zapotrzebowania, 3 b, 5 b, 6 b, 7 b, 10, 11, 15 a, 17 a, b, 18 a, b, c, 19 a, b, 21, 22, 23, 24, 26, 27, 28 a, b, c, 29, 30, 31, 34, 35 a, b, 39 a, b, 41, 42, 43, 44, 45, 46 i 47.

2) Z. Ziembicki na artykuły pod pozycjami 8 b w połowie zapotrzebowania, 12 a, 20 i 32.

3) T. Czajkowski na artykuły pod poz. 16 a, 25, 33, 37 i 38 o ile cofnie warunki podane w ofercie do możności podwyższenia cen ofertowych.

4) A. Knobel pod poz. 4, 9, 13 b, 14 b, 40 pod warunkiem, że obniży cenę towaru tego o 15% jak to podaje w dodatkowem piśmie do oferty z dnia 16 IV br.

5) S. Karliński na artykuły pod poz. 1 a, 2 b w połowie zapotrzebowania, 8 b w połowie zapotrzebowania.

6) A. Dygat na artykuły pod poz. 48 do 52 włącznie.

7) Tęcza na artykuł pod poz. 36 b lak gumowy.

(L. M. 3120/28 I).

Sprawozdawca rm. inż. Adelman.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji I i VII uchwalono.

VI. Sprzedaż części parcel gm. pp. Nachmanowi i Zlacie Lustgartenom w Dz. Zwierzyniec.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

I. Sprzedać PP. Nachmanowi i Zlacie Lustgartenom części parcel gminnych lkat. 1674/2 i 1675/2 objętych lwh. 784 ks. gr. gm. kat. Zwierzyniec, znaczone barwą zieloną na planie Budownictwa miejskiego z dnia 13 marca 1928 o łącznej powierzchni około 85 metrów kwadratowych za cenę licząc po 34 (trzydzieści cztery) złotych za jeden metr kwadratowy pod następującymi warunkami:

1) Cenę kupna zapłacą kupujący w ciągu 14 dni po zawiadomieniu ich o niniejszej uchwale.

2) Powyższy grunt sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

3) Grunt ten nabywają kupujący celem uzupełnienia swojej parceli bud. lkat. 223/1 oraz celem wybudowania tam domu.

4) Kontrakt kupna sprzedaży ma być zawarty dopiero po rzeczywistem wybudowaniu fundamentów i piwnic.

5) Koszta kontraktu, pomiarów, planów i intabulacji, stemple i należytość przenośna oraz wogóle wszystkie koszty połączone z niniejszą tranzakcją poniosą w całości kupujący.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy PP. Radców m. Inż. J. Drobniaka i J. Marskiego a w razie przeszkody PP. Radców m. Dra L. Merza i Inż. J. Peltza względnie Radców m. upoważnionych wogóle do podpisywania dokumentów. (L. M. 8622/27 I).

Sprawozdawca st. radca Mgtu. Dr. Reiner.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji I uchwalono.

VII. Sprzedaż części parceli gm. p. Antoniemu Wydro w Dz. XX.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

Sprzedać p. Antoniemu Wydro część parceli gm. lkat. 406/1 z lwh. 61 Dz. XX Dąbie oznaczoną na planie sytuacyjnym Budownicwa m. B. z dnia 26 kwietnia 1927 literami a-b-c-d- o powierzchni około 410 m^2 za cenę po 7 (siedm) złotych za 1 m^2 a to pod następującymi warunkami:

1) Grunt powyższy sprzedaje Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2) Cena kupna ma być zapłaconą do 8 dni, licząc od dnia zawiadowienia o uchwale zezwalającej na sprzedaż powyższego gruntu.

3) Na sprzedanej parceli ma być rozpoczęta budowa domu według planów zatwierdzonych przez Magistrat do końca 1929. W razie niewypełnienia tego warunku Gminie miasta Krakowa przysługuje prawo odkupu tej parceli za zwrotem ceny kupna bez procentu, a nadto nabywający zapłaci tejże Gminie kwotę 500 złotych. Przez rozpoczęcie budowy należy rozumieć wykopanie fundamentów i zbudowanie przynajmniej piwnic.

4) W razie rozpoczęcia a niedokończenia budowy domu tj. nie uzyskania konsensu na zamieszkanie do końca 1930 r. kupujący względnie jego prawonastępcy zapłacą Gminie miasta Krakowa kwotę po 300 zł. za każdy rozpoczęty rok zwłoki.

5) Tak prawo odkupu jak i zapłata powyższych kwot ma być hipotecznie zabezpieczona.

6) Nabytej parceli nie wolno pozbywać aktem między żyjącymi aż do czasu uzyskania konsensu na zamieszkanie domu na tejże parceli wybudowanego. Zakaz ten ma być zahipotekowany.

7) Front budynku wybudować się mającego na sprzedanej parceli ma być zwrócony do koryta Białuchy.

8) Koszta kontraktu, stempli, intabulacji, koszta mapek i pomiarów, należytość skarbową i gminną oraz koszta ekstabulacji i ewent. odkupu poniesie kupujący.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy PP. Radców m. inż. Jana Peltza, Dra Ludwika Merza, a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich PP. Radców m. Józefa Marskiego i Jana Oplustila względnie innych radców upoważnionych do podpisywania kontraktów na podstawie uchwały Rady m. z dnia 18 listopada 1926.

(L. I 8792/1927).

Sprawozdawca rm. Pachoński.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji I uchwalono.

VIII. Przeprowadzenie zmian instalacji elektrycznej na prąd zmienny w teatrze m. im. Słowackiego.

Wniosek Sekcji I. VII, IV i II.

1) W teatrze miej. im. J. Słowackiego przeprowadzić zmianę instalacji elektrycznej na prąd zmienny

z uwzględnieniem koniecznych urządzeń instalacyjnych na scenie według planu Elektrowni, kosztem 250.000 zł.

2) Wykonać nowe pokrycie dachowe w gmachu tegoż teatru kosztem do 50.000 zł.

3) Upoważnić Pana Prezydenta m. do zaciągnięcia na ten cel na rzecz Gminy m. Krakowa pożyczki na najdogodnieiszych warunkach spłaty do wysokości 300.000 zł.

4) Zwrócić się do Rządu o wyjednanie opustu należytości celnej od sprowadzić się mających z zagranicy części urządzeń w kraju niewyrabianych, dla światła elektrycznego w Teatrze miejskim.

Sprawozdawca rm. Potuczek. W dyskusji zabierali głos:

Rm. Adelmann zauważa, że teatr im. Słowackiego jest deficytowym a gmina nie wytrzyma na dalszą metę nadmiernych ciężarów, poczem zgłasza wniosek:

»Uprasza się Prezydjum miasta o przygotowanie wniosków w sprawie wydzierżawienia teatru im. Słowackiego z upływem kontraktu obecnego kierownika teatru«.

Rm. Dr Lang stwierdza, że deficyt teatru im. Słowackiego nie zwiększa się, frekwencja teatru nie zmniejsza się, owszem zwiększa się, w czasie przeprowadzania adaptacyj w gmachu teatru im. Słowackiego zespół teatralny będzie grał w teatrze przy ulicy Rajskiej. Rm. Dr Lang zauważa, że na dzierżawę gmina ma zawsze czas; skoro inne miasta w Polsce przekonają się o tego rodzaju załatwieniu sprawy, wówczas i Kraków może się nad tem zastanowić.

Po wyczerpaniu dyskusji — w głosowaniu wnioski Sekcji I, VII, IV i II uchwalono.

Wniosek Rm. Adelmanna przekazano do regulaminowego traktowania.

IX. Zakupno dwóch automatów samochodowych do kropienia, mycia i zamiatania ulic.

Wniosek Sekcji I, VII i II.

Rada m. uchwali:

1) zakupić we firmie »De Dion Bouton« w Puteaux Seine 2 automaty samochodowe do kropienia, mycia i zamiatania ulic tego samego typu jaki jest już zastosowany w Zakładzie czyszczenia miasta, w cenie po 3.950 dolarów za sztukę loko fabryka bez cła;

2) na pokrycie powyższego wydatku wstawić odpowiednią kwotę w budżecie na rok 1929/1930;

3) upoważnia się P. Prezydenta miasta, aby zakupił wyżej wymienione automaty na warunkach bliżej w zamówieniu ustalić się mających.

Sprawozdawca st. radca Mgtu Herget.

(L. 9907/928 VII).

W dyskusji zabierali głos:

Rm. Ziffer podnosi szereg rzekomych niedomagań Zakładu czyszcz. m. w czyszczeniu ulic w gminach przyłączonych, gdzie z powodu braku odpowiednich nawierzchni ulic, nie można utrzymać należytej czystości.

Rm. Holeksa zauważa brak odpowiednich nawierzchni w ulicy św. Filipa, Warszawskiej w skutek czego czyszczenie tychże ulic staje się iluzorycznem.

Rm. Dr. Krzetuski podnosi zarzut, że nad sprawą zakupna automatów nie obradowała Sekcja skarbowa, poczem zgłasza wniosek o odesłanie sprawy do Sekcji II.

W odpowiedzi Rm. Dr. Krzetuskiemu, Prez. inż. Rolle wyjaśnia, że nad wnioskami zakupna automatów obradowała Sekcja II w dniu 2/5 br. i wniosek uchwaliła przedstawić Radzie miejsk. do uchwały.

Co do planu robót drogowych wyjaśnień udzielił st. radca Budown. m. inż. Kłeczek.

W głosowaniu wnioski Sekcji I, VII i II uchwalono.

Wniosek Rm. Dr. Krzetuskiego upadł.

X. Zmiana rozporządzenia Magistratu z dnia 10 listopada 1924 r. L. 16425/924 I. b. o latarniach dla oświetlania liczb porządkowych na domach.

Wniosek Sekcji I i VII.

Rada miasta uchwali:

Rozporządzenie Magistratu z dnia 10 listopada 1924 L. 16425/924 I. b. o latarniach dla oświetlania liczb porządkowych na domach zmienia się w następujący sposób:

1) §. 5 powyższego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

»Właściciel realności obowiązany jest zwracać Gminie miasta Krakowa koszty zużycia prądu elektrycznego, potrzebnego do oświetlania latarni, w wysokości dotychczas opłacanej.

Utrzymanie latarń w należytym stanie oraz wymianę zużytych żarówek za zwrotem żarówek zużytych przeprowadza Elektrownia miejska własnym kosztem.

Zaległe należytości za zużycie prądu ściągane będą w drodze egzekucji administracyjnej«.

2) §. 7 otrzymuje brzmienie:

»Latarnie świecić należy od zmroku aż do rana dnia następnego.

W tym celu obowiązany jest właściciel realności, względnie stróż domu zaświecić latarnię z chwilą zapalenia lamp ulicznych, a gasić ją w okresie od 1 kwietnia do 30 września o godzinie 5-tej rano, zaś w okresie od 1 października do 31 marca o godzinie 7-ej rano, tj. w godzinach otwierania bram domów«.

3) §. 8 znosi się.

Sprawozdawca Rm. inż. Drobniak.

(L. 13455/928 VII).

W dyskusji zabierali głos:

Rm. Stączek jest zdania, że właściciele realności w dzielnicach podmiejskich z braku dochodów ze swych realności nie są w możności opłacać tych należytości, wnosi aby celem ponownego rozpatrzenia sprawy, wnioski niniejsze odesłać do sekcji skarbowej.

Rm. Dr. Emilewicz zgłasza wniosek:

»Właściciele realności, opłacający podatek majątkowy poniżej 200 zł. nie są obowiązani zwracać Gminie m. Krakowa kosztów zużycia prądu elektrycznego, potrzebnego do oświetlenia latarni«.

Rm. Chwastek zgłasza wniosek:

»Nie pociągać do płacenia za prąd w latarniach numerowych właścicieli realności parterowych«.

Po wyjaśnieniach udzielonych przez st. radcę Mgtu Hergeta zgłoszone wnioski:

Rm. Stączka odrzucono.

Rm. Dr. Emilewicza odrzucono.

Rm. Chwastka odrzucono.

Natomiast wnioski Sekcji I i VII uchwalono.

XI. Zakupno realności od Zgromadzenia księży Augustjanów.

Wniosek Sekcji I i II.

Rada m. uchwali:

I. Zakupić dla Gminy miasta Krakowa od Zgromadzenia Księży Augustjanów przy kościele św. Katarzyny w Krakowie realność objętą lwh. 1731 ks. gr. gm. kat. Kraków o łącznej powierzchni około 90 561 metr. kwadr. czyli 25.176 sążni kw. za cenę licząc po 3 (trzy) dolary 60 (sześćdziesiąt) centów St. Z. A. P. za jeden sążeń kwadr. pod następującymi warunkami:

1. Ceną kupna zapłaci Gmina w ten sposób, że

A) przejmuje

a) dług wekslowy Zgromadzenia w Kasie oszczędności miasta Krakowa w kwocie 10.000 (dziesięć tysięcy) dolarów St. Z. A. P. z przynależytościami, zabezpieczony hipot. na dobrach Prokocim,

b) dług Zgromadzenia na rzecz Domu bankowego H. Ripper i Ska w kwocie około 6.000 (sześć tysięcy) dolarów St. Z. A. P., obciążający realność, będącą przedmiotem sprzedaży.

B) przy podpisaniu formalnego kontraktu wypłaci Zgromadzeniu kwotę 5.000 (pięć tysięcy) dolarów St. Z. A. P.

C) w dniu 30 (trzydziestego) grudnia 1928 (tysiąc dziewięćset dwudziestego ósmego) roku wypłaci Zgromadzeniu gotówką resztę ceny kupna, która będzie szczegółowo obliczona.

2. Cena kupna płatna jest albo w efektywnych dolarach St. Z. A. P. albo też w złotych według przeciętnego kursu giełdy warszawskiej z dnia poprzedzającego bezpośrednio dzień wypłaty.

3. Saldo przejętych przez Gminę długów Zgromadzenia zostanie obliczone z dniem spisania formalnego kontraktu.

4. W razie niezapłacenia przez Gminę reszty ceny kupna w zakreślonych terminach, odsetki zwłoki zostaną obliczone analogicznie do pobieranych przez Bank Polski procentów od pożyczek.

5. Przed spisaniem formalnego kontraktu będzie obszar sprzedanej nieruchomości pomierzony przez Miejskie Biuro pomiarowe, do czego Zgromadzenie może sobie powołać swego geometrę a wyniki tych pomiarów będą miarodajne przy ustaleniu powierzchni sprzedanej nieruchomości i ceny kupna.

6. Zgromadzenie odda Gminie we fizyczne posiadanie sprzedaną nieruchomość w dniu podpisania formalnego kontraktu.

7. Zgromadzenie usunie na własny koszt i niebezpieczeństwo dotychczasowego dzierżawcę z dzierżenia powyższej nieruchomości najdalej do dnia 1 listopada 1928 r. O ileby oddanie tej nieruchomości nie mogło nastąpić do dnia 30 grudnia 1928 r. to wypłata reszty ceny kupna przedłuża się automatycznie w dalszym ciągu bezprocentowo aż do chwili usunięcia dotychczasowego dzierżawcy z przedmiotu sprzedaży.

8. Ze względu na istniejące na powyższej nieruchomości składy drzewa, obowiązuje się Zgromadzenie usunąć odnośnych dzierżawców (przedsiębiorców) najdalej do dnia 30 grudnia 1928 r. W razie zwłoki w usunięciu tych dzierżawców (przedsiębiorców) zatrzyma Gmina część ceny kupna w kwocie 10.000 (dziesięć tysięcy) dolarów St. Z. A. P. również bezprocentowo (punkt 7) na tak długo, dopóki usunięcie ostatniego dzierżawcy nie nastąpi.

9. Zgromadzenie sprzedaje powyższą nieruchomość w stanie wolnym od długów i ciężarów z wyjątkiem długów przyjętych przez Gminę tytułem części ceny kupna. Gdyby oprócz tych przejętych długów okazały się jeszcze jakieś długi i ciężary obciążające sprzedaną nieruchomość, Gmina spłaci je z ceny kupna.

10. Formalny kontrakt kupna sprzedaży ma być spisany najdalej do dnia 1 lipca 1928 r.

11. Koszta kontraktu, intabulacji oraz ewentualnych należytości przenośnych i stempli poniesie w całości Gmina m. Krakowa.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia obok P. Prezydenta miasta względnie jego zastępcy PP. Radców miejskich Henryka Pachońskiego i Prof. Dr. Fryderyka Zolla, a wrazie przeszkody u któregokolwiek z nich PP. Radców m. Dr. Stanisława Klimeckiego i Józefa Marskiego względnie PP. Radców m. upoważnionych wogóle do podpisywania umów.

III. Powyższą nieruchomość nabywa Gmina m. Krakowa na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rz. z dnia 22 kwietnia 1927 r. Nr. 42 poz. 372 dz. u. Rz. P. na cele regulacji ulic oraz placów tudzież na rozbudowę miasta.

IV. Wydatek związany z niniejszą transakcją pokryć z pożyczki inwestycyjnej względnie z pożyczki szczególnej, do której zaciągnięcia upoważnia się P. Prezydenta miasta w porozumieniu z Sekcją Skarbową Rady miejskiej.

V. Niniejszą uchwałę przedłożyć Panu Wojewodzie krakowskiemu z prośbą o zatwierdzenie w myśl § 60 ustęp 11 statutu miejskiego i art. 2 rozp. Prezydenta Rzptej z dnia 16 stycznia 1928 r. Nr. 7 poz. 40 dz. u. Rz. P.

Sprawozdawca: rm. Pachoński.

(L. I. 558/28).

Rm. Dr. Rosenzweig zadaje szereg ogólnych pytań referentowi co do stanowiska prawnego.

Po udzieleniu odpowiedzi przez wiceprezydenta Dr. Wielgusa i referenta Rm. Pachońskiego wnioski Sekcji I i II uchwalono.

XII. Nabycie na cele uregulowania ulicy Kalwaryjskiej części parceli od Arona Selingera.

Wniosek Sekcji I.

Rada m. uchwali:

I. Na cele uregulowania ulicy Kalwaryjskiej nabyć od Arona Selingera część parceli lkat. 1527/2 z lwh. 903 Dz. XXII o powierzchni około 7 m. kw. za cenę po 28 (dwadzieścia ośm) złotych za jeden metr. kwadr. a to pod następującymi warunkami:

1. Powyższy skrawek gruntu nabywa Gmina w stanie wolnym od długów i ciężarów.

2. Cena kupna zostanie zapłacona przy podpisaniu kontraktu.

3. Ewentualne koszta kontraktu, sporządzenia planów, należytości od przeniesienia własności poniesie Gmina m. Krakowa.

II. Do podpisania kontraktu upoważnia się obok P. Prezydenta m. względnie jego zastępcy pp. radców m. Karola Breuera i Dra Edmunda Färbera a w razie przeszkody u któregokolwiek z nich pp. radców m. Karola Łuczkę i J. Oplustila względnie Radców m. upoważnionych ogólnie do podpisywania dokumentów.

(LM. 7864/27 I.).

Sprawozdawca: r. m. Breuer.

Referenta zwolniono od sprawozdania.

W głosowaniu wnioski Sekcji I. uchwalono.

XIII. Zatwierdzenie półn. linji regulacyjnej ul. Bulwarowej od ulicy Skawińskiej.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

a) Zatwierdzić północną linję regulacyjną ul. Bulwarowej od ulicy Skawińskiej w kierunku ulicy Krakowskiej na gruntach gminnych i Spółki »Krajewskie« w dz. VIII według linji czerwonej, oznaczonej na planie Budownictwa miej. Oddział B z dnia 16-go września 1927 r. literami: a-b-c-d-e-f-g-h przy minimalnej szerokości i ulicy 20·3 metrów, wraz z linją bud. w obrębie liter: b_1-c_1 oraz f_1-g_1 w odległości 4 m od linji regul. z przeznaczeniem przestrzeni między linją bud. a linją regulacyjną na zabudowanie podcieniami z terasą na piętrze,

b) zgodzić się na otwarcie po myśli § 16 g. ust. bud. m. Krakowa, ulicy B na gruntach Spółki »Krajewskie« zgodnie z planami wniesionymi przez Spółkę według linji regul., oznaczonych na planie Budownictwa m. Oddz. B z dnia 16 września 1927 literami: d-i-j-k-l po stronie zachodniej, zaś: m-n-e po stronie wschodniej,

c) oraz zatwierdzić przedłożone przez Spółkę »Krajewskie« plany podziału realności pod następującymi warunkami:

1) że parcelująca Spółka »Krajewskie« odda zaraz na własność Gminie m. Krakowa w myśl § 16 g. ust. budown. m. Krakowa bezpłatnie i w stanie wolnym od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych potrzebne grunta pod otwarcie ulic A i B, oraz skrawki gruntu do linji regulacyjnej ulicy Bulwarowej i ulicy Skawińskiej,

2) że koszta kontraktu darowizny gruntów powyższych pod ulice na własność gminie m. Krakowa oraz ewentualne należytości przenośne poniesie Spółka »Krajewskie«,

3) że Spółka »Krajewskie« poniesie wyłącznie po myśli § 16 g. ust. bud. m. Krakowa koszta urządzenia w obrębie swych gruntów ulic A i B t. j. robót ziemnych, kanałów, torów jezdnych i krawężników, jakoteż koszta rozszerzenia toru jezdnego wraz z krawężnikami na drodze bulwarowej,

4) że Spółka »Krajewskie« poniesie przypadające na nią po myśli § 16 g. ust. bud. m. Krakowa koszta urządzenia ulicy Skawińskiej t. j. toru jezdnego, krawężników i już wybudowanego przez Gminę w tejże ulicy kanału,

5) sposób urządzenia ulicy t. j. poziom toru jezdnego, jakoteż materjał, z którego ulice będą konstruowane i materjał krawężników oraz spadki i profile kanałów oznaczy Magistrat, odnośnie do ulicy B po wysłuchaniu Spółki,

6) wymienione pod 3) i 4) roboty wykona Magistrat na koszt Spółki, która obliczone przez Magistrat koszta winna złożyć w Kasie m. przed uzyskaniem zezwolenia na podział gruntu i otwarcie ulicy,

7) Gmina m. Krakowa obejmie utrzymanie ulic A i B po całkowitem urządzeniu tychże, oraz zaintabulowaniu ich kosztem Spółki na rzecz Gminy w chwili gdy 50% długości obustronnych frontów będzie zabudowane, do tej zaś pory utrzymanie ulic w stanie należytym, czyszczenie i oświetlenie tychże należeć będzie do Spółki,

8) Niweleta ulic ma być miarodajną przy udzielaniu koncesji na budowę domów, a później tejże nie wolno żadnych otworów wykonywać w budynkach.

9) Parcele powstałe na powyższych gruntach przeznacza się tylko na cele mieszkaniowe (nie fabryki).

10) Przy ulicy Bulwarowej mają być stawiane tylko domy z tem, że przestrzeń między linją budowlaną a linją regulacyjną zostanie użytą po myśli punktu a) powyższej uchwały na wykształcenie teras piętrowych na podcieniach.

11) Dla ulicy B, miarodajną jest wysokość domów ulicy Bulwarowej od narożnika tej ulicy do punktów, oznaczonych na planie cyframi rzymskiemi I i II, odtąd zaś wysokość domów przy ulicy B, jak również wysokość domów w ulicy A i w ulicy Skawińskiej ma wynosić 17 metrów.

12) Domy na powyższych parcelach mają być tak stawiane, by gzymsy wieńczące domów były w jednej wysokości, oraz by szpecące mury ogniowe, a niezakryte sąsiednią budową nie były z ulic widoczne.

13) Ze względu na większe znaczenie ulicy Bulwarowej w przyszłości oraz ze względu na daleką otwartą przestrzeń zabudowanie poszczególnych bloków od strony ulicy Bulwarowej ma stanowić zwarte harmonicznie grupy, wskutek czego tak sylwety poszczególnych domów danego bloku, ich wysokości, jak i nachylenia dachów i t. p. muszą pozostawać w ścisłej od siebie zależności.

14) Plany budowy domów przy ulicy Bulwarowej będą przedkładane Radzie artystycznej do opinji.

(Do L. 2812/927/Bb.)

(Sprawozdawca i st. r. B. m. inż. Kłeczek.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji I. uchwalono.

XIV. Otwarcie ulicy przez grunta Spółki „Krajewskie“ w Dz. VIII.

Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1. Zgodzić się na otwarcie po myśli § 16 g. ust. bud. m. Krakowa dalszego ciągu ulicy otwartej już na gruntach gminnych na Birnbaumówce przez grunta Sp. »Krajewskie« do ul. Skawińskiej w Dz. VIII Kazimierz według planu Bud. m. Oddz. B. z dnia 8 października 1920 r. z linjami regulacyjnemi oznaczonemi literami: a-b_2-c_2-m_1 od strony zachodniej, zaś e-l_1 od strony wschodniej pod następującemi warunkami:

1. Że podająca Spółka »Krajewskie« odstąpi gminie m. Krakowa bezpłatnie w stanie wolnym od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych grunt przypadający pod powyższą ulicę.

2. że Spółka »Krajewskie« poniesie wyłącznie koszta urządzenia tej ulicy w obrębie powyższych linij regulacyjnych tj. robót ziemnych, kanałów, torów jezdnych i krawężników.

3. Sposób urządzenia ulicy t. j. niveau toru jezdnego, materjał z którego ma być ulica skonstruowana oraz spadek i profil kanału oznaczy Magistrat.

4. Powyższe roboty wykonają organa gminne na koszt parcelującego, który obliczone przez Magistrat koszta winien złożyć w Kasie miejskiej przed uzyskaniem zezwolenia na podział gruntu i otwarcie ulicy.

5. Objęcie ulicy przez gminę nastąpi po całkowitem urządzeniu ulicy, zaintabulowaniu jej kosztem parcelującego na rzecz gminy i z chwilą zabudowania 50% długości obustronnych frontów.

6. Do tej chwili Spółka ma nowo utworzoną i urządzoną ulicę swoim kosztem utrzymywać w należytym stanie, czyścić i oświetlać.

7. Warunki odnośnie do zabudowania gruntów zostaną podane w orzeczeniu parcelacyjnem.

(L. 2254/27).

Sprawozdawca st. radca Bud. inż. Kłeczek.

Sprawozdawcę zwolniono od referatu.

W głosowaniu wnioski Sekcji I. uchwalono.

XV. Otwarcie ulicy w Dz. XVII.

I. Wniosek Sekcji I.

Rada miasta uchwali:

1. Zezwala się na podstawie § 16 d-e-f-g ust. Bud. m. Krakowa na otwarcie na gruntach objętych wykazem hipotecznym lwh. 874 Dz. XVII składających się z parcel lk. 1770/3 i 1779/2 ulicy poprzecznej między drogą lk. 1730/2 i ulicą Prądnicką.

2. Zatwierdza się linje regulacyjne powyższej ulicy oznaczone na dołączonym planie Bud. m. Oddz. B. z dnia 3 stycznia 1928 czerwono i literami a-b-c wraz z linją budowlaną, a'-c' od strony północnej oraz literami d-e od strony południowej, przyczem pas między linją budowlaną, a linją regulacyjną przeznacza się pod ogródki.

3. Zatwierdza się podział gruntów objętych wykazem hipotecznym lwh. 874 Dz. XVII obejmujących parcele lk. 1790/3 i 1779/2 będących własnością Malwiny Zakrzeńskiej i Dra Karola Zakrzeńskiego, a to w obrębie linji regulacyjnych i budowlanych ul. Prądnickiej, drogi lk. 1730/2 i nowo projektowanej ulicy pod 1) i 2) wymienionej według planu Bud. m. z dnia 3 stycznia 1928 r. pod następującymi warunkami:

a) Parcelujący odstąpią gminie miasta Krakowa z powyższych gruntów na własność bezpłatnie i w stanie wolnym od wszelkich długów i ciężarów hipotecznych obszar pod ulicę wymienioną pod 1) i 2) do ustalonych linji regulacyjnych ulicy Prądnickiej i drogi lk. 1730/2 równoległej do ulicy Prądnickiej.

b) Parcelujący Malwina Zakrzeńska i Dr. Karol Zakrzeński pokryją w całości koszt urządzenia projektowanej ulicy wymienionej pod 1) i 2), a mianowicie, koszt robót ziemnych, toru jezdnego z krawężnikami oraz kanalizacji.

c) Sposób urządzenia projektowanej ulicy poprzecznej t. j. ustalenie niwelety toru jezdnego, materjał, z którego nawierzchnia będzie wykonana oraz spadki i przekroje kanału, ustalony zostanie w razie przystąpienia do robót przez Magistrat w porozumieniu z parcelującymi.

d) Na zabezpieczenie pokrycia kosztów urządzenia wymienionej ulicy zostanie złożona kaucja w wysokości ustalonej przez Magistrat.

e) Gmina m. Krakowa obejmie powyższą ulicę skoro połowa długości frontów będzie zabudowana. Do tego czasu utrzymanie tejże ulicy w stanie należytem wraz z czyszczeniem i oświetleniem będzie obowiązkiem parcelujących.

f) Powstałe z podziału parcele w granicach powyżej wymienionych linji regulacyjnych mają być zabudowane wyłącznie tylko domami mieszkalnymi częściowo wolnostojącymi, a częściowo zwartymi ściśle według powyższego planu Bud. m. z dnia 3 stycznia 1928 r. najwyżej jednopiętrowymi o wysokości do 10 m licząc od niveau chodnika do górnego gzymsu.

Budowa oficyn i suteren mieszkalnych jest bezwarunkowo niedozwolona.

g) Niniejsze zezwolenie na otwarcie ulicy i podział gruntu, traci moc, gdy od chwili jego prawomocności upłynie 3 lata, a parcelujący nie przystąpią do otwarcia ulicy oraz zabudowania gruntów względnie rozpoczętej budowy nie będą kontynuować, lub gdy do końca trzeciego roku nie dopełnią swych zobowiązań (§ 16 i ust. bud.) L. M. 1354/27/Bb.

II. Wobec postanowień art. 30 rozp. Prez. Rzpltej z 16 lutego 1928 r. Nr. 23 Dz. U. R. P. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli.

Wniosek dodatkowy.

Powyższe plany zabudowania mają być wyłożone do publicznego przeglądu w Bud. m. na przeciąg 4-ch tygodni, licząc od dnia następującego po ogłoszeniu w Monitorze Polskim.

Ogłoszenie to należy zamieścić poza Monitorem Polskim także w dzienniku Wojewódzkim i w dwóch dziennikach miejscowych.

Sprawozdawca radca m. Dr. Merz.

Po referacie Rm. Dra Merza zabierali głos w dyskusji:

Rm. ks. Masny, Puchałka, Chwastek. Zaś po wyjaśnieniu przez referenta rm. Dra Merza i Prezyd. Rollego, który zgłosił dodatkowy wniosek do punktu f wniosków Sekcji I.:

„Upoważnia się P. Prezydenta na podstawie § 82 statutu miejskiego do częściowej zmiany powyższego planu zabudowania w tym kierunku, aby część gruntu mogła być także przeznaczoną na cele przemysłowe, a to o ile Zakłady przemysłowe także staną mające nie podpadają pod przepisy art. 18 prawa budowlanego z dnia 16 lutego 1928 Nr. 23 D. U. R. P.".

W głosowaniu wnioski S. I. z wyłączeniem punktu f uchwalono.

Alternatywę Prezyd. miasta inż. Rollego uchwalono.

Na wniosek rm. Kluczki następujące sprawy przyjęto „en bloc“.

I. Linja regulacyjna w Dz. Płaszów.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:
I. Zatwierdza się linje regulacyjne drogi gminnej lk. 2290 i lk. 2257 w Dz. XXI Płaszów, oznaczone na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 12 stycznia 1928 r. czerwono i literami:
a-b-c-d-g-h-i-j-k-l-m
wraz z linją budowlaną:
a'-b'-c'-d'-g'-h'-i'-k'-l'-m'
od strony północnej oraz literami:
n'-o-p-q-r oraz u-v-w-x-y-z od strony południowej.
II. Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Budownictwie miejskiem Oddz. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni, licząc od dnia uchwały Rady miejskiej.
L. M. 212/28/B. b.

II. Linja regulacyjna w Dz. XII.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:
I. 1. Zatwierdza się linje regulacyjne ul. Zakątek Dz. XII, oznaczone na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 14 grudnia 1927 r. czerwono i literami:
g-h wraz z linją budowlaną
g'-h' od strony północnej, jakoteż literami:
e-f od strony południowej.
2. Zatwierdza się linję regulacyjną wschodniej strony ul. Łącznej, oznaczoną na powyższym planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 14 grudnia 1927 r. czerwono i literami:
a-b-c-d-e.
3. Zatwierdza się tak dla ul. Łącznej, jakoteż ul. Zakątek sposób zabudowania zwarty domami jednopiętrowemi.
II. Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Budownictwie miejskiem Oddz. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni, licząc od dnia uchwały Rady miejskiej.
L. M. 3587/27/B. b.

III. Linja regulac. od strony ul. Łagiewnickiej.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:
I. Zatwierdza się dla parcel lk. 1314/8, 1314/7, 1314/6 i 1314/9 Dz. XXII linję regulacyjną od strony ul. Łagiewnickiej według linji czerwonej, oznaczonej na planie sytuacyjnym z dnia 28 sierpnia 1927 r. literami: a-b z linją budowlaną: a'-b' linją regulacyjną ul. Czarnej według linji czerwonej na tym planie oznaczoną literami: b-c-d-e z linją budowlaną: b'-d' oraz linją regulacyjną drogi dojazdowej do dworca kolejowego Kraków-Bonarka parc. lk. 1581 według linji czerwonej, oznaczonej na tym planie literami: e-f z linją budowlaną: d'-f'.
II. Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Budownictwie miejskiem Oddz. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni, licząc od dnia uchwały Rady miejskiej.
L. M. 375/28/B. b.

IV. Otwarcie ul. Skwerowej w Dz. XI.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:
I. 1. Zatwierdza się otwarcie z urzędu przedłużenia ulicy Skwerowej wzdłuż wylotu ul. Ks. Marka do ul. Barskiej w Dębnikach na długości między ulicą na gruntach dawnej koleji okrężnej, a przyszłą ulicą Bulwarową nad Wisłą — według planu Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 12 grudnia 1927 r.
2. Zatwierdza się linje regulacyjne powyższej ulicy, oznaczone na tymże planie czerwono i głoskami: a-b od północy, zaś głoskami: c-d-e-f od strony południowej.
3. Zatwierdza się linje regulacyjne ul. Barskiej na długości między przedłużeniem ulicy Skwerowej a ulicą Wierzbową, oznaczone na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 12 grudnia 1927 r. czerwono z poprawką zaznaczoną kolorem niebieskim głoskami: d-i-j-k od strony zachodniej, zaś głoskami: i-m od strony wschodniej wraz linją budowlaną l'm' po wschodniej stronie ulicy.
4. Zatwierdza się linję regulacyjną ul. Wierzbowej w obrębie parceli lk. 49/1, oznaczoną na powyższym planie głoskami: k-l-w.
5. Zatwierdza się linję regulacyjną wschodniej strony ul. Bulwarowej nad Wisłą na długości między przedłużoną granicą gruntu miejskiego, parcela lk. 78, a południową granicą parceli lk. 85, oznaczoną na tymże planie głoskami: Z-y-b-f-g-h w odstępie 18 m od krawędzi wewnętrznej wału ochronnego Wisły, z tem, że niveau drogi jezdnej przyszłej ulicy będzie założone w wysokości 80 cm poniżej wysokości korony wału.
II. Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Budownictwie miejskiem Oddz. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni, licząc od dnia uchwały Rady miejskiej.
L. M. 3726/27/B. b.

V. Sposób zabudowania ul. Sokolskiej, Warneńczyka, Rejtana i Legjonów.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:
Zatwierdza się dla bloku gruntów ograniczonego ulicami Sokolską, Warneńczyka, Rejtana i Legjonów w Podgórzu sposób zabudowania zwarty.
Niniejszy plan zabudowania należy wyłożyć w Budownictwie miejskiem Oddz. B. do publicznego przeglądu na przeciąg 4-ch tygodni w terminie 8 dni, licząc od dnia uchwały Rady miejskiej. L. M. 597/28/B. b.

VI. Parcelacja gruntów Aleksandra Skrzyńskiego w Dz. XXI.

Wniosek Sekcji I.
Rada miasta uchwali:
Dodatkowo do uchwały Rady miejskiej z dnia 21 marca 1928 r. zatwierdzającej plan parcelacji gruntów należących do ciała hipotecznego lwh. 1203 Dz. XXI, obecnie lwh. 1418, własność Aleksandra Skrzyńskiego,

zatwierdza się parcelację części powyższego ciała hipotecznego, obejmującej parcele gruntowe lk. 1535, 1536 według planu Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 2 maja 1928 r. sporządzonego na podstawie ogólnego planu parcelacji mierniczego przysięgłego Władysława Musiała z dnia 15 listopada 1926 r.

W szczególności zatwierdza się:

1. Linję regulacyjną zachodniej strony ulicy X, oznaczoną na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. czerwono głoskami: i-j oraz linją budowlaną h'-j' w odstępie 5 m od linji regulacyjnej.

2. Otwarcie przedłużenia ulicy V do zachodniej granicy gruntu lwh. 1418 z linją regulacyjną z południowej strony ulicy, oznaczoną na tymże planie głoskami: i-h-g-b-a i linją budowlaną a'-b'-g'-h' w odstępie 5 m od linji regulacyjnej.

3. Otwarcie ulicy oznaczonej na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 2 maja 1928 roku liczbą rzymską XIV z linjami regulacyjnemi c-d od zachodu, zaś g'-e' od wschodu linjami budowlanemi b'-d' oraz g'-e'.

4. Zatwierdza się w myśl § 16 d-e-f-g noweli do ustawy budowniczej z dnia 28 marca 1910 r. Nr. 89 podział powstałych bloków na parcele budowlane, oznaczone na planie Budownictwa miejskiego Oddz. B. z dnia 2 maja 1928 r. liczbami porządkowemi od: 1—15.

5. Wydzielić się mające parcele przeznacza się na zabudowanie domami wyłącznie mieszkalnemi najwyżej jedno-piętrowemi o wysokości 10 m wolno-stojącemi lub łączonemi w grupy w sposób na planie Budownictwa m. przedstawiony.

Powyższe uchwały staną się prawomocne, skoro właściciel gruntu poddanego parcelacji spełni warunki wyszczególnione w punktach 23 a), b), d), 24, 25 i 26 uchwały Rady miejskiej z dnia 21 marca 1928 r. powziętej przy zatwierdzeniu głównego planu parcelacji gruntów lwh. 1203 Dz. XXI.

L. 1808/28/I. L. M. 912/28/B. b.

Przewodniczący zamyka posiedzenie o godz. 10 w nocy.

Sprawozdania z posiedzeń Sekcyj i Komisyj Rady miejskiej.

Pod przewodnictwem Prezydenta m. inż. Rollego i przy współudziale Wiceprez. m. Ostrowskiego odbyło się w dniu 2 maja 1928 **posiedzenie połączonych Sekcyj Rady m.: ekonomicznej i skarbowej.**

Sekcje uchwaliły przedłożyć Radzie miejskiej do zatwierdzenia wnioski w sprawie nowej instalacji oświetlenia elektrycznego w teatrze m. im. J. Słowackiego i nowego pokrycia dachowego gmachu tegoż teatru jeszcze przed nowym sezonem teatralnym 1928/29 rozpoczynającym się dnia 1 września 1928 i równocześnie wnioski o upoważnienie Prez. m. do zaciągnięcia na ten cel pożyczki do wysokości 300.000 zł.

Następnie uchwalono wnioski Prez. m. w sprawie zakupna na rzecz Gminy m. Krakowa od Zgromadzenia XX. Augustjanów kompleksu gruntów za wiaduktem kolejowym u zbiegu ulic Dietlowskiej i Grzegórzeckiej w obszarze 90.561 m. kw. na cele rozbudowy miasta.

Poza tem wybrały Sekcje ze swego grona Komitet dla sprawy ustalenia cen za niedawno nabyty przez Gminę kompleks parcel w Dz. XXII, po jakich należałoby sprzedawać je poszczególnym kompetentom.

Przy współudziale Prez. m. inż. Rollego i Wiceprez. m. Ostrowskiego a pod przewodnictwem rm. inż. Turskiego odbyło się w dniu 2 maja br. **posiedzenie Sekcji ekonomicznej Rady m.**

Sekcja uchwaliła wnioski m. komisji sprawunkowej w sprawie zatwierdzenia szeregu ofert na dostawę robót introligatorskich, stolarskich i szczotkarskich oraz na dostawę materjałów piśmiennych i przyborów kancelaryjnych.

Nadto uchwaliła Sekcja wnioski w sprawie zakupna dwóch dalszych automatów samochodowych do kropienia, mycia i zamiatania ulic oraz wnioski w sprawie zmiany rozporządzenia Magistratu z dnia 10 lutego 1924 roku L. 16425/24 I b. o latarniach dla oświetlania liczb porządkowych na domach w tym kierunku, że utrzymanie latarń w należytym stanie i wymianę zużytych żarówek przeprowadzać będzie Elektrownia m. własnym kosztem, tudzież że właściciele domów względnie stróże obowiązani będą gasić te latarnie w czasie od 1 kwietnia do 30 września o godzinie 5 rano, w czasie zaś od 1 października do 31 marca o godzinie 7 rano.

W dniu 2 maja b. r. odbyło się pod przewodnictwem Prezydenta miasta Inż. Karola Rollego **posiedzenie Sekcji I i VII wspólnie z Sekcją II (skarbową) Rady miejskiej,** na którem uchwalono przedłożyć Radzie miejskiej wnioski w sprawie nowej instalacji oświetlenia elektrycznego w teatrze miejskim im. Juljusza Słowackiego oraz kupna gruntu od Zgromadzenia XX. Augustjanów na rzecz Gminy miasta Krakowa.

Dnia 4 maja br. odbyło się pod przewodnictwem wiceprezydenta Dr. Wielgusa **posiedzenie Komisji administracyjnej,** na którem zatwierdzono oferty na wykonanie robót, związanych z rozbudową chłodni miejskiej, mianowicie na wykonanie izolacji korkowej, kanalizacji wewnętrznej i wodociągu.

W dniu 4 maja br. o godz. 6-tej wieczór odbyło się posiedzenie **Komisji dla miejskich Zakładów przemysłowych** pod przewodnictwem Prezydenta miasta Rollego, przy współudziale wiceprezydenta Ostrowskiego.

Dyrektor Gazowni P. Inż. M. Seifert złożył sprawozdanie techniczne za rok administracyjny 1927/8 po dzień 31 marca, z którego wynika stały przyrost konsumentów i zwiększanie się oddania gazu oraz bardzo dobre wyniki fabryczne.

Następnie Komisja przyjęła wniosek Dyrekcji Gazowni oddania budowy kotła parowego firmie L. Zieleniewski S. A. w Krakowie, zatwierdziła plan inwestycyjny sieci na rok bieżący i załatwiła kilka spraw bieżących.

Następnie wygłosił Dyrektor Elektrowni miejskiej P. Inż. Stanisław Bieliński obszerny referat techniczny w sprawie powiększenia Elektrowni.

Najwyższe zapotrzebowanie energji elektrycznej wynosiło w grudniu 1927 r. 8714 KW. Celem pokrycia tego zapotrzebowania należało wieczorami uruchamiać więcej jednostek maszynowych, tak że rezerwa zmniejszyła się do 35% i jest niewystarczającą dla zabezpieczenia produkcji najwyższego zapotrzebowania energji elektrycznej.

Zapotrzebowanie prądu wzrasta nieustannie i miasto Kraków zaliczyć dzisiaj można do najwięcej zelektryfikowanych miast w Polsce. Konieczne powiększenie mocy maszynowej Elektrowni celem umożliwienia pokrycia zapotrzebowania wymagać będzie znacznych kapitałów. Należałoby postawić nową turbinę o mocy 12000 KW wraz z odpowiednią ilością kotłów.

Wobec trudności zaciągnięcia większej pożyczki inwestycyjnej, wzięto pod uwagę dostawę prądu elektrycznego z zewnątrz i nawiązano w tym celu pertraktacje z Jaworznickiemi Komunalnemi Kopalniami Węgla oraz z Elektrownią Okręgową w Sierszy. W trakcie tych pertraktacyj wyłoniła się sprawa możliwie jaknajwiększego zabezpieczenia dostawy prądu pobieranego z zewnątrz.

Dyrektor Bieliński w swoim referacie rozpatruje poszczególne sposoby zabezpieczenia dostawy prądu. Natychmiastowa rezerwa może być osiągnięta przez akumulatory elektryczne, parowe lub wodne, alboteż przez ustawienie motoru Diesla. Sposoby te wymagają znacznych inwestycyj.

Dalsza natychmiastowa rezerwa byłaby uzyskana przez utrzymanie istniejącej Elektrowni w ostrem pogotowiu celem objęcia natychmiastowej produkcji prądu w razie przerwy na linjach dosyłowych. Jednocześnie służyłaby Elektrownia do pokrycia szczytowego obciążenia w godzinach wieczornych.

Rozpatrywano również propozycję Elektrowni Okręgowej w Sierszy poboru energji elektrycznej z dwóch niezależnych od siebie źródeł energji elektrycznej, a więc zarówno z Jaworzna, jak i ze Sierszy, przez co możnaby uzyskać większe zabezpieczenie dostawy prądu.

Propozycja ta jednakże okazała się znacznie droższa od propozycji pierwotnej poboru prądu z jednego tylko źródła energji elektrycznej. Wreszcie przeprowadza się studja nad ułożeniem kabla ziemnego na wysokie napięcie między Jaworznem a Krakowem, albowiem przy zaprowadzeniu kabla ziemnego ewentualne przerwy, wskutek zaburzeń atmosferycznych, są zupełnie wykluczone.

Dyr. Bieliński przedstawia ostatnią ofertę Jaworznickich Komunalnych Kopalń Węgla, według której Jaworzno zobowiązuje się dostarczyć rocznie conajmniej 21 miljonów kWh przy mocy 6000 KW po cenie 6 groszy za 1 kWh.

Po dłuższej dyskusji nad powyższą sprawą, uchwalono szczegółowe rozpatrzenie propozycyj Jaworznickich Kopalń Węgla i wybrano w tym celu subkomitet złożony z 11 radców, który ma przygotować wnioski na Radę miejską.

Następnie uchwaliła Komisja kredyt w wysokości 277.000 zł na budowę II-go domu mieszkalnego dla personalu Elektrowni oraz 50.000 zł na rozszerzenie laboratorjum licznikowego i budowę nowego domu na pomieszczenie łazienek, ubieralni, jadalni, natrysków oraz laboratorjum mechanicznego.

Wreszcie przyznano pożyczkę 10.000 zł dla Spółdzielni mieszkaniowej pracowników Elektrowni z funduszów Elektrowni.

—

Pod przewodnictwem Wiceprez. m. Ostrowskiego i przy współudziale Wiceprez. Dra Wielgusa odbyło się w dniu 6 maja b. r. **posiedzenie połączonych Sekcyj ekonomicznej i skarbowej Rady m.**

Po referacie Wiceprez. Wielgusa uchwaliły Sekcje wniosek Prezydjum m. w sprawie subskrypcji dla Gminy m. Krakowa 5.000 sztuk nowych akcyj Krakowskiej Spółki Tramwajowej oraz sposobu sfinansowania tej sprawy.

Następnie rozpatrywały Sekcje sprawę zabudowania niedawno nabytych przez Gminę gruntów przy stacji kolejowej Kraków-Podgórze w Dz. XXII i kalkulacji cen, po jakich należałoby sprzedawać parcele pod budowę poszczególnym kompetentom. Sprawa ta będzie jeszcze przedmiotem obrad Sekcji po opracowaniu przez Magistrat projektów i przedłożeniu ich wraz z wnioskami Sekcjom przez wybrany ad hoc podkomitet Sekcji I.

—

Pod przewodnictwem Wiceprez. m. Ostrowskiego i przy współudziale Wiceprez. m. Dra Schneidra i Dra Wielgusa odbyło się w dniu 7 maja b. r. **posiedzenie Sekcji ekonomicznej Rady m.**

Sekcja uchwaliła przedłożyć Radzie miejskiej do zatwierdzenia wnioski Magistratu w następujących sprawach:

1) podziału szeregu parcel, wchodzących w skład realności prywatnej w Dz. XVI,

2) planów parcelacyjnych bloku gruntów prywatnych w Dz. XII i dodatkowo części bloku gruntów prywatnych w Dz. XXI,

3) linij regulacyjnych dla ul. Zakątek w Dz. XVI, ul. Rybitwy w Dz. XXI, części ul. Łagiewnickiej oraz ul. Czarnej w Dz. XXII,

4) otwarcie z urzędu przedłużenia ul. Skwerowej wzdłuż wylotu ul. Ks. Marka do ul. Barskiej w Dz. XI oraz ulicy na gruntach prywatnych w sąsiedztwie ul. Król. Jadwigi w Dz. XIII,

5) sposobu zabudowania bloku gruntów między ulicami Sokolską, Warneńczyka, Rejtana i Legjonów w Dz. XXII, wreszcie

6) sprzedaży gruntów gminnych pod budowę domu prywatnego w Dz. XX.

—

Na posiedzeniu **Komisji drogowo-kanałowej i gruntowej Rady miasta** w dniu 8 maja b. r. pod przewodnictwem Wiceprezydenta miasta W. Ostrowskiego, przy współudziale Wiceprezydenta miasta Dr. Schneidra i Dr. Wielgusa, zatwierdzono wnioski odnoszące się do budowy kanału miejskiego w ulicy Janowa Wola Dz. XXII. oraz projekt zarurowania otwartego rowu przydrożnego w ulicy Szwedzkiej między ul. Twardowskiego i Dworską, tudzież budowę chodnika z płyt betonowych w ulicy Juljusza Lea po stronie lewej i w ulicy Słonecznej przed realnościami Spółki mieszkaniowej. Zarówno przyjęto wnioski Subkomitetu w sprawie użyć się mającego materjału do nawierzchni ulicy Szpitalnej. Zatwierdzono także ofertę Kamieniołomów m. Małopolskich na dostawę materjałów bazaltowych i porfirowych

do robót drogowych w roku 1928/29. Wreszcie zatwierdzono koszta połączeń kanałowych i rozliczenie kosztów wykonanego chodnika w ul. Przemyskiej.

—

Pod przewodnictwem Wiceprez. m. Ostrowskiego odbyło się dnia 8 maja b. r. posiedzenie **pełnego Komitetu rozbudowy m. Krakowa** przy współudziale delegata Województwa Naczelnika Zawadzkiego. Komitet zatwierdził program rozbudowy miasta na gruntach położonych w Dz. VIII. za wiaduktem kolejowym u zbiegu ulic Dietlowskiej i Grzegórzeckiej nabyć się mających przez Gminę m. Krakowa od Zgromadzenia XX. Augustjanów.

Następnie uchwalił Komitet wnioski w sprawie wywłaszczenia pod budowę domu na zasadzie ustawy o rozbudowie miast, dużego prywatnego placu budowlanego, położonego w narożniku linji A-B i ul. św. Jana. Pozatem omówił komitet szereg spraw bieżących z dziedziny mieszkaniowo-budowlanej i potrzebnych na ten cel kredytów.

—

„Samorząd miejski“ w zeszycie Nr. 6 z b. r. zawiera treść następującą: 1) Leon Władysław Biegeleisen: Działalność gospodarcza Związków Komunalnych. 2) Inż. A. Kühn: Tramwaje miejskie pod względem finansowym. 3) Cz. Rudnicki: Kilka uwag o rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli. 4) Inż Z. Rudolf: Ogródki działkowe i ich znaczenie dla miast. 5) Miejskie Kasy Oszczędności na Łotwie.

Nakładem Gminy miasta Krakowa. — Czcionkami Drukarni Muzeum Przem. pod kier. St. Baranowskiego w Krakowie, ul. Smoleńska 9